

การพัฒนาระบบราชการ

จ า ร ด ศ ว า
ข าร า ช ก า ร

ISSN 0125-0906

ปีที่ 38 ฉบับที่ 6 พฤษภาคม-ธันวาคม 2536

กาพย์ห่อโคลงเฉลิมพระเกียรติ

(ห้ามวันมหาราช)

- สรวงชีพบรรทัด
วันสมภพพระภูวนາถ
ไทยไทยทั่วโลกชาติ
สักการะร่วมสัตตวรัตน์แล้ว
  - ศรี ศรี ศุภเคราะห์ท้า
บุญบพิตร 'มหาบุรุษ'
สิริขันนามาภูรุณ
ไทยทั่วราชอาณาจักรเดียว
  - มนิหนอมาภิจารดเบื้อง
พระภูมิพลปัตุราช
เฉลิมพระชนม์มหาราช
ครรั่นคริกอิกฉะชา
  - ขอเดชะพระผ่านเกล้า
รั่นโพธิ์ทองของปวงชน
  - ห้ามวันมหาราช
วันสมภพพระจักรี
  - พระบุญญาเมหานาบุรุษ
สมบุติเทพประชัญญิ่งไหัญ
  - ห้ามวันมหาบุรุษ
ห้ารอนครึงทรงดำเนิน
  - ทรงวางแผนแกนวัฒนธรรม
โครงการหลวงพันนานา
  - พระอยุ่เสวยราชย์เรื่อง
พระครองแผ่นดินโดยธรรม
พระพัฒนาเรือนกอนนัต
พระกำลังธรณีกุ๊
- มหาราช อามอย
จักรแก้ว
ชาโยโท' สมโภชแซ
แขช่อง พระพรดวาย
มหาอุจ วิฐอย
ปักเกล้าฯ
ทกสิบหก ฉน้ำแผล
ไฟล้อน พระบารมี
ธุลีพระบาท ยุคลอย
ก่อหล้า
นักชัตตนี่อง กันนา
สือเคล้า คิตโภນ
พระพ่อเจ้าภูมิพล
รายภูร์จงรักและภักดี
'พ้อแห่งชาติ พ่อศรีศรี'
สัตตวรัตน์ถวายพระพรชัย
โลกมนุษย์ได้อาศัย
จุ่งพระวงศ์ทรงเจริญ
ศรีพิสุทธิ์โลกสรรเสริญ
นักชัตติ์ผ่านการพัฒนา
ศาสตร์ศิลป์บำไทยก้าวหน้า
พระนฤมิตไทยมานาน
รังสรรค์ พระภา
โลกรั้ง
ไทยรุ่ง เรืองพ่อ
เกียรติก้อง ภัชติย์สยาม

● ทรง ดำรงทรงพิธีถวัน	ราชธรรม พิเศษฯ
ทรง อำนวยราชสูปัตถมก'	ใหญ่น้อย
ทรง นำชาติมั่นคงคัม	ภารภพ พ่อเจบ
ทรง เยี่ยมราชภรัฐที่มีพันธุ์ร้อย	เพาผู้ พอกนุสรณ์
● พลี สุขทุกช่วงด้วย	พระรา-ชนีเอย
ส่งเคราะห์ สินสอนประชา	เสกสร้าง
อุทิศ ถุศกราชศรัทธา	ศาสน์รุ่ง ผลุงฯ
จากจะ ทรงพย์อวยศิลป์อ้าง	แก่ผู้ นาดเช่น
● รอย บุญพระพ่อแก้ว	กษัตริย์ไทย วิเศษเอย
รอย นาทจาริกใน	แก่นหล้า
รอย ถุศลอดสองไชย	บวรบ่ม ประเสริฐแต
รอย บำรุงคุณดินฟ้า	ศรุพื่น ผาทสยาม
● นับแต่วันขึ้นครองราชย'	โคงการประกาศสินแบดคำ
".. จะครองแผ่นดินโดยธรรม.."	โลกรึเท็นเป็นพยาน
● ทรงเป็นพระประมุข	ร่วมทุกชีสุชราภูมิวนาน
ที่มีนี้เจ็ดพันสามร้อยวาร	ท้าสินท้าถวันราตรี
● พระสามารถลดลาดล้ำ	บริชานนำสมศักดิ์ศรี
เมตตากรุณาประชาชนชี	เกียรติชาติอกก้องโลกฯ
● ทรงธรรมพิชิตย์ธรรม	ทรงอุปถัมภ์เกินพระชนนา
พ่อนำชาติพันภัยมา	เยือนราชภรัตน์ทั่วถิ่นไทย
● พระทรงใจไทยทาน	มากโครงการมูลนิธิไทย
ๆ เศยมีกษัตริย์ได	เว้นชาดก บ' อาจมี
● ศุภมัคดุล อริยะ	สถาตุสังชະราศี
ศศทิศทิมายุร้อยปี	ยืนยวากว่าราชษาได
● อาทิตราบทพระไตรรัตน์	พระโพธิสัตว์เทพยิ่งใหญ
พระสยามเทวาฯ ไทย	ธิราช ดล มงคลเอย.

~~~~~

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

กองบรรณาธิการวารสารข้าราชการ

ปรัชญาล' ไกรนรา

ร้อยกรอง

สารบัญ

☆ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเมืองและเศรษฐกิจ ห้าอันดับแรก	1
☆ บทบรรณาธิการ	6
☆ การพัฒนาระบบราชการ : ปัญหาและแนวทางการแก้ไข	7
- บุญญรักษ์ นิจศาสนกุล	
☆ แนวทางของการปรับปรุงคุณภาพและผลิตภาพทั่วทั้งองค์กร	22
- ศ. สุรศักดิ์ นานานุกุล และคณะ	
☆ ท่อไอเสีย	56
- เทอร์มิน	
☆ กฎหมายและระเบียบข้าราชการใหม่	61
- ประมวล กฎหมายวิธีแพ่ง	
☆ อุทาหรณ์ก่อนทำผิด	79
- เอกศักดิ์ ศรีกรรณากุล	
☆ ที่นี่ ส.ก.พ.	88
- ชั้นสี 32	
☆ บริหารภายในอย่างไร	92

วารสารข่าวราชการ

ปีที่ 38 ฉบับที่ 6 พฤษภาคม-มิถุนายน 2536

วัดดูประสังค์

- เพื่อเผยแพร่วิชาการและความเคลื่อนไหวทางด้านการบริหารงานบุคคล
- เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
- เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ
- เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการ

- การรับฟังรับทราบการประชุมข้าราชการ
- ตรวจสอบ หรือซื้อ ไว้รับการเปลี่ยนแปลง

ที่ปรึกษา

นายวิลาศ สิงห์วิสัย นายอุดล บุญประกอบ
เรือเอกผจง ตันตีเฉลิม นางทิพาวดี เมฆสวรรค์
นายธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์

บรรณาธิการ

นายเฉลิม ศรีผลดุ

กองบรรณาธิการ

นายบุญรอด สิงห์วัฒนาครี นายปริชา วิชัยดิษฐ์ นายวราเทพ สวัสดิ์ นายเกียรติสม กลิ่นสุวรรณ นางสุชาดา วงศ์นันท์ นายมานิต ศุภะสกุล นางจันกัน โพธิ์เจดีย์ น.ส. พูนกรพย์ จรรยาลุกaph น.ส.นิษฐา สุดกัลวาล นายนภกิจ กากูจันจิตรา นายสมพงษ์ ธนาลาภพพัฒน์ น.ส.นกีกิจย์ สมเกียรติกุล นางนภภพ กิตติอร์

น.ส.วรรณพร เทพทัสดิน ณ อัญญา น.ส.ศิริพร นวลดา นายบุญแสง ชีระภากรณ์ นายสมศักดิ์ นิรవารี น.ส.นิสากร อรรถจุรุณ นายสุวัฒน์ สายสากา น.ส.สมนึก เหลืองทรงชัย นายสุพจน์ บุญวิเศษ

ประชาสัมพันธ์

นายประจักษ์ จันกานะสวี

ฝ่ายจัดการ

นายอนุพงษ์ สุขเกษม

เจ้าของ

สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.โทร.281-9454,
281-3333 ต่อ 134

ผู้จัดการสวัสดิการ

นายเฉลิม จันทร์เทพพงกร

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์สหมิตร 48/54 ตลาดน้ำบ้านแพนดุ
ถนนพระสุเมรุ กรุงเทพฯ โทร. 2822208

สมัครเป็นสมาชิก

วารสารข้าราชการ ค่าสมายิกปีละ 120 บาท (6 เล่ม)
รวมค่าจัดส่ง บอกรับและส่งเงินในนามผู้จัดการ สวัสดิการ
สำนักงาน ก.พ.ถนนพิษณุโลก ดุสิต ถนน 10300 ถนนดี
สั้นจ่าย ปท.สำนักกำเนิดนายกรัฐมนตรี ต้องการให้ข้อ^ก
เสนอแนะความปัญหาเรื่องข้าราชการ หรือส่งบทความ
แสดงความเห็น โปรดส่งไปที่บรรณาธิการวารสารข้าราชการ
สำนักงาน ก.พ.ถนนพิษณุโลก ดุสิต ถนน 10300

บทบรรณาธิการ

สวัสดีครับท่านผู้อ่าน

ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จนทำให้มีผลกระทบต่อทบทาและหน้าที่ของภาคราชการเป็นอย่างมาก ภาพพจน์ของระบบราชการโดยส่วนรวมในสายตาของประชาชนยังไม่ดีเท่าที่ควร บทบาทและหน้าที่ของภาคราชการต้องเปลี่ยนแปลงไป โดยจะต้องหันมาดูว่าราชการนั้นงานหลักและงานสำคัญที่ควรทำนั้นคืออะไร งานอะไรที่ควรจะให้ภาคเอกชนดำเนินการแล้วรัฐบาลพยายามดำเนินการแทน ให้คำปรึกษา พากເຮົາຫາວ້າราชการคงจะต้องช่วยกันหันมองตัวเราเองและช่วยกันปรับปรุงให้มีภาพพจน์ที่ดี ในสารฉบับนี้ได้นำแนวคิดของผู้ที่ให้ความสนใจในการปรับปรุงระบบราชการมาเสนอคือ ในเรื่อง “การพัฒนาระบบราชการ : ปัญหาและแนวทางการแก้ไข” บทความนี้คุณบุญญรักษ์ นิสานันท์ ได้วิเคราะห์ปัญหาระบบราชการ ทั้งปัญหาโครงสร้าง ปัญหาการบริหารงานภายในระบบราชการ สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข ไว้พร้อม ซึ่งน่าสนใจมาก

การจะสร้างภาพพจน์ภาคราชการให้ดีได้นั้น การกิจสำคัญอย่างหนึ่งคือต้องปรับปรุงคุณภาพงาน ศาสตราจารย์ สุรศักดิ์ นานานุกูล และคณะจากสำนักงานส่งเสริมค่าวีชแห่งประเทศไทยได้ชี้ให้เห็นว่าความไว้คุณภาพและผลิตภัณฑ์ ที่ไหนบ้าง พร้อมทั้งเสนอแนวคิดและวิธีการบริหารสมัยใหม่ในการปรับปรุงคุณภาพและผลิตภัณฑ์ใน “แนวทางของการปรับปรุงคุณภาพและผลิตภัณฑ์ทั่วทั้งองค์กร”

แต่ตัวอย่างที่ยกมาນี้ ก็อาจจะเห็นว่าสารฉบับนี้ เต็มเพียงด้วยเนื้อหาสาระทางการพัฒนาที่น่าสนใจ ทั้งการพัฒนาระบบราชการ การปรับปรุงคุณภาพงาน นอกจากนี้ยังมีบทความและคอลัมน์ประจำที่ล้วนแต่น่าสนใจทั้งนั้นครับ

1/2 ๙๖

การพัฒนาระบบราชการ ปัจจุบันและแนวทางแก้ไข

บุญญรักษ์ นิสานันท์*

ถึงแม้ว่าปัจจุบันระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ได้วัดนาการก้าวหน้าไปเป็นอย่างมากในด้านเศรษฐกิจ สัดส่วนของภาคธุรกิจการในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ได้ลดน้อยลงตามลำดับในขณะที่บทบาทของภาคเกษตรได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในด้านสังคมนั้น การขยายตัวของภาคเกษตรได้มีผลทำให้บทบาทและสถานะของภาคราชการโดยส่วนรวมลดน้อยลง ในขณะที่โครงสร้างภาคเกษตรกลับทวีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นโดยต่อเนื่อง ประกอบกับความแตกต่างอย่างมาระห่วงอัตราเงินเดือน ระหว่าง 2 ภาค ทำให้สถานะทางสังคมของข้าราชการตกต่ำลงเป็นอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับนักธุรกิจในภาคเกษตร

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ทำให้ภาพพจน์ของระบบราชการโดยส่วนรวมในสายตาประชาชนเสื่อมคลายลงตามลำดับ ในสายตาของประชาชนและนักธุรกิจ ภาพพจน์ภาคราชการได้เปลี่ยนจากตัวจัดสำคัญในการพัฒนาประเทศ กลยุทธ์มาเป็นเครื่องกีดขวางสำคัญในการพัฒนา อันจะเห็นได้จากความพยายามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมากในระยะหลัง ที่จะจำกัดและลดบทบาทของภาคราชการ โดยพยายามสร้างกติกาและเงื่อนไขที่ลະเอียดรัดกุม เพื่อมให้ข้าราชการสามารถตีความบัญญัติทางกฎหมายกำหนดบทบาทของตนเองได้โดยคล่องตัวดังปรากฏในอดีต และที่น่าสังเกตคือ แนวความคิดที่จะจำกัดโอกาสในการตีความบทบัญญัติทางกฎหมายโดยข้าราชการดังกล่าว ข้างต้นนี้ เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในสังคมปัจจุบัน ผู้นำประเทศหลายท่านก็ได้

แสดงจุดยืน โดยเปิดเผยเรื่องนี้ และได้รับความสนับสนุนจากสื่อมวลชนโดยทั่วไปอย่างกว้างขวาง

จากผลความเสื่อมคลายของภาพพจน์ระบบราชการดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการสูญเสียกำลังคนในระดับสมองในวงราชการ ซึ่งเป็นผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อระบบราชการ เป็นส่วนรวม และยังช้าเดิมทำให้ปัญหาของระบบราชการที่ความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากคนเดิมความสามารถพากันออกจากระบบราชการ

ในข้อเท็จจริง ถึงแม้ภาพพจน์ของภาคราชการจะเสื่อมลงดังกล่าวข้างต้น แต่หากจะพิจารณาถึงบทบาทของภาคราชการ

ในสังคมปัจจุบัน ก็จะเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าระบบราชการยังเป็นระบบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งวadต่อประเทศชาติ เพราะระบบราชการเป็นกลไกที่จะประคันความเป็นธรรมในกระบวนการพัฒนาให้บังเกิดแก่กลุ่มที่แข็งแกร่งกว่าอย่างไม่เป็นธรรม หันนี้ยังไม่รวมถึงหน้าที่และบทบาทโดยตรงของระบบราชการในด้านอื่น ๆ อาทิเช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การให้บริการประชาชน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ก็คงยอมรับข้อเท็จจริงของสังคมไทยในปัจจุบัน ว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างและวิธีการทำงานของระบบราชการ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อที่ระบบราชการจะได้สามารถรักษาบทบาทและสถานะในสังคม ในฐานะกลไกที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งในสังคมเพื่อประโยชน์สูงสุดของส่วนรวม

1. ปัญหา

ปัญหาสำคัญในระบบราชการไทย อาจจะสรุปออกได้เป็น 2 ประการ คือ

- 1.1 ปัญหาโครงสร้างระบบราชการ
- 1.2 ปัญหาการบริหารงานภายในระบบราชการ

‘ปัญหาทั้ง 2 ประการนี้มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันในบทความนี้จะมุ่งเน้นปัญหาประการแรกเป็นหลัก โดยจะหยิบปัญหาประการที่ 2 ขึ้นมาเฉพาะในส่วนที่สัมพันธ์กับการแก้ไขปัญหาประการแรก ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาโครงสร้างระบบราชการของไทยเป็น

ปัญหาที่เรื่องรังทับถมมานานและเป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข เนื่องจากมีความเกี่ยวพันกับกระบวนการของฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น การเร่งระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างจุดร่วมในสังคมถึงความจำเป็นและทิศทางในการแก้ไข จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด

1.1 ปัญหาโครงสร้างระบบราชการ

ในอดีตที่ผ่านมา แม้จะมีการปรับปรุงกระบวนการ ทบทวน กรรม เป็นระยะๆ แต่ในข้อเท็จจริงแล้วการปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการ ครั้งใหญ่ทั้งระบบเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อปี พ.ศ. 2435 คือประมาณเร้อยปี มากแล้ว ส่วนการปรับปรุงในระยะหลังนั้นด้วย ก็อาศัยโครงสร้างใหญ่ที่มีมาแต่เดิมเป็นหลัก และเป็นการปรับปรุงในลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงเฉพาะจุด ไม่มีการปรับระบบโครงสร้างทั้งระบบแต่อย่างใด และการเปลี่ยนแปลงได้ๆ ที่เกิดขึ้นมักเป็นไปในรูปของการขยายองค์กรการสร้างหน่วยงานใหม่ หรือการขยายภารกิจและโครงสร้างของหน่วยงานเดิมให้กว้างขวางขึ้นโดยไม่ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทั้งระบบให้สอดคล้องกัน จึงทำให้ระบบราชการมีขนาดใหญ่ขึ้นตลอดเวลา ซึ่งเป็นภาระอย่างสูงต่องบประมาณรายจ่ายของภาครัฐบาล นอกจากนั้นยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของระบบเศรษฐกิจที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วได้ทันต่อเวลา เพราะภายในระบบราชการที่มีขนาดใหญ่นั้น การเริ่มนโนบายใหม่ต่างๆ กระทำได้โดยยาก และการขยายหน่วยงานเพิ่มภารกิจ

ขึ้นโดยกระบวนการปรับปรุงเพียงเฉพาะจุด ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ปัญหาความช้ำซ้อนของภารกิจระหว่างหน่วยราชการกลับรุนแรงยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในกรณีการปรับปรุงเฉพาะจุด ในระดับกรมให้มีการขยายภารกิจออกไป ทำให้เกิดความช้ำซ้อนกับภารกิจของกรมอื่น ในต่างกระทรวง

การที่กลไกของรัฐมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่มีการปรับปรุงทั้งระบบดังกล่าวข้างต้น ทำให้ระบบราชการโดยส่วนรวมมีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชนลดน้อยลง อันนำไปสู่ความเสื่อมถอยของระบบราชการ ปัญหานี้กำลังจะเข้าสู่จุดวิกฤตในระยะอันใกล้ เนื่องจาก

ในอดีต ระบบสังคมเศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยน-แปลงอย่างไม่รุนแรง ทำให้ระบบราชการไทย ดึงแม้จะมีปัญหาอย่างมากก็ยังสามารถดำเนิน-การรองรับนโยบายของรัฐบาลได้ในระดับหนึ่ง แต่ในปัจจุบันระบบสังคมและเศรษฐกิจโลก มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดการแข่งขัน อย่างรุนแรงในระบบเศรษฐกิจโลก มีการผนึก

กำลังของกลุ่มประเทศต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้าง ขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลก จากภาวะการณ์ดังกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดความจำเป็นเร่งด่วนในการที่จะปรับโครงสร้างระบบราชการ ให้สามารถรองรับความต้องการของสังคมไทย ภายใต้สภาวะแวดล้อมในโลกใหม่ดังกล่าว

ปัญหาโครงสร้างระบบราชการไทย อาจจะกล้ามได้ตามที่ปัญญาคำสอน 7 มาตรา คือ

1.1.1 โครงสร้างของระบบราชการไทย ไม่สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันในสังคมโลก กล่าวคือ ปัจจุบันภาครัฐบาลจะต้องมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในเวทีเศรษฐกิจโลก เพราะปัจจุบัน ระบบการค้าเสรีได้เปลี่ยนแปลงเป็นระบบ การค้าเสรีภายใต้กรอบที่รัฐบาลเข้ามา มีบทบาทในการเจรจาต่อรองกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ซึ่งมีผลไม่เฉพาะแต่การค้าแต่ยังครอบคลุมไปถึง การผลิตและนโยบายอื่น ๆ ภายใต้ประเทศ อีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการเจรจาการค้าระหว่างไทย-สหราชอาณาจักร ระหว่างไทย-ประชาคมเศรษฐกิจ ยุโรป และระหว่างไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งผลของข้อตกลงในเวทีการเจรจาต่าง ๆ เหล่านี้ มีผลบังคับให้มีการ จำกัดการผลิตการเปลี่ยน-แปลงวิธีผลิต วิธีการค้าต่าง ๆ อย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการเจรจา และการปฏิบัติตามข้อตกลง ยังกระชัดกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน ขาดการวางแผนงาน

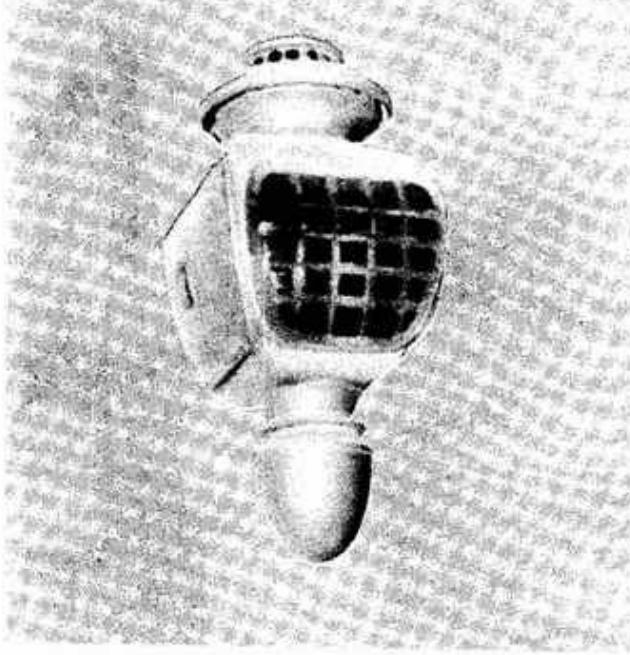
ที่แน่นชัดทำให้ประเทศไทยต้องตกอยู่ในสภาพเสียเบรียบในเวทีเศรษฐกิจโลก เมื่อเบรียบที่ยัง กับประเทศคู่แข่งอื่น ๆ ที่มีโครงสร้างบริหารราชการภายใต้ทันสมัยกว่า

1.1.2 โครงสร้างระบบราชการไม่สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันภายใต้ประเทศ กล่าวคือ ปัจจุบันแม้ความเจริญยังกระฉุกตัวอยู่ภาย ในเขตกรุงเทพมหานคร แต่เมืองต่าง ๆ ในภูมิภาคก็ได้มีการพัฒนาやりกระดับทางเศรษฐกิจ และสังคมขึ้นเป็นอย่างมาก ตลอดจนระดับ การศึกษาของประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ก็ได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นระดับ จึงก่อให้เกิดความตื่นตัวทางการเมืองโดยทั่วไปโดยเฉพาะความต้องการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของ ท้องถิ่น ได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในขณะที่ ระบบราชการยังมีลักษณะเป็นการรวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง ถึงแม้จะมีการบรรจุ

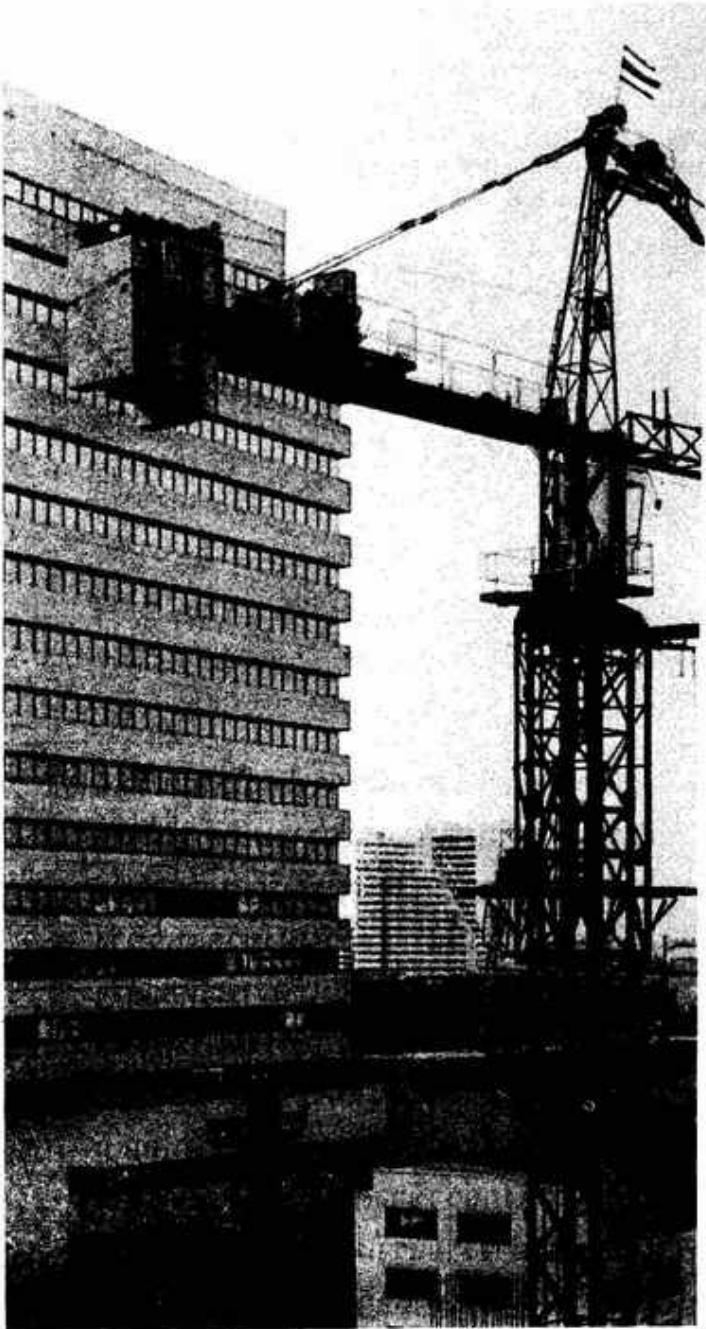
เรื่องการกระจายอำนาจเป็นนโยบายของแทนทุกรัฐบาลที่ผ่านมา แต่เมื่อถึงขั้นปฏิบัติแล้ว ก็ยังขาดความแน่ชัดถึงแนวทาง ขั้นตอนและ เป้าหมายในการดำเนินการ

1.1.3 โครงสร้างระบบราชการไม่เอื้อให้สามารถนิยมกำลังภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันโครงสร้างไทยเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ภาคเอกชนและองค์กรอิสระภาคเอกชนต่าง ๆ มีบทบาทที่เข้มข้นอย่างมาก ในขณะที่โครงสร้างระบบราชการไทยยังเป็นระบบปิด ทำงานอยู่เฉพาะในวงราชการ ขาดการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ขาดความโปร่งใสในการทำงานเนื่องจากยังขาดแควนความคิดที่จะปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการให้เป็นระบบเปิดที่ชัดเจน ที่จะสามารถระดมความคิดและการสนับสนุนจากภาคเอกชน องค์กรอิสระภาคเอกชน และประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.4 โครงสร้างระบบราชการไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของการสังคมเศรษฐกิจสมัยใหม่ภายในประเทศ กล่าวคือ ระบบปัจจุบันภาคเอกชนได้ทวีความเข้มข้นเป็นอย่างมากประกอบกับบริการต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ และสังคมที่ภาคราชการเป็นผู้ตอบสนองต่อสังคมแต่เดิมมานั้น มีความสัมพันธ์ชั้อนเพิ่มมากขึ้น ในบางบริการต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคนิคสูง และในบางกิจการที่ต้องมีการปรับตัวอย่างรวดเร็ว ตลอดเวลาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในตลาด ซึ่งภาคราชการมีจุดอ่อนที่สำคัญที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินการ

อยู่เดิม หรือเริ่มดำเนินการใหม่ให้รวดเร็วได้ในระยะที่ผ่านมาแม้ว่าจะมีความพยายามให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น แต่ก็ยังคงขาดแนวทาง ขั้นตอน และเป้าหมายที่แน่ชัดว่าจะให้ภาครัฐมีบทบาทอยู่แค่ไหน ในกิจกรรมประเทศได้ซึ่งการขาดการกำหนดจุดแนวโน้มของภาคเอกชน ภาคธุรกิจ กรรมดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงในหลายประการ และเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเอกชนผู้ได้รับสัมปทานโครงการให้บริการสาธารณะกับภาครัฐอยู่เนื่อง ๆ เพราะไม่มีความแน่ชัดถึงขอบเขต บทบาท ของแต่ละฝ่าย ว่าเป็นอย่างไร อีกประการหนึ่งก็ยังส่งผลให้เป็นการลื้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน และการขาดประสิทธิภาพในการให้บริการ ในกรณี กิจกรรมซึ่งภาคเอกชนมีขีดความสามารถในการให้บริการสูงกว่าภาครัฐ แต่ไม่มีโอกาสให้บริการดังกล่าว

1.1.5 โครงสร้างระบบราชการปัจจุบัน ข้างต้นการกำหนดบทบาท หน้าที่ ตลอดจน เครื่องข่ายการทำงานต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ในขณะที่ ยังมีได้มีการวิเคราะห์แก้ไขโครงสร้าง ระบบราชการทั้งระบบ แต่มีการขยายหน่วยราชการ ตลอดจนมีการเพิ่มบทบาท ของหน่วยราชการที่มีอยู่เดิมในระดับกรม ทำให้เกิดปัญหา ความขัดแย้งในหน้าที่และความรับผิดชอบใน ระดับกรมต่างกระทรวงเพิ่มมากขึ้น ปัญหาอีก

ประการหนึ่งคือ ขาดการกำหนดวัตถุประสงค์ ที่แน่นชัดในระดับกรม ซึ่งทำให้บางกรมต้อง ปฏิบัติภารกิจภายใต้วัตถุประสงค์ที่ขัดแย้งกัน อาทิเช่น หลายกรมในกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ มีหน้าที่ในการยกระดับรายได้ของ เกษตรกร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ควบคู่กันไป ซึ่งบางกรณีวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ประการนี้ อาจขัดแย้งกันได้ ทำให้หน่วยงาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่อาจจะขัดแย้งกันดังกล่าว ข้างต้น เลือกที่จะปฏิบัติเฉพาะแต่ภารกิจที่ ตรงตามวัตถุประสงค์ประกาศโดยประการหนึ่ง ทำให้วัตถุประสงค์ที่คงเหลืออยู่ไม่ได้มีการปฏิบัติ

1.1.6 โครงสร้างระบบราชการปัจจุบัน จัดตั้งขึ้นตั้งแต่สมัยสมบูรณ์ญาสิทธิราช จึง มีลักษณะเป็นการจัดรูปโครงสร้างที่จะรองรับ ระบบที่มีผู้บริหารสูงสุดแต่ผู้เดียว แต่ในยุค ปัจจุบันมีทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งมีบทบาทในด้านต่าง ๆ ตามระบบประชาธิรัฐโดย แต่โครงสร้างระบบราชการปัจจุบัน ยังไม่สามารถสนับสนุนฝ่ายนิติบัญญัติได้เท่า ที่ควร นอกจากนั้น แม้แต่ในด้านฝ่ายบริหารเอง ก็ยังขาดระบบที่จะช่วยสนับสนุน การดัดสิน นโยบายของนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ที่เหมาะสมเนื่องจากภารกิจในการบริหาร ประเทศในปัจจุบันได้ทวีความซับซ้อน และ ยุ่งยากมากกว่าสมัยที่ได้มีการวางโครงสร้าง ระบบราชการเมื่อร้อยกว่าปีมาแล้วเป็นอย่างมาก

1.1.7 โครงสร้างระบบราชการปัจจุบัน บังคับกล้าที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง ฝ่ายการเมือง และฝ่ายข้าราชการประจำที่เป็น ระบบและมีประสิทธิภาพ ข้อขัดแย้งปัจจุบัน เกี่ยวกับอำนาจการแต่งตั้งผู้บุริหารระดับสูง ในส่วนราชการระหว่างข้าราชการประจำกับ ฝ่ายการเมืองนั้นเป็นเพียงปัญหาส่วนย่อยเท่านั้น ปัญหาสำคัญที่สุดก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่าง ฝ่ายราชการประจำและฝ่ายการเมืองโดยเฉพาะ ในแง่ของบทบาทและหน้าที่ว่าจะจำแนกออก จากกันอย่างไร ให้มีความเหมาะสมและเชื่อม โยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด การ ให้ข้าราชการประจำมีอิสระจากฝ่ายการเมือง อย่างเต็มที่นั้นมีจุดอ่อนที่ว่านโยบายของฝ่าย การเมือง อาจจะมีการนำไปปฏิบัติอย่างไม่ เหมาะสม หรือไม่มีการนำไปปฏิบัติในทาง ตรงกันข้าม หากให้ฝ่ายการเมืองเข้าครอบงำ ฝ่ายราชการได้อย่างเต็มที่ก็อาจมีปัญหาการ เล่นพิรุณเล่นพวก ตลอดจนข้าราชการประจำ บางคนอาจทำตัวเป็นผู้รับใช้ของนักการเมือง คนใดคนหนึ่ง เพื่อแสวงหาตำแหน่งหรือ ประโยชน์อื่นที่ไม่ชอบธรรม

1.2 ปัญหาการบริหารงานภายในระบบราชการ

1.2.1 ความล้มเหลวของการบริหารงาน ระบบราชการปัจจุบัน ในการที่จะรักษาให้มี บุคลากรที่มีความสามารถในการทำงานที่เหมาะสม บริการการศึกษาของชาติปัจจุบันไม่สามารถ จัดการผลิตบุคลากรได้สอดคล้องกับความ ต้องการของตลาด ทำให้เกิดการว่างงานใน บางสาขาวิชาชีพและขาดแคลนในบางสาขา วิชาชีพ ซึ่งการแก้ไขปัญหาโดยการปรับอัตรา เงินเดือนหรือค่าตอบแทนนั้นเป็นการแก้ปัญหา ที่ปลายเหตุเท่านั้น

1.2.2 ระบบการบริหารราชการปัจจุบัน ยังไม่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้กับข้า- ราชการได้อย่างเพียงพอ เพราะข้อจำกัดด้าน ทักษะและการ โดยเฉพาะ ยังขาดเครื่องวัด ประสิทธิผลการทำงานของแต่ละหน่วยราชการ ที่มีประสิทธิภาพ การให้ความดีความชอบก็ ยังมีลักษณะเป็นการจัดโครงสร้างตามฐานจำนวน ของเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ โดยไม่ได้สะท้อนถึงผลงาน ของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้น หน่วยงานที่มี ผลงานน้อยและมีผลงานมาก ก็ได้รับโควตา การเลื่อนขั้นพิเศษเท่าเทียมกัน ถึงแม้ว่าการ กำหนดโควตาอย่างเป็นทางการจะทำในระดับ กรม ในทางปฏิบัติแล้วกรมก็กำหนดโควตา ลงในสู่ในระดับกองต่อเนื่องไปในเรื่องของการ เลื่อนขั้นตำแหน่ง แม้จะมีการตั้งระบบคุณ กรรมการดูแลแต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่า ที่ควร เพราะผู้บุริหารสำนักงานในหลาย ๆ กรณี ก็ยังสามารถใช้วิธีการสั่งการด้วยวาจาจากคณะกรรมการ ดังกล่าวได้ และในอีกแห่งหนึ่ง การ ตัดสินของคณะกรรมการ ซึ่งอาจจะไม่รู้จัก ไม่มี ข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการ ทำงานของเจ้าหน้าที่ก็อาจจะไม่เหมาะสมได้ เช่นเดียวกัน

1.2.3 การบริหารระบบราชการปัจจุบัน ยังไม่เอื้อต่อการส่งเสริมให้ข้าราชการสามารถ ยกข่ายเพื่อทำงานตามที่ตนมีความถนัดมาก ที่สุด หรือในองค์กรที่ตนมีความชอบอย่าง จะทำด้วยได้อย่างคล่องตัว เพราะอำนาจที่จะ อนุมัติให้โดยยั่งนั้นเป็นสิทธิเด็ดขาดของผู้ บังคับบัญชาดับกรม โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่อง เงื่อนไขระยะเวลาอย่างใดทั้งสิ้น ดังนั้น ข้า- ราชการที่ไม่มีความสุขในงานที่ทำอยู่และ ประสงค์จะโยกย้ายหน่วยงานแต่ไม่ได้รับการ อนุมัติ หัง ๆ ที่มีหน่วยงานที่ยินดีรับทำงาน

ด้วย ก็มีทางเลือกประการเดียวคือ ต้องลาออกจากระบบราชการ และหากคิดจะกลับเข้ารับราชการในหน่วยงานที่อยากรับทำงานนั้นก็มีข้อจำกัด เพราะการกลับเข้ารับราชการใหม่ จะต้องดังต้นนับอายุเบี้ยบำนาญใหม่ ยกเว้นแต่ในกรณีที่ข้าราชการผู้นั้นรับราชการจนครบอายุที่ได้รับเบี้ยบำนาญแล้วจึงสามารถขอคืนไม่รับบำนาญและขอันบ้อยบำนาญดอตนี้เป็นไปได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การบริหารระบบราชการปัจจุบัน สนับสนุนให้ข้าราชการอาวุโสที่อาจ詹วนครบเกณฑ์อายุแล้วแต่ออกไปก่อน สามารถกลับเข้ารับราชการได้อีกด้วยไม่เสียสิทธิประโยชน์ ในขณะที่ไม่สนับสนุนข้าราชการที่ออกจากราชการเมื่ออายุน้อยให้กลับมารับราชการใหม่

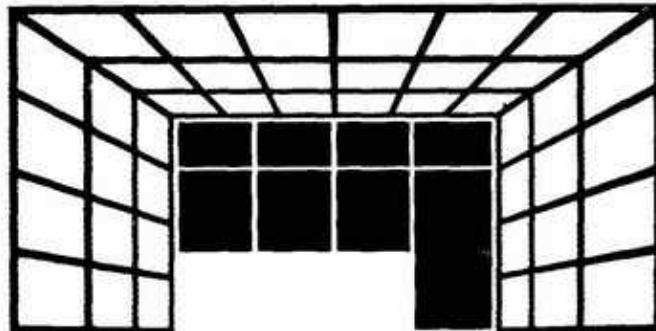
1.2.4 การปรับปรุงระบบโครงสร้างระบบราชการที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการดังกรรมกองใหม่ หรือเพิ่มอำนาจหน้าที่กรม กองที่มีอยู่แล้ว ก็ตาม ล้วนเป็นการปรับนบทบทอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น หากกลไกที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรที่เกิดขึ้นใหม่ ให้มีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติภาระกิจเหล่านี้ได้ ซึ่งเรื่องนี้เป็นสาเหตุสำคัญที่สุดของความล้มเหลวขององค์กรที่มีการจัดตั้งขึ้นใหม่ หรือได้รับภาระกิจใหม่ในหลายกรณี เพราะการดังองค์กรใหม่ หรือเพิ่มภาระกิจใหม่ โดยไม่ได้ให้ความสามารถสำคัญกับการสร้างความเข้าใจถึงภาระกิจ ดังกล่าวต่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรเหล่านั้น ทำให้เกิดปัญหาในภาคปฏิบัติอย่างมาก อาทิเช่น องค์กรที่มีภาระกิจรับผิดชอบเดิมเป็นหน่วยราชการในระดับปฏิบัติ แต่กลับได้รับภาระกิจ

ใหม่ เป็นหน่วยวางแผนประสานงานระดับชาติ เจ้าหน้าที่ซึ่งเคยทำหน้าที่ด้านวิชาการอยู่เดิมนั้นไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ด้านการประสานงานในระดับนโยบายและวางแผนได้ เพราะวัฒนธรรมขององค์กรวิชาการในระดับปฏิบัติมีความแตกต่างเป็นอย่างมาก กับวัฒนธรรมขององค์กรที่ทำหน้าที่ประสานงานและวางแผนส่วนกลาง อาทิเช่น หน่วยปฏิบัตินั้นมักเคยชินกับการมีโครงสร้างเป็นของตนเอง ในขณะที่หน่วยงานวางแผนจะมีโครงสร้างเป็นของตนเองไม่ได้ เพราะทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานจะต้องรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด เพื่อที่ข้อเสนอการจัดลำดับความสำคัญของแนวทาง และโครงสร้างต่างๆ จะได้รับการยอมรับจากหน่วยงานเกี่ยวข้องอย่างเดิมที่ ดังนั้น การมองภาระกิจใหม่ให้โดยขาดแนวทางที่จะปรับทัศนคติและสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ควบคู่กันไปจึงเป็นการแก้ปัญหาเพียงบางส่วนเท่านั้น

1.2.5 การบริหารระบบราชกิจการปัจจุบัน
นี้ลักษณะเป็นการบริหารงานระบบที่ใช้แรงงาน
มาก ใช้ทุนน้อยโดยมีการทำงานไม่เดินเวลา
หรือการว่างงานอย่างชั่วคราวเรื้อรังอยู่เป็นอันมาก
การแก้ปัญหาดังกล่าวเน้นเป็นนโยบายของทุก
รัฐบาล แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะ
การปรับปรุงการทำงานโดยให้จำนวนคนลด
น้อยลงนั้น บางครั้งก็จำเป็นจะต้องเพิ่มรายจ่าย
ด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่ง
ระบบการจัดสรรงบประมาณปัจจุบัน ยังไม่มี
นโยบายที่แน่นชัดในการที่จะสนับสนุนการ
ดำเนินการดังกล่าว นอกจากนั้น ผู้บริหารใน
แต่ละองค์กรยังไม่มีสิ่งจูงใจในการเปลี่ยน-
แปลงวิธีการทำงาน เพื่อประทับตัวลังคน
 เพราะแม้จะมีนโยบายลดกำลังคน แต่ก็ไม่มี
เงื่อนไขที่จะลงโทษหรือให้รางวัลแก่ผู้บริหาร
 องค์กร ที่สามารถมีความคิดริเริ่มดำเนินการ
 ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในการทำแผนโครงสร้าง
 ปรับอัตรากำลังของส่วนราชการต่าง ๆ ก็ล้วนแต่
 เสนอขอเพิ่มจำนวนข้าราชการมากขึ้นทั้งสิ้น
 เพราะการมีจำนวนข้าราชการเพิ่มมากขึ้นนั้น
 นอกจากจะเป็นการแสดงถึงบารมีและความ
 สำคัญของส่วนราชการนั้นตามแนวความคิด
 เดิมแล้วก็ยังเป็นการเพิ่มฐานในการคำนวณ
 គุตัวของการเพิ่มอัตราเงินเดือนกรณีพิเศษ
 หรือ 2 ขั้นประจําปีอีกด้วย เพราะหน่วยงาน
 ที่จำนวนข้าราชการมาก จะได้เบริญมากกว่า
 หน่วยงานที่มีจำนวนข้าราชการน้อย

โดยสรุป ปัญหาโครงสร้างและปัญหา
 ในการบริหารระบบราชการมีอยู่หลายสาเหตุ
 และมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดแก้ไขโดยเร่งด่วน
 เพื่อให้ระบบราชการของประเทศไทยสามารถ

จะเป็นกลไกสำคัญในการที่จะตอบสนองความ
 ต้องการของประชาชนและระบบเศรษฐกิจได้
 อย่างมีประสิทธิภาพทันต่อสังคม

2. สาเหตุ

ความเสื่อม堕落ของระบบราชการใน
 ประเทศไทยเกิดจากมายาหยาแห่งชาติ แต่
 ชาแหหูลักที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

2.1 ความไม่คล่องตัวในการปรับโครง
 สร้างส่วนราชการ โดยเฉพาะการปรับโครงสร้าง
 กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ซึ่งในประเทศไทย
 เป็นกระบวนการที่ต้องผ่านฝ่ายนิติบัญญัติ
 ที่ต่างกับประเทศส่วนใหญ่ในโลก ที่มักจะให้
 เป็นอำนาจของฝ่ายบริหารในการจัดตั้ง ยุบ
 หรือเปลี่ยนแปลงหน่วยงานเนื่องจากเรื่อง
 ดังกล่าว เป็นเรื่องของฝ่ายบริหาร เพราะหน่วย
 ราชการต่าง ๆ เป็นกลไกของฝ่ายบริหารที่จะ
 แปลงนโยบาย ออกสู่ภาคปฏิบัติ การที่ประเทศไทย
 นำกระบวนการต่าง ๆ ดังกล่าวมาไว้
 ภายในได้กระบวนการของฝ่ายนิติบัญญัตินั้น ทำให้การ
 ปรับปรุงโครงสร้างของภาคราชการเป็นเรื่องที่
 กระทำได้โดยยาก

2.2 ถึงแม้ทุกรัฐบาลจะกำหนดให้ลำดับความสำคัญสูงสุดกับการปรับปรุงระบบราชการ แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว ยังมีได้มีการวางแผนการปฏิรูประบบราชการที่มีความชัดเจน สามารถกำหนดชี้เป้าหมายแนวทางแก้ไข ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมาย อันเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แม้มีบางรัฐบาลพยายามที่จะดำเนินการในเรื่องดังกล่าว แต่ก็มักไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากพ้นจากตำแหน่งก่อน โดยส่วนมากนั้นการแก้ไขที่ผ่านมาจึงทำเฉพาะจุดเป็นส่วนใหญ่ มิได้มีการมองภาพส่วนรวมให้ครบถ้วนแต่อย่างใด ซึ่งที่จริงแล้วน่าจะได้มีกระบวนการที่จะให้มีการจัดทำแผนส่วนรวมในการปฏิรูประบบราชการดังกล่าว โดยจัดกระบวนการดำเนินการให้เปิดกว้าง มีตัวแทนของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่างๆ เข้ามาร่วมในกระบวนการดังกล่าวให้มากที่สุด เพื่อจะได้มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางแก้ไขอันเป็นที่ยอมรับร่วมกันอย่างกว้างขวาง เพื่อให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขึ้นกับอายุของคณะกรรมการแต่ละชุด อย่างในปัจจุบัน

2.3 ขาดระบบการเชื่อมโยงหน่วยงานกลางเข้าด้วยกัน ในเรื่องของการปรับปรุงระบบราชการอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ในขณะที่การบริหารงานด้านเศรษฐกิจมีกลไกต่างๆ อย่างสมบูรณ์ในอันที่จะเชื่อมโยง หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถร่วมกันดำเนินการอย่างเป็นเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ แต่การบริหารงานด้านระบบราชการ ยังต้องพึ่งระบบกรรมการซึ่งส่วนใหญ่มักจะไม่สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่ยอมรับได้อย่างกว้าง

ขวางเท่าที่ควร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ยังขาดการให้ความสำคัญกับการจัดสร้างกลไกการบริหาร ที่จะสามารถสนับสนุนกิจกรรมของราชการส่วนกลางต่างๆ เช้าด้วยกันในการแก้ไขปัญหาระบบราชการ

2.4 การแก้ไขปัญหาระบบราชการที่ผ่านมา ยังขาดการให้ความสำคัญกับ “คน” เท่าที่ควร โดยไปมุ่งการปรับปรุงค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินและการแก้ไขด้วยกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ข้อเท็จจริงแล้ว สาเหตุสำคัญที่สุดของความสำเร็จ หรือล้มเหลวของแต่ละองค์กรขึ้นอยู่กับ “คน” ขององค์กรนั้นๆ การปรับปรุงประสิทธิภาพตลอดจนการสร้างขวัญและกำลังใจของข้าราชการจึงเป็นกุญแจสำคัญที่สุดประการหนึ่ง

ที่จะปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพระบบราชการ ในอนาคต ทั้งนี้จำเป็นจะต้องมีการให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมภายใต้ลักษณะงานตลอดจนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ถูกต้องของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีการจัดสร้างบประมาณให้กับกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นอย่างพอเพียง และในอนาคตเมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงว่า แหล่งเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศในด้านนี้กำลังจะยุติหรือลดน้อยลง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการจัดสร้างบประมาณรายจ่ายเพื่อการนี้

โดยสรุปแล้ว สาเหตุสำคัญของปัญหาประสิทธิภาพในระบบราชการมี 4 ประการ ดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ การแก้ไขโครงสร้างระบบราชการกระทำได้โดยยาก เพราะต้องเข้าไปสู่ระบบการพิจารณาทางฝ่ายรัฐสภา แต่ก็ติดปัญหาว่าไม่มีแผนการปฏิรูประบบราชการที่ชัดเจน จำเป็นต้องเสียเวลาในการจัดทำแผนดังกล่าวขึ้น ทำให้ไม่สามารถเสนอต่อรัฐสภาได้ทันเวลา ส่วนปัญหานี้ในการบริหารระบบราชการนั้น ก็มีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานกลางของรัฐ และการขาดการให้ความสำคัญกับปัจจัยในเรื่องดัวข้าราชการ

3. แนวทางแก้ไข

แนวทางแก้ไขปัญหาของระบบราชการปัจจุบันนี้ อาจจำแนกได้เป็น 4 ประการ ดังนี้ คือ

3.1 เร่งการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อโอนอำนาจในการจัดตั้ง ยุบ หรือเปลี่ยนแปลงหน่วยงานจากฝ่ายนิติบัญญัติมาอยู่ที่ฝ่ายบริหารโดยตรง ทั้งนี้ เนื่องจากในข้อเท็จจริงแล้วหน่วยราชการต่าง ๆ คือ กลไกของฝ่ายบริหารที่จะนำนโยบายของฝ่ายบริหารไปสู่ภาคปฏิบัติ ดังนั้น จึงน่าจะเป็นภารกิจของฝ่ายบริหารที่จะปรับปรุงกลไกดังกล่าวให้เอื้อต่อการปฏิบัติตามนโยบายของฝ่ายบริหารมากที่สุด นอกจากนั้น การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศไทยเป็นไปอย่างรวดเร็ว และรุนแรง จึงจำเป็นจะต้องปรับปรุงองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งต่าง ๆ ในตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับข้อกริ่งเกรงที่ว่าหากอำนาจดังกล่าวอยู่กับฝ่ายบริหารแล้ว ฝ่ายบริหารอาจจะถือโอกาสขยายอำนาจกระวงเพิ่มมากขึ้น อาจจะถูกมองเป็นภารหนักต่องบประมาณแผ่นดินนั้น ในข้อเท็จจริงแล้ว ข้อห่วงใยดังกล่าวไม่น่าจะมีเหตุผล เพราะอำนาจในการอนุมัติเงินนั้นอยู่ที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติยังคงสามารถควบคุมระดับการใช้จ่ายของฝ่ายบริหารในเรื่องดังกล่าวได้โดยผ่านกระบวนการพิจารณาสร้างพระราชบัญญัติในบประมาณแผ่นดินประจำปี

แนวทางแก้ไขในข้อ 1 ดังกล่าวเนี่ย สามารถดำเนินการได้ทันที โดยแก้ไขพระราชบัญญัติ 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติระเบียนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2530 ซึ่งเมื่อปรับปรุงอำนวยจังกล่า้วแล้ว ก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารสามารถดำเนินการปฏิรูประบบราชการได้ อันจะเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุดในการปรับปรุงระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระปุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปรับปรุงระบบบริหารราชการให้เป็นระบบสากล ใน พ.ศ. 2435

3.2 เร่งรัดจัดทำแผนปฏิรูปโครงสร้างระบบบริหารราชการแผ่นดินในส่วนรวม โดยจัดกลุ่มองค์กรในระดับกระทรวงเสียใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชาติในแต่ละเรื่องตลอดจนมอบหมายภาระกิจให้แต่ละหน่วยงานในระดับกรมมีภาระกิจหลักที่ชัดเจน และในกรณีที่มีภาระกิจรองด้วยก็จะต้องให้สอดคล้องสนับสนุนกับภาระกิจหลัก ซึ่งการจัดแบ่งรูปองค์กรโดยวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น จะช่วยแก้ปัญหาโครงสร้างองค์กรปัจจุบันที่ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทั่วโลกและภายนอกประเทศ จะช่วยแก้ไขปัญหานบทบาทและหน้าที่ของส่วนราชการไม่สอดคล้องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน จะช่วยแก้ไขปัญหาที่โครงสร้างระบบราชการไม่สนับสนุนฝ่ายนิติบัญญัติเท่าที่ควร จะช่วยลดปัญหาการขัดแย้งระหว่างนักการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำ อาทิเช่น การปรับโครงสร้างองค์กรการบริหารงานทางด้านเศรษฐกิจให้สอดคล้อง

กับการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพิจารณาจัดตั้งกระทรวงอุดสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ เพื่อจะได้สามารถเชื่อมโยงการผลิตและการค้าเข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพ จะช่วยให้สามารถเจรจาในเวทีการค้าระหว่างประเทศได้อย่างมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศไทยด้วย ส่วนใหญ่ได้มีการจัดตั้งกระทรวงอุดสาหกรรม และการค้าขึ้นแล้วทั้งสิ้น สำหรับกระทรวงพาณิชย์นั้น ก็จะได้รับผิดชอบในเรื่องของการควบคุมกิจการ การค้าต่าง ๆ โดยเฉพาะภาระกิจที่อยู่ในขอบเขตอำนาจของกรมทะเบียน การค้า กรมการค้าภายใน สำนักงานประกันภัย และกรมทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น นอกจากนั้นก็จะพิจารณาการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันจะเป็นการดึงงานที่มีวัตถุประสงค์ด้านการอนุรักษ์ไว้ในที่เดียวกัน โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบด้านการพัฒนาและยกระดับรายได้เกษตรกรเป็นหลัก ยังจะเป็นการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งของภาระกิจหลักด้านการพัฒนา กับภาระกิจรองด้านการอนุรักษ์ภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการดังกล่าวจะต้องจัดทำทั้งระบบพร้อมกันไปทั้งภาคราชการ ซึ่งรวมถึงการโอนส่วนราชการบางแห่ง เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินไปอยู่ภายใต้ฝ่ายนิติบัญญัติพร้อมกันไปด้วย เพื่อให้เกิดระบบการทำงานที่สมบูรณ์

**3.3 การจัดตั้งระบบการซื่อสัมภានย่าง
ไกลั่นระหว่างหน่วยงานกลางในการพัฒนา
ระบบบริหารงานบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากการ
ปรับปรุงระบบบริหารงานบุคคลจะอาศัยแต่
มาตรการด้านการบริหารงานบุคคลแต่อย่าง
เดียวันจะไม่ได้ผลเต็มที่ จำเป็นจะต้องอาศัย
มาตรการด้านการเงินและแผนงานควบคู่กัน
ไปด้วย อาทิเช่น หากจะวางแผนแนวทางที่จะให้มี
การปฏิบัติตามนโยบายการลดจำนวนข้าราชการ
ให้ได้ผล จำเป็นจะต้องมีกำหนดมาตรการทาง
ด้านการเงินที่จะให้ความสะดวกในการนำ
อุปกรณ์ที่ทันสมัยเข้าใช้เพื่อทดแทนกำลังคน
และต้องสนับสนุนให้มีโครงการว่าจ้างเอกชน
เข้าทำงานแทนได้มากยิ่งขึ้นซึ่งทั้งหลายนี้
จำเป็นจะต้องมีการกำหนดแผนให้ชัดเจนว่า
บทบาทของข้าราชการในแต่ละหน่วยนั้นควร
จะยุติที่ภาระกิจใด และภาระกิจที่เหลือควร
จะจ้างเอกชนเข้าดำเนินการแทน นอกจากนั้น
ก็จะกำหนดให้มีสิ่งจูงใจให้กับหัวหน้าส่วน
ราชการในการที่จะลดอัตรากำลังข้าราชการ**

**3.4 วางแผนพัฒนาระบบบริหาร
ราชการที่เน้นหนักที่ตัวข้าราชการที่เป็นเป้า
หมายสำคัญ ทั้งนี้เพริ่งการแก้ไขปัญหาการ
ขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพในระบบราชการ
นั้น จะต้องเน้นหนักที่ตัวข้าราชการที่ยังคง
อยู่ในระบบเป็นสำคัญ การแก้ไขปัญหาสมองไฟล์
จากระบบราชการนั้นเป็นสิ่งที่กระทำได้โดยยาก
ตระหนิดที่การผลิตบุคลากรในประเทศยังไม่
สอดคล้องกับความต้องการของตลาดอย่าง
ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ แนวทางแก้ไขที่จะให้ได้ผล
อย่างสมบูรณ์ในระยะยาว จำเป็นจะต้องปรับ
ระบบการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการ**

ของตลาดมากที่สุด และในส่วนที่ภาคราชการ
ดำเนินการผลิตอยู่นั้นก็จะต้องมีการกำหนดให้
ส่วนราชการที่ทำหน้าที่ในการผลิตบุคลากร
ดังกล่าว จัดสร้างระบบการจัดทำงานให้แก่
นักศึกษาที่จบการศึกษาในสถาบันของตนเอง
ด้วย และเมื่อปรากฏชัดว่า ผู้จบการศึกษาใน
สาขาวิชาใดมีปัญหาการว่างงานมาก ก็จะต้อง¹
วางแผนแนวทางในการลดการผลิตบุคลากรใน
สาขาวิชานั้น ไปเพิ่มการผลิตบุคลากรในสาขา
วิชาที่มีความต้องการสูงในตลาดแรงงานให้
มากขึ้น

เนื่องจากการปรับระบบการผลิต
บุคลากรนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องใช้เวลากว่าจะ
บังเกิดผลเป็นรูปธรรม ดังนั้นในระหว่างที่
มาตรการดังกล่าวยังไม่มีบังเกิดผล ก็ควรจะเน้น
หนักในมาตรการอื่นมาแก้ปัญหาไปพลางก่อน
การเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรที่ยังคงอยู่
ในระบบราชการซึ่งนอกจากการเพิ่มรายได้
ที่เป็นตัวเงินแล้ว ก็ควรปรับปรุงระบบการให้
ความดีความชอบและลงโทษให้มีความเป็น
ธรรมมากขึ้น และควรเน้นหนักในเรื่องที่ช่วย
ให้ข้าราชการที่ยังคงอยู่ในระบบมีความสนใจ
และมีความมั่นใจ ในการทำงานมากที่สุด โดย
ให้ความสะดวกและคล่องตัวในการโยกย้าย²
ระหว่างส่วนราชการ โดยยกเลิกอำนาจของ
หัวหน้าส่วนราชการที่จะสามารถยับยั้งการ
สั่งย้ายโดยไม่มีกำหนดเวลา ตลอดจนแก้ไข³
ระบบที่บุคลากรที่มีความสามารถผู้ซึ่งออก
จากระบบราชการไปแล้ว และมีความประสงค์
จะกลับเข้ารับราชการให้สามารถกลับเข้ารับ
ราชการได้โดยไม่ต้องเสียภาษีที่เพิ่มนี้ได้ อาทิเช่น
ให้สามารถต่ออายุบ้าน眷ต่อเนื่องได้

ประการสุดท้าย การยึดแนวทางที่จะเน้นหนักในตัวข้าราชการนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของข้าราชการแต่ละคน โดยสนับสนุนให้ข้าราชการสามารถปรับการฝึกอบรมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศให้เพียงพอ นอกจากนั้น ในหน่วยราชการเอง ก็จะมีการวางแผนนโยบายสนับสนุนให้ข้าราชการในทุกระดับได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของตนเอง ซึ่งการอบรมที่จะได้ผลนั้น จะต้องปล่อยเสรีให้ข้าราชการแต่ละบุคคลสามารถเลือกที่จะไปอบรมในวิชาการที่ตนสนใจได้อย่างเต็มที่ เพราะการจัดอบรมเป็นหมู่คณะนั้นเป็นการยากที่จะจัดให้เหมาะสมกับความต้องการแต่ละบุคคลได้

4. สรุป

ระบบข้าราชการพลเรือนของประเทศไทยนั้น นับได้ว่าเป็นเสาหลักในการบริหารประเทศมาเป็นเวลากว่า 50 ปี และเป็นกลไกหลักที่จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถก้าวเข้ามาทัดเทียมกับอารยประเทศอื่น ๆ ได้ในปัจจุบันนี้ อย่างไรก็ตาม กลไกต่าง ๆ ของระบบบริหารราชการพลเรือนได้มีการพัฒนามาเมื่อร้อยปีที่แล้ว ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ถึงแม้บทบาทของข้าราชการจะลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับภาคเอกชนในด้านการเป็นผู้นำในการพัฒนาประเทศไทยช่วงที่ผ่านมา แต่

ในปัจจุบัน ระบบการค้าในโลกได้เปลี่ยนจากระบบการค้าเสรีมาเป็นระบบการค้าเสรีภายใต้กรอบการเจรจาต่าง ๆ และเกิดการรวมกลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจขึ้นหลายแห่ง บทบาทของข้าราชการจึงทวีความสำคัญมากขึ้น ในฐานะกลไกหลักที่จะต้องร่วมประสานกับภาคเอกชนอย่างใกล้ชิดในเวทีเศรษฐกิจโลกที่เกิดขึ้นใหม่ นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจจากภาคเกษตรไปภาคอุตสาหกรรม จากชุมชนชนบทมาเป็นชุมชนเมือง ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่เกิดขึ้นในระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มคนผู้ใช้แรงงาน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มนักธุรกิจการค้า ฯลฯ ซึ่งในกระบวนการจัดกล่าวนี้ ข้าราชการจะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งward ในฐานะผู้รักษาดิการเพื่อปกป้องความเป็นธรรมในการแบ่งผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น นอกจากการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนต่างกล่าว การเพิ่มขึ้นของระดับอัตราค่าจ้างแรงงานอันเป็นผลจากการที่ภาคอุตสาหกรรมได้พัฒนาขยายตัวไปอย่างรวดเร็วนั้น ยังผลให้ต้นทุนการผลิตโดยทั่วไปสูงขึ้น ซึ่งรวมถึงต้นทุนการผลิตในภาคเกษตร ทำให้ผลผลิตจากภาคเกษตรกรรมของไทย โดยเฉพาะจากพืชผลหลัก เช่น ข้าว ประสบความยากลำบากมากขึ้นในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งใหม่ที่เกิดขึ้นในตลาดโลก ซึ่งมีอัตราค่าจ้างแรงงานและต้นทุนการผลิตต่ำกว่าประเทศไทย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตในภาคเกษตร โดยก้าวออกจากพืชผล

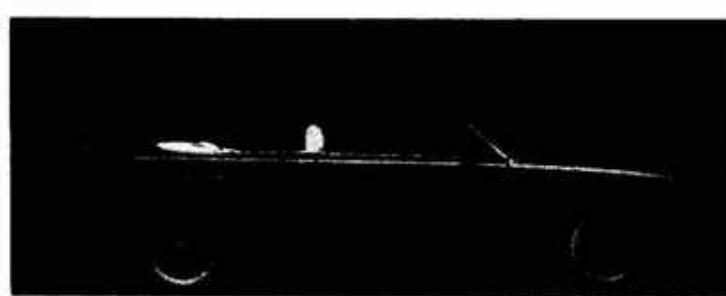
หลักที่ใช้แรงงานสูงมาสู่พิชผลใหม่ หรือกิจการทางการเกษตรใหม่ที่ใช้แรงงานต่ำแต่ใช้ทุนและเทคโนโลยีสูง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตดังกล่าววนั้นไม่สามารถที่จะปล่อยให้ภาคเกษตร ซึ่งเป็นภาคที่ยากจนขาดความสามารถเป็นผู้ดำเนินการแต่ฝ่ายเดียวได้จำเป็นที่ภาครัฐจะต้องเข้าไปให้การสนับสนุนกระบวนการ การปรับโครงสร้างการผลิตทางภาคเกษตร ในทำนองเดียวกับที่ภาครัฐเข้าไปสนับสนุน การพัฒนา ภาคอุตสาหกรรมในอดีต

นอกจากในทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ในด้านสังคมเองก็เกิดปัญหาในรูปแบบใหม่ขึ้น เป็นอันมาก การที่หนุ่มสาวชาวชนบทอยู่พมาเป็นแรงงานในชุมชนเมือง มีผลทำให้ระบบครอบครัวรวมในชนบท ซึ่งมีคนหลายกลุ่ม อายุด้วยกัน และช่วยเหลือเกื้อกูลกันในด้านต่าง ๆ ลดน้อยลงไปทุกขณะ ดังนั้นจึงเกิดปัญหาของสังคมในรูปแบบใหม่ อาทิเช่น ปัญหาน伧ชาในชนบทไม่มีผู้ดูแล เพราะคนหนุ่มสาวอยู่พมาเมือง หรือปัญหาการขาดผู้ดูแลบุตรของผู้ใช้แรงงานในเขตเมือง เพราะหันบิดาและมารดาต้องทำงานหันคู่ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ภาครัฐต้องดำเนินการแก้ไข

รัฐจะต้องวางแผนทางที่จะเข้าไปมีบทบาทแก้ไขปัญหาทั้งสองนี้ นอกจากนี้ในสังคมอุดมสាងกรรม ก็เกิดความจำเป็นที่ภาครัฐจะต้องมีบทบาทในด้านการประกันสังคม ซึ่งจะทวีความสำคัญและขยายขอบเขตมากขึ้นตลอดเวลา

จากเหตุผลดังๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปโครงสร้างระบบราชการนั้น เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงในปัจจุบันที่การแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลกนั้นมีความรุนแรงเป็นอย่างยิ่ง

ประเทศไทยมีระบบราชการที่เข้มแข็ง ย่อมได้เปรียบประเทศที่มีระบบราชการล้าสมัย เป็นอย่างมาก ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อการปฏิรูปโครงสร้างระบบราชการหั้งระบบเพื่อที่ระบบราชการพลเรือนของประเทศไทยจะสามารถสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางของการปรับปรุงคุณภาพ และผลิตภาพทั่วทั้งองค์กร

ศ. พูลศักดิ์ นานานุกูล * และคณะ

ความไม่คุณภาพและผลิตภาพมีอยู่ที่ไหนบ้าง

เรามีอะไรจะต้องปรับปรุงด้วยหรือ

มีผู้บริหารหลายคนคิดว่า เรายังมีผู้บริหารที่มีฝีมือดี และทำงานดีที่สุดอยู่แล้ว เราสามารถจะทำให้ดีกว่านี้ได้หรือ คำตอบ ก็คือ ความจริงแล้วในโลกนี้ไม่มีอะไรที่ทำงานได้ 100% หรือมีผลิตภาพเต็มที่ได้ แม้แต่ เครื่องจักรต่าง ๆ ที่เราดัดตั้งอยู่ก็มีได้ทำงาน 100% เราส่งผลลัพธ์เข้าไป 100 ส่วน เช่น สิ่งน้ำมันเข้าไปในเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เราจะได้ กระแสไฟฟ้าออกมากไม่ครบ 100 ส่วน เพราะจะมีความสูญเสียพลังไปบ้าง เราจะหา perfect machine ที่ทำงาน 100% ไม่มี

นี่พูดตามภาษาพิสิกส์ มนุษย์ก็เช่นเดียวกัน ยิ่งแยกว่าเครื่องจักรเสียอีก มนุษย์ไม่เคยทำงาน 100% ดังนั้นผมจึงมีความเชื่อมั่นว่า การเพิ่มผลิตภาพทำได้แน่นอน ไม่ว่า จะเป็นการเพิ่มผลิตภาพเครื่องจักร หรือคน ก็ตาม เพราะเรารู้อยู่แล้วว่าไม่ได้ทำงาน 100% แหลก ๆ อาจจะทำได้แค่ 50-60% ด้วยซ้ำ แสดงว่า

สามารถจะเพิ่มผลิตภาพได้อีกแน่นอน นี่พูดตามภาษาพิสิกส์

ที่นี่เราช่วยกันดูว่า ในองค์กรณี้ มีหรือที่จะเพิ่มผลิตภาพได้ ในเมื่อเรามีคนเก่งอยู่มากมาย มีผู้บริหาร ฝีมือยอดเยี่ยมอยู่ทั่วไป ยังมีหรือที่จะมีผลิตภาพต่ำ ถ้าจะมีก็คงจะมีเฉพาะเด็ก ๆ เท่านั้น ที่ทำงานยังไม่รอบคอบ ใช้ใหม่ ผิดอย่างจะชี้ว่า ไม่ใช่เช่นนั้น โอกาสที่เราจะเพิ่มผลิตภาพมีเยอะแยะไปหมดทุกระดับ ถ้าในระดับสูงมีการทำงานที่ไม่มีคุณภาพด้วยแล้ว ความสูญเสียก็จะยิ่งใหญ่มากที่เดียวในขณะเดียวกันระดับล่างก็มีโอกาสที่จะเพิ่มผลิตภาพได้มาก ผมจะลองยกตัวอย่างเพื่อขยายความ ประเดิมนี้ ที่สถานีที่ทำงานอยู่นี้ ซึ่งเป็นสถานีที่ยังใหญ่แห่งหนึ่ง สิ่งที่ผมจะพูดต่อไปนี้ อาจจะไม่มีที่นี่ แต่ที่จริงในใจผมเชื่อว่ามี ผมพยายามจะยกตัวอย่างมาก ๆ ซึ่งบางอันท่านอาจจะไม่มีก็ได้

* เอกอธิการสำนักงานส่งเสริมคุณภาพประเทศไทย

การเพิ่มผลิตภาพ ในสถานการณ์ปัจจุบัน

ทำได้จริงหรือ

จริง เพราะมนุษย์ไม่เกียร์ให้ทรัพยากรีดเต็มที่เลย

- แม้แต่เครื่องจักรก็ไม่ได้ใช้ทรัพยากรีดเต็มที่ มี Physical Loss

- Technology และ Management ทำให้เกิด Value-added output แต่ในระหว่าง process ก็ยังมี loss อยู่มาก many

การเพิ่มคุณภาพและผลิตภาพ เป็นการต่อสู้กับธรรมชาติ

ผู้ที่จะปรับปรุงคุณภาพและ ผลิตภาพต้องมี positive mind มีศรัทธาที่จะต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีกว่า

มนุษย์สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ในวันนี้ได้ดีกว่าเมื่อวานนี้และพรุ่งนี้ก็จะต้องทำได้ดีกว่าวันนี้
ลูกหลานเราระดับต้องเก่งกว่าตัวเรา

คู่ดือสูขของขบวนการเพิ่มผลิตภาพคือ ความเดือยชา ความเฉย และความไม่รู้ อุปสรรคคือ การที่มีผู้บริหารยอมรับความไว้ประสึกธิภพต่าง ๆ ในองค์กร

ความเสื่อมของภาพและวิธีการในการตัดต่อในองค์กร

1. ด้านองค์กรและการบริหาร

- เรายังคงมารวบเคราะห์ความเสื่อม คุณภาพและผลิตภาพในระดับสูงก่อน ลองคิดถึงตัวอย่างลูกค้าของเรานักหนึ่งราย ก็ได้ ถ้าบริษัทไหนมีผู้บริหารเก่งอยู่คนเดียวเป็น one man show บริษัทนั้นจะต้องมีความไว้ประสิทอีกภาพอยู่อย่างแน่นอน เพราะว่าเจ้าของ มีได้อยู่ในบริษัททั้งวัน วันไหนที่เข้าออกไป ข้างนอกภายนอกในบริษัทจะไม่มีใครทำงานจริงจัง เพราะคนสั่งไม่อยู่ เพลオ ๆ ถ้าเกิดขยันขึ้นมา ตอนเจ้านายไม่อยู่ก็อาจจะทำงานผิดพลาดได้ เพราะว่าเจ้านายไม่เคยสอนพนักงานระดับ รองลงมาไว้ว่าจะสั่งงานอย่างไร ดังนั้นถ้าผู้บริหารสูงสุดเก่งมาก ๆ มีเหตุอันตรายที่ผู้บริหารระดับรองลงมาจะทำงานผิดพลาด หรือไม่มีประสิทธิภาพได้ถ้านายใหญ่ไม่อยู่

- มีหรือไม่ที่ผู้บริหารบางคนมีรู้น้อยเกิน ของบริษัท ไม่รู้ว่าขณะนี้เราต้องการมุ่งไปทางไหน หรือรู้แต่ไม่ทำ หรือไม่เห็นด้วยกับนโยบายของฝ่ายจัดการที่สั่งมา

- มีหรือไม่ที่ผู้บริหารของไม่ได้ทำงาน เป็นทีม คือแบ่งเป็นกิกเป็นเหล่าและทะเล กันด้วย

- มีหรือไม่ที่งานบางฝ่ายทำดีเหลือเกิน คือพยายามทำงานของฝ่ายตนเองให้ดี จนกระหึ่มฝ่ายอื่นเข้ายุ่งยากลำบากไปหมด ด้วย ความปรารถนาดีของตนเอง ทำให้งานอื่นเสียไปได้

- มีหรือไม่ที่ผู้บริหารบางคนไม่ได้เหมาะ กับหน้าที่ที่ทำอยู่

ถ้ามีข้อเหล่านี้แล้วไม่วันแก้ไข รับรอง บริษัทจะเสียหายมาก ถ้าแม่ทัพนายกองไม่รับ ผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง มัวแต่มาวนกันเอง กองหัวเชษฐุกิจของเราก็จะไม่มีวันชนะ ครึ่ด

ความไม่ ประสึกภาพ อยู่ที่ไหนบ้าง

1. องค์กรและการบริหาร

- ผู้บริหารงานสูงสุดเก่งคนเดียว คนอื่นตามไม่ทัน หรือไม่เก่งเสมอไป จนทำการผิดพลาด
- ผู้บริหารบางคนไม่มีแผน ไม่มีทิศทาง
- ผู้บริหารไม่ทำงานเป็นทีม ต่างคนต่างทำ/ไม่ประสานกัน/ไม่เสริมกัน
- ผู้บริหารบางคนไม่เหมาะสมกับงานที่ได้รับแต่งตั้ง

- ผู้บริหารบางคนไม่ทำงานโดยนัย/ไม่พัฒนางานของตน/ไม่กำหนดที่
- ผู้บริหารไม่รับผิดชอบงาน/ไม่สร้างทีมงาน/ไม่พัฒนาคน
- กองทัพรับแพ้ เพราะแม่ทัพนายกองไม่รับผิดชอบ มัวรอนกันเอง

2. ด้านแผนงานและระบบงาน

แผนงานและระบบงานที่ไม่เหมาะสมก็เป็นความไว้คุณภาพและผลิตภาพเช่นเดียวกัน และเป็นความรับผิดชอบของผู้บุนเดิราระดับค่อนข้างสูงด้วย เราลองมาวิเคราะห์ดูว่า เรายังมีปัญหาเหล่านี้ไหม

- มีใหม่ที่วางแผนโดยเดาเอา ไม่มีการศึกษาข้อมูลให้รอบคอบ ทำให้เราตัดสินใจมุ่งแผนงานไปในทางที่ผิด เข้าไปในตลาดที่ผิด Segment ที่ผิด

- มีหรือไม่ที่วางแผนเสร็จแล้วไม่ยอมทำ เพราะคนทำไม่ใช่คนวางแผน

- มีหรือไม่ที่มีแผนแล้วไม่มีครรภ์ เพราะประยุตค่าสื่อความ คนทำเลยไม่รู้แผน การทำแผนขาด participation จากผู้ปฏิบัติ

- มีหรือไม่ที่ระบบของเรามากองอย่างรัดกุมมาก จนเป็นระบบราชการไปควบคุม จนเคร่งครัดมากไป หรือในทางตรงกันข้าม มีใหม่ที่บริหารหละลุ่มมากจนไม่มีระบบ

- มีหรือไม่ที่มีเหตุการณ์ผิดพลาดเกิดขึ้นเป็นปกติ ทำงานผิดพลาดแล้วต้องแก้ไข ต่อมาก็เกิดผิดพลาดอีกอยู่เสมอ ๆ

ถ้ามีสิ่งเหล่านี้แสดงว่าเรามีทางปรับปรุงคุณภาพและผลิตภาพได้มาก เพราะถ้า System ไม่ work ประสิทธิภาพจะตกต่ำลง ถ้าหน่วยเสนาธิการไม่มีความสามารถ หรือมีความสามารถ แต่หน่วยรับไม่สนใจฟังเสนาธิการ กองทัพเศรษฐกิจก็คงจะรับแพ้เช่นเดียวกัน

3. ด้านเทคโนโลยี

- มีหรือไม่ที่ไม่ได้ปรับปรุงด้านเทคโนโลยีเลย เช่น เครื่องพิมพ์ด้วย 20 ปีแล้ว ไม่ได้เปลี่ยน แป้นพิมพ์โบราณ เครื่องคิดเลข

โบราณ บวกผิด ๆ ถูก ๆ ควรจะซื้อใหม่แต่ไม่ซื้อทำให้ต้องทำงานช้าแล้วช้าอีก เปลืองคน เปลืองเวลา นี่คือการเสื่อมประสิทธิภาพ นี่ยังไม่ได้พูดถึงเทคโนโลยีขั้นล้ำยุค เช่น personal computer มีใหม่ที่ต้องวัดถูกลেนเนห้อง แต่ไม่ให้คนอื่นเข้าไปจับต้อง เรื่องของเทคโนโลยีนี้ เป็นปัญหาของผู้บุนเดิราระดับกลางและระดับสูง ที่จะต้องแก้ไข ถ้าไม่แก้ไขก็จะเกิดความไว้ประสิทธิภาพ แล้วจะไปโทษพนักงานระดับล่าง ไม่ได้ ปกติการจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องจักรมักจะกระทำโดยพนักงานวิเคราะห์ของส่วนกลาง และตัดสินใจโดยผู้บุนเดิราระดับสูง บ่อยครั้งบุคคลเหล่านี้ไม่เคยใช้อุปกรณ์นั้นด้วยตนเอง และไม่ได้ขอความเห็นจากคนที่ใช้ด้วย จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้น

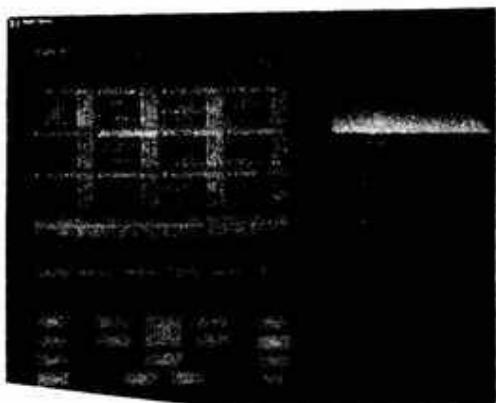
2. แผนงานและระบบงาน

- กลยุทธ์และแผนงานพัฒนาขึ้นมาโดยผิดพลาด ขาดผู้ชำนาญมาเข้าร่วม
- กลยุทธ์และแผนงานไม่มีการปฏิบัติที่ดีขาด Commitment
- กลยุทธ์และแผนงานไม่มีการสื่อความที่ดี ขาด Participation
- ระบบงานหละลุ่ม/ผิดพลาด/หรือเคร่งครัดเกินควร
- ผู้บุนเดิรารมได้พัฒนาระบบงานให้ทันสมัย ระบบงานสร้างปัญหา
- ระบบงานมิได้ป้องกันปัญหามิให้เกิดช้าอีก
- ระบบงานมิไว้แต่ไม่ปฏิบัติ ต้องคอยตรวจสอบจับผิด
- กองทัพรับแพ้เพราะเสนาธิการ และ

หน่วยสนับสนุนให้ความสามารถ หรือ
หน่วยรปภมีส่วนใจพึงเสนอธิกการ

3. เทคโนโลยี

- อุปกรณ์ล้ำสมัย เสื่อมคุณภาพ เป็นอุปสรรคในงาน
- เทคโนโลยีขั้นสูง แต่พนักงานใช้ไม่เป็นทำให้เสีย
- ขาดการประสานงานระหว่างคนกับเทคโนโลยี
- ใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีผิดที่
- อุปกรณ์และเทคโนโลยีเสียบ่อย ๆ
- ไม่มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้วยพนักงาน/วิศวกรของตนเอง
- ผู้ซื้ออุปกรณ์ไม่ได้เป็นผู้ใช้ ผู้ใช้ไม่ได้ร่วมจัดซื้อ

4. ด้านการบังคับบัญชา

บัญชาการเสื่อมคุณภาพและผลิตภาพที่สำคัญมากอีกด้านหนึ่งคือ ด้านที่เกี่ยวกับคนบัญชาด้านคนที่สำคัญที่สุดมีเช่นเรามีพนักงานที่ไม่ดี แต่อยู่ที่ว่าการปกคล้องบังคับบัญชาใน

ระดับต้นมีปัญหามาก ยิ่งมีปัญหามาก การเสื่อมประสิทธิภาพในระดับล่างก็จะมีอยู่ทั่วไป เราลองมาดูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง

- มีไหมที่ผู้บังคับบัญชาจะระดับต้น เคยได้รับคำสั่ง เพราะผู้ใหญ่ไม่เคยสนใจพึงความคิดเห็น แม้ว่าบุคคลเหล่านี้จะมีความคิดเห็นดี ๆ เพราะเขายังงานอยู่กับมือทุกวัน คงจะมีปัญหานี้ไม่น้อย เพราะแม้แต่ผู้บริหารระดับค่อนข้างสูง บางทีก็ไม่มีโอกาสพูดเหมือนกัน จ้างคนมีมันสมองไว้เป็นผู้บุริหาร แต่ไม่ให้โอกาสเข้าคิดเข้าพูดคงจะไม่คุ้ม

- มีไหมที่หัวหน้างานระดับต้นไม่รู้เรื่องว่าฝ่ายจัดการจะให้ทำอะไร ลูกน้องมาถาม ก็ไม่ให้แนวทางที่ชัดเจน หรือไม่ก็ปั่นให้ลูกน้องฟังว่า เสนออะไรไปข้างบนก็ไม่เห็นด้วย งานที่จะทำดีก็ไม่สนับสนุน กลุ่มใจ ถ่ายทอดความกลุ่มให้กับลูกน้องให้กับลูกให้กับว่างข้างไปทั้งแผนก พยายามทำให้ประสิทธิภาพแฉลง

- มีไหมที่หัวหน้างานไม่ควบคุมดูแลทำงานหละหลวย ผิดพลาดก็ช่าง

- มีไหมที่หัวหน้างานเก่งคนเดียว แต่ลูกน้องทำงานไม่ค่อยเป็น ให้ลูกน้องรับงานน้อย ๆ จะได้เป็นทางสรับใช้

เรามีปัญหาการบังคับบัญชาจะระดับต้น มากมาย เรายังมีปัญหาด้านแรงงานสัมพันธ์ มีเรื่องราวร้องทุกข์มากมาย อาจเป็นเพราะเรามีได้ลงทุนพัฒนาหัวหน้างานระดับต้นเพียงพอ เรายังได้รับฟังผู้บริหารระดับล่างเพียงพอ เมื่อนอกบัญชาการไม่รับฟังนายร้อยและนายสิบ ที่อยู่แนะนำ หรือเรามีนายร้อยที่ไม่มีผิดมืออย่างนี้จะต้องแยกกัน ๆ

5. ด้านพนักงานระดับล่าง

แนวการบริหารงานแบบตะวันตก มักจะเน้นแก้ปัญหาการเสื่อมคุณภาพและผลิตภาพในระดับสูง ซึ่งก็ทำไม่ค่อยจะประสบความสำเร็จเท่าได ส่วนบัญชาติในระดับล่างจะไม่สนใจเลย ทั้งๆ ที่คนส่วนใหญ่องค์กรอยู่ในระดับนี้ นี่ก็คือคนที่อยู่ในแนวรุน และทุกๆ คนในระดับนี้ก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน มีสมอง มีมือ มีเท้า มีประสาทอาจจะด้อยกว่าคนระดับอื่น ในความรู้บ้าง ความสามารถบ้าง ทัศนคติบ้าง แต่บุคคลระดับล่างก็เป็นบุคคลที่จะเพิ่มประสิทธิภาพได ถ้าหากเรามีพัฒนาคนในระดับล่างบุคคลเหล่านี้ก็อาจจะกลายเป็นตัวถ่วง เป็นแหล่งของความเสื่อมคุณภาพและผลิตภาพได เราลองมาดูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง

- มีใหม่ที่พนักงานมีข้อคิดดีๆ หรือเขานั้นบัญชาติในงานที่ควรแก้ไข หรือเขามีวิธีแก้ไขให้ด้วย แต่เขาอธิบายไม่เป็น พูดไม่เป็น ทำให้ความคิดของเขานี้ไม่ได้รับการยอมรับ บัญชาติไม่ได้แก้ไข

- มีใหม่ที่พนักงานไม่มีระเบียบวินัย ทำงานไม่เป็นระบบ ไม่รับผิดชอบในสิ่งที่รู้อยู่แล้ว

- มีใหม่ที่พนักงานทำงานผิดพลาด และพยายามปกปิดความผิดพลาดเพื่อนั่งมองเห็น แทนที่จะช่วยแก้ไข กลับร่วมมือกันปกปิด และภายนอกปัญหาที่เกิดขึ้น ครั้งแล้ว ครั้งเล่า

ถ้าหากเราเกณฑ์ขาดการฝึกซ้อม ขาดการอบรม ขาดการใช้สมอง รับไม่เป็น หรือไม่มีสามัญสำนึก เราชอบชนะคู่แข่งได้อย่างไร

4. การบังคับบัญชาติระดับต้น

- ผู้บังคับบัญชาติระดับต้นไม่มีส่วนร่วมในการบริหาร
- ผู้บังคับบัญชาติระดับต้นไม่ทราบพิศทางการทำงาน
- ผู้บังคับบัญชาติระดับต้นไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร
- ผู้บังคับบัญชาติระดับต้นไม่มีโครงสร้าง และแก้ปัญหาให้
- ผู้บังคับบัญชาติระดับต้นไม่ได้รับการสนับสนุน
- ผู้บังคับบัญชาติระดับต้นควบคุมงานไม่ดี
- ผู้บังคับบัญชาติระดับต้นบากคร่องไม่ดี
- ผู้บังคับบัญชาติระดับต้นไม่สามารถใจพนักงาน
- ผู้บังคับบัญชาติระดับต้นไม่ร่วมมือกับใครๆ
- ผู้บังคับบัญชาติระดับต้นไม่สอนงานลูกน้อง
- สนับสนุนอยู่ห่างกองบัญชาการมากเกินไป

5. พนักงานระดับล่าง

- พนักงาน คิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่เป็น
- พนักงาน พูดไม่เป็น อธิบายไม่เป็น
- พนักงาน ไม่มีโอกาสศึกษา ไม่มีโอกาสพูด
- พนักงาน วิเคราะห์ปัญหาไม่เป็น
- พนักงาน ไม่รู้เป้าหมาย แผนงาน ไม่รู้ว่าจะทำอะไร
- พนักงาน ไม่มีผู้ชี้นำหรือแนะนำ
- พนักงาน แก้ปัญหาไม่เป็น
- พนักงาน ไม่รับผิดชอบ ไม่ทำตามระบบ
- พนักงาน ไม่ทำตามระเบียบ ไม่เชื่อคำสั่ง
- พนักงาน ทำงานผิดพลาด
- พนักงาน ปกปิดความผิดพลาด
- พนักงาน มีปัญหาส่วนตัว ไม่ยอมทำงาน
- ทหารเกณฑ์รับไม่เป็น ขาดการฝึกซ้อม ขาดการใช้สมอง

แนว ดีด ใหม่ ใน การ ปรับ ปรุง คุณภาพ และ พัฒนา

ระบบบริหารงานที่เราเคยมีอยู่ คงจะต้องมีข้อบกพร่องบางอย่าง มีฉะนั้น ความเสื่อมประสิทธิภาพคงจะไม่เกิดขึ้น และ ແงด้วอยู่ในองค์การต่าง ๆ ในทุก ๆ ระดับ และ ในทุก ๆ งานด้วย การที่เราจะแก้ไขข้อบกพร่อง เหล่านี้ คงจะต้องหาแนวคิดใหม่ และวิธีใหม่ เพื่อที่จะได้นำไปเสริมสิ่งที่เราทำได้ดีอยู่แล้ว ให้ถึงขั้นไปอีก

สำหรับแนวคิดใหม่นั้น เราขอจะ ประมวลมาได้เป็นัญญาติ 10 ประการ ของการ ปรับปรุงคุณภาพและผลิตภาพ แนวคิดใหม่นี้ จะเรียกว่าการเพิ่มผลิตภาพแนวใหม่ หรือแนว คิดในเรื่องคุณภาพ หรือจะเรียกแนวคิดในการ บริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQC CONCEPT) ก็ได้

ข้อปฏิทิ 10 น้ำราก ในการปรับปรุงคุณภาพและผลิตภาพ

- แนวคิดในการเพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ (NEW PRODUCTIVITY IMPROVEMENT CONCEPT)
- แนวคิดในเรื่องคุณภาพ (QUALITY CONCEPT)
- แนวคิดในการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQC CONCEPT)

1. คุณภาพเป็นกลยุทธ์สำคัญระดับสูงสุด

แนวคิดในการปรับปรุงคุณภาพและผลิตภาพ ประการแรกคือ ปัจจุบันนี้คุณภาพ เป็นกลยุทธ์ทางธุรกิจที่มีความสำคัญระดับสูงสุด ทุกองค์กรที่ประสบความสำเร็จจะกำหนดให้คุณภาพเป็นเป้าหมายสูงสุดขององค์กร และผู้บริหารระดับสูงสุด จะแสดงความเป็นผู้นำ ในเรื่องนี้ด้วยตนเอง

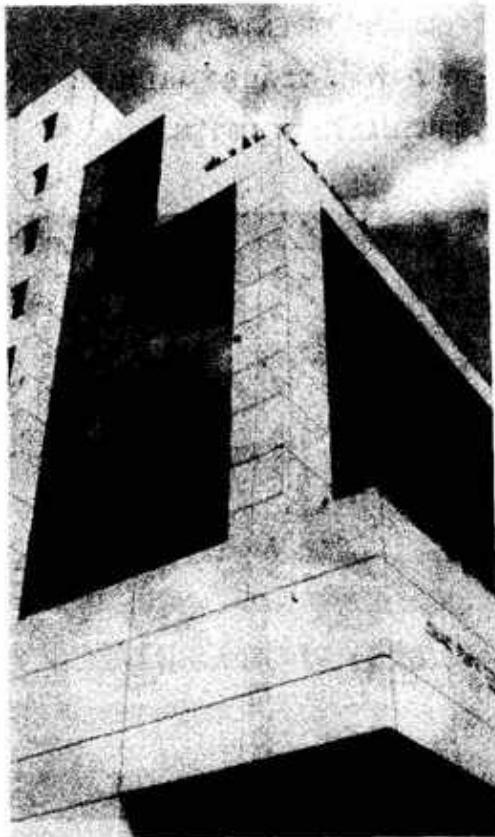
เหตุที่คุณภาพได้ก้าวเข้ามาเป็นเป้าหมายหลัก แทนความก้าวหน้า หรือการขยายส่วนแบ่งตลาด ก็ เพราะว่าในโลกปัจจุบันนี้ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจช้าลง นอกจากนี้ ยังมีความไม่แน่นอน และความผันผวนมาก มาย ทำให้กิจกรรมที่มุ่งขยายตัวประสบความล้มเหลวได้ง่าย แม้แต่การตั้งเป้าหมายกำไร ก็ได้ลดความเด่นลงไป เพราะองค์กรจำนวนมาก มัวแต่จะปรับปรุงกำไรระยะสั้น และละเลย การพัฒนาคุณภาพภายใน ตลอดจนการละเลย ลูกค้าของตนเอง โดยมัวแต่จะปรับปรุงกำไรให้ดีขึ้นในระยะสั้น

องค์กรที่ดีเลิศในสหรัฐอเมริกา และในประเทศญี่ปุ่น ได้พิสูจน์ให้เห็นว่ากลยุทธ์

ที่ดีที่สุดคือกลยุทธ์คุณภาพ กลยุทธ์นี้มิใช่กลยุทธ์ที่ละเลยการแสวงหากำไร หรือละเลยการขยายตัว แต่เป็นกลยุทธ์ที่เน้นว่า องค์กรของเราจะไม่แสวงหากำไรโดยปราศจากคุณภาพ หรือขยายตัวโดยไม่สนใจคุณภาพ กลยุทธ์นี้เน้นว่า เราจะต้องเริ่มต้นที่คุณภาพ ถ้าเรา มีคุณภาพแล้ว เรา ก็จะสามารถเข้าชนะคู่แข่งได้โดยเด็ดขาด เราจะขยายตัวและซ่างชิงส่วนแบ่งตลาดได้ด้วยคุณภาพที่เหนือกว่า และเรา จะบรรลุเป้าหมายกำไรในระยะยาวได้ด้วยคุณภาพ

เมื่อผู้บริหารระดับสูงสุดกำหนดให้คุณภาพเป็นกลยุทธ์สำคัญที่สุดแล้ว จะต้องกำหนดนโยบายคุณภาพ ต้องแสดงความเป็นผู้นำ และกล่าวสุนทรพจน์โดยยั่นนโยบายและกลยุทธ์คุณภาพอยู่ตลอดเวลา การตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง ก็ต้องสะท้อนให้เห็นว่า คุณภาพสำคัญกว่าปริมาณ คุณภาพสำคัญกว่ากำไรระยะสั้น ความพ่อใจของลูกค้าจะต้องสำคัญกว่าความพ่อใจของบุคคลในองค์กร ของเรานะ ผู้บริหารระดับรองลงมา ก็จะต้องนำกลยุทธ์คุณภาพนี้ ไปแปลเป็นคำสั่ง เป็นแนวทางปฏิบัติภายในฝ่ายของตนเอง และดำเนิน

การให้กลยุทธ์คุณภาพเกิดขึ้นทั่วทุกจุดในองค์กร ด้วย นั่นก็คือระบบการบริหารกลยุทธ์ และ ระบบการวางแผนขององค์กร จะต้องมุ่งสู่ เป้าหมายคุณภาพนี้

1. คุณภาพ เป็นกลยุทธ์สำคัญอันดับสูงสุด (QUALITY IS THE BEST STRATEGY)
  - คุณภาพ กลยุทธ์เป็นเป้าหมายหลัก (QUALITY COMES FIRST)
  - คุณภาพ = ผลกำไรระยะยาว (QUALITY=LONG TERM PROFITABILITY)
  - ความเป็นผู้นำในด้านคุณภาพ (QUALITY LEADERSHIP)
  - การแปลงนโยบาย และกลยุทธ์คุณภาพ เป็นคำสั่งงาน (POLICY TRANSLATION)
  - การบริหารงานตามกลยุทธ์คุณภาพ (POLICY MANAGEMENT)

2. คุณภาพคือความพ่อใจของลูกค้า

คำว่าคุณภาพและผลิตภัณฑ์มีความหมายเดียวกัน แต่ผมชอบคำว่าคุณภาพมากกว่า เพราะคำว่าผลิตภัณฑ์หรือประสิทธิภาพ ซึ่งผมได้ยินมาตั้งแต่เกิด มักจะทำให้ผมเข้าใจผิดมาตลอด คำว่าผลิตภัณฑ์และประสิทธิภาพ มักจะไปเน้นในด้านของผู้ให้หรือผู้ผลิต แต่ไม่เน้นในด้านของผู้รับ เราจะก็จะเน้นว่าเราจะผลิตสินค้าที่มีดั้นทุนด้วย และเราจะทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยประหยัดที่สุด ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วก็นับว่าดี แต่เรามักจะพบว่า บางครั้งเราทำเกินเลยไปจนผิดทิศทาง เช่น เราผลิตสินค้าดั้นทุนด้วยลูกค้าไม่พอใจจะซื้อหรือเราประทัยด้วยคนทุกคนที่ทำงาน เดือดร้อนกันไปหมด แนวความคิดใหม่กว่า เราจะต้องเน้นความพ่อใจของลูกค้าผู้รับก่อน เราจะต้องรู้ระดับความพ่อใจของลูกค้า และหลังจากนั้น เราจะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ให้ถูกใจลูกค้า เพื่อกันว่าเราดำเนินการตลาด สามารถลักษณะผลิต

คุณภาพมิได้วัดกันด้วยต้นทุนด้วยหรือ ราคาต่ำอย่างเดียว แต่ลูกค้าต้องการสินค้า ที่มีการออกแบบอย่างสวยงาม ใช้งานได้สะดวก และถูกใจ เราจะจำเป็นใจว่า ประสิทธิภาพนั้น วัดในเรื่องของปริมาณ แต่ความจริงจะต้อง

ครอบคลุมทั้งด้านปริมาณและด้านที่ไม่เป็นปริมาณด้วย ตรงนี้แหล่ะที่ค่าว่าคุณภาพอาจจะดีกว่า คุณภาพคือระดับความเป็นเลิศทั้งในแง่รูปธรรมและนามธรรม

Definition ใหม่ของคำว่า Quality ก็คือ Excellence ถ้าเราจะทำงานให้มีคุณภาพ ก็คือ เราต้องมีความเป็นเลิศ ก็คือ ต้องทำให้ดีที่สุด ดีที่สุดคำนี้ต้องไม่ใช่เราพูดหรือผู้ทำพูด ต้องเป็นคนอื่นบอกมา ดังนั้นคำว่าคุณภาพจะต้องกำหนดโดยลูกค้า ถ้าวันใดก็ตาม คนอื่นเขายังบ่นว่าเราทำงานไม่ดี วันนั้นงานเรายังไม่มีคุณภาพ ต้องวันไหนก็ตามที่เราไปถูกใจ แล้วทุกคนมีแต่ชื่นชมว่า เราทำดีไม่มีข้อติดเลย วันนั้นเรารถึงจะกล้าบอกตัวเองว่า เราเริ่มมีคุณภาพ ถ้าเราเอาแนวความคิดนี้มาใช้ในด้านการตลาด ก็จะเป็นหลักการตลาดนั้นเอง

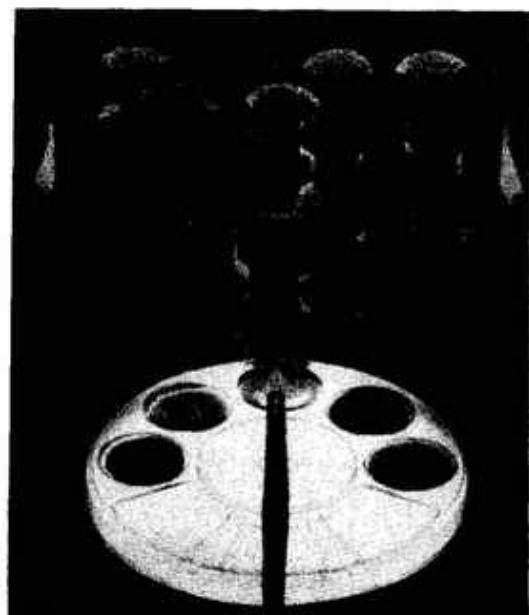
สิ่งต่อๆ ที่เราส่งออกไปจากบริษัท อย่าคิดว่ามีคุณภาพ เราต้องไปถูกคนซื้อดามคนใช้ดู ถ้าเขานอกกว่ามีคุณภาพ เรายังจะพอใจ ไม่ใช่มาโน้มเงงว่าของเรารดี เพราะว่า ความพอใจของเราก็คือของผู้ผลิต แต่ความพอใจของลูกค้าคือผู้ใช้ เราต้อง Customer Oriented ไม่ใช้ Company Oriented ดังนั้นองค์การที่ประสบความสำเร็จ จะต้องใช้หลักการตลาดอย่างลึกซึ้ง และใช้กระบวนการการตลาดให้เป็นส่วนหนึ่งของ การบริหาร

2. คุณภาพ ก็คือ ความพอใจของลูกค้า

(QUALITY MEANS CUSTOMER SATISFACTION)

- คุณภาพมีได้กำหนดโดยผู้ให้ หรือผู้ผลิต
- คุณภาพ กำหนดโดย...ความพอใจของลูกค้า...ซึ่งเป็นผู้รับ

- คุณภาพมิใช่วัดด้วยต้นทุนต่า...คุณภาพวัดด้วยความถูกใจของลูกค้า
- หลักการตลาด ต้องนำหน้า หลักการผลิต (CUSTOMER ORIENTED, NOT COMPANY ORIENTED)
- คุณภาพ คือ ระดับความเป็นเลิศ ทั้งในด้านรูปธรรม นามธรรม

3. หน่วยงานตัดไปคือลูกค้าของเรา

หลักการข้อนี้เป็นหลักการที่ต่อเนื่องมาจากหลักการที่แล้ว คือถ้าเราจะถูกว่าเรา มีคุณภาพหรือไม่ เราต้องไปถูกลูกค้าของเรา อย่างถูกตัวเอง ที่นี่ลองเอาหลักการนี้มาใช้ใน บริษัทของเรา ฝ่ายของเรามีคุณภาพหรือยัง ให้ไปถูกอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างถูกตัวเอง

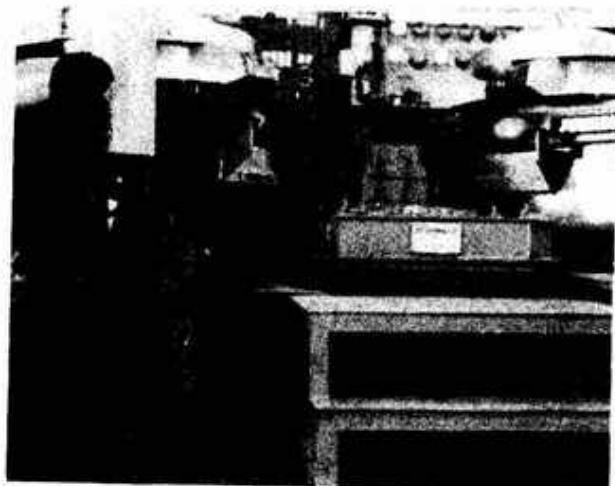
ในองค์กรจำนวนมาก เราจะพบว่า next department is our enemy คือหน่วยงานตัดไปคือศัตรุของเรา สภาพนี้เป็นสภาพที่เกิดขึ้นอยู่แล้ว เราทำงานส่งให้ฝ่ายหนึ่ง เราไม่ค่อยพอใจอีกฝ่ายหนึ่ง และอีกฝ่ายก็ไม่พอใจเรา

บางครั้งเราผลอปากพุดเหมือนกันว่า ฝ่ายนั้น เป็นฝ่ายสร้างปัญหา เป็นพากคัตตูรของเรา ซึ่ง ก็ย่ แสดงว่าัยไม่เกิดคุณภาพในระดับฝ่าย ถ้าจะให้เกิดคุณภาพเราต้องนึกว่า next department is our customer เราต้องทำงานจนกระทั่ง ฝ่ายถัดไปเข้าชมเราว่า เรายอดเยี่ยม ไม่มีที่ดี ถ้ามีที่ดีได้ แปลว่าเรายังมีทางที่จะปรับปรุงได้

อันนี้รวมไปถึงลูกน้องกับนายด้วย นาย ที่ดีอย่าชัมตอนเงอ ต้องรอให้ลูกน้องชุม ถ้า ลูกน้องชุมหมด ก็มั่นใจได้ หรือลูกน้องที่ดี ต้องให้นายชุม หรือเพื่อนชุม อย่าชัมตัวเอง ถ้าเรา extend concept นี้ไปได้ เราถึงจะเริ่ม พนว่า เรายังมีข้อบกพร่อง หรือสิ่งที่ไม่มี คุณภาพอยู่ที่ไหนบ้าง

แนวทางหรือเครื่องมืออันหนึ่ง ที่จะ แก้ปัญหานี้ก็คือ การวางแผนกลยุทธ์เป็นทีม (Strategic Team Planning) นั้นก็คือผู้บริหาร ของเราราย ๆ ฝ่ายมาประชุมกัน ช่วยกัน วางแผน ช่วยกันคุยกับปัญหาด่าง ๆ และ ช่วยกันคิดแก้ปัญหาวิธีการเหล่านี้ ทำให้แต่ ละฝ่ายได้เข้าใจปัญหาชั่งกันและกัน ถ้าเรา มีความเข้าใจกันเห็นอกเห็นใจกันระหว่างฝ่าย ส่วนหนึ่งเราจะยอมทัน ยอมให้อภัยว่า ระบบ งานของเขามาเป็นอย่างนั้น หรือนิสัยเขามาเป็น อย่างนั้น และอีกส่วนหนึ่งเราก็ขอให้เข้าแก้ไข เรียกว่าพบกันครึ่งทาง ซึ่งจะเกิดได้ก็ต้องให้ แต่ละฝ่ายมาร่วมกันคิด และมีความเข้าใจ ชั่งกันและกัน การร่วมวางแผนเป็นทีม จะ ทำให้การประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ อีกทั้ง ทำให้มีการบริหารงานโดยคำนึงถึงสายงาน ด่าง ๆ พร้อมกัน ที่เรียกว่า crossfunctional management เพื่อป้องกันปัญหาที่ต่างฝ่ายต่าง ทำงานของตนเองโดยไม่ประสานกัน

3. หน่วยงานถัดไปก็อ ลูกค้าของเรา
(NEXT DEPARTMENT IS OUR CUSTOMER)
  - หน่วยงานถัดไปไม่ใช่ศัตรูของเรา
(NEXT DEPARTMENT IS NOT OUR ENEMY)
  - การวางแผนกลยุทธ์เป็นทีม
(STRATEGIC TEAM PLANNING)
  - การบริหารงานโดยคำนึงถึงสายงาน ด่าง ๆ พร้อมกัน
(CROSS-FUNCTIONAL MANAGEMENT)

4. การตรวจสอบคุณภาพโดยฝ่าย บริหาร

เนื่องจากการรักษาระดับคุณภาพให้สูง และการลดความสูญเสียอันเกิดจากการกระทำ อันไม่มีคุณภาพ มีความสำคัญสูงส่ง ผู้บริหาร ระดับสูงจึงควรแสดงความเป็นผู้นำ ไม่เฉพาะ แต่ในการให้นโยบาย หรือในการย้ำกลยุทธ์ เท่านั้น แต่จะต้องแสดงออกโดยการติดตาม ตรวจสอบในเรื่องคุณภาพ อย่างชัดเจนและ อย่างต่อเนื่อง วิธีการที่ควรจะนำมาใช้ได้แก่ การสั่งให้มีการวางแผนการวัดระดับคุณภาพ ในทุก ๆ จุดในองค์กร จัดทำเป็นดัชนีวัด

คุณภาพในด้านต่าง ๆ และควรจะมีการติดตามวัดผลเทียบกับดัชนีคุณภาพที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐาน ทั้งนี้ระบบการบริหารแบบ MBO จะต้องรวมเอาเป้าหมายคุณภาพเข้าไปเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งด้วย

นอกจากการติดตามโดยระบบและข้อมูลแล้ว ผู้บริหารระดับสูงอาจจะทำการตรวจสอบคุณภาพ โดยการสำรวจความเห็นของลูกค้าได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งหมายถึงการใช้ประโยชน์จากการทำการวิจัยตลาด และวิจัยผู้บริโภค และนำผลมาปรับปรุงกิจการ

ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เมื่อผู้บริหารระดับสูงออกเยี่ยมเยียนหน่วยงานครัวจะถูกถึงคุณภาพอยู่เสมอ และเมื่อหน่วยงานต่าง ๆ ทำการรายงานสรุป ก็ควรจะซักถามถึงเรื่องคุณภาพ ควบคู่ไปกับเรื่องปริมาณเสมอ การเยี่ยมเยียนและสอบถามเรื่องคุณภาพด้วยว่าจาก ก็คือการบริหารแบบสัมผัสใกล้ชิด ที่เรียกว่า MBWA หรือ management by wandering around นั่นเอง เพราะการสอบถามหรือรายงานเรื่องคุณภาพนั้น มักจะไม่สามารถทำเป็นรายงานเอกสารได้ง่ายนัก หากผู้บริหารระดับสูงมุ่งแต่จะอ่านรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ก็มักจะได้รับทราบแต่เรื่องปริมาณและตัวเลข หากเข้าออกไปเยี่ยมเยินด้วยตนเองจะได้รับความประทับใจ และเข้าใจในระดับคุณภาพได้ดี

4. การตรวจสอบคุณภาพโดยฝ่ายบริหาร
(QUALITY AUDIT BY MANAGEMENT)
  - การตรวจระบบการวัดคุณภาพ
(QUALITY MEASUREMENT)
  - การจัดทำดัชนีวัดคุณภาพ
(QUALITY INDEX)
  - การบริหารโดยร่วมกำหนดเป้าหมายที่เน้นคุณภาพ
(MBO WITH QUALITY OBJECTIVES)
  - การสำรวจความเห็นของตลาด และผู้บริโภค (QUALITY SURVEY)
  - การเยี่ยมเยียนหน่วยงานและถามถึงคุณภาพ (QUALITY VISIT)
  - การบริหารโดยสัมผัสใกล้ชิดกับพนักงาน
(MBWA)

5. การลดต้นทุนของการรักษาคุณภาพ

นี่เป็น concept เรื่อง cost of quality หรือแนวคิดในเรื่องต้นทุนของการรักษาคุณภาพ ประเดิมนี้บอกว่า ในองค์กรจำนวนมาก มีความไว้ระสึกวิภาพออยู่มาก many ถ้าเป็นบริษัท อุตสาหกรรม จะต้องมีความไว้ระสึกวิภาออยู่ 15-25% ของยอดขาย ซึ่งเป็นเงินมหาศาล พวกบริษัทที่ให้บริการ เช่น การค้าและธนาคาร ยังไงไปใหญ่ คือ 25-30% ของยอดขายเป็นส่วนไว้คุณภาพ cost of quality ก็คือต้นทุนที่เราต้องใช้ ให้เกิดคุณภาพ ถ้าเราทำงานให้มีคุณภาพแล้ว เราไม่ต้องเสียเงินจำนวนนี้ไป

ยกตัวอย่างในโรงงานอุตสาหกรรม cost of quality คืออะไร ถ้าดูตรงท้ายโรงงาน เราจะเห็นหน่วยตรวจสอบหรือ Inspection อะไร ก็ตามที่เข้าตรวจสอบ และหยอดอกมาเป็นของเสีย ของที่ reject อันนี้ถือว่าเป็นของไว้คุณภาพอันที่ทิ้งไปเลยก็มี แต่บางอันก็นำกลับมาซ่อม ซึ่งต้องมีค่าซ่อม เป็นค่า cost of maintaining quality ต้องบวกค่าจ้าง inspector เข้าไปด้วย ทั้งหมดนี้เป็น cost of quality ถ้าส่งของไปแล้ว ลูกค้าต่อว่ากลับมา อันนี้ก็เป็นตัว cost of quality ตัวหนึ่งเช่นกัน ที่ทำให้บริษัทเสียชื่อเสียง เสียเวลาตอบคำถาน เข้าส่งของกลับมา เราส่งของใหม่กลับไป ค่าใช้จ่ายเหล่านี้บวกเข้าไปด้วย ก็เป็นตัว cost of quality 15-25% นั่นเอง ดังนั้น cost of quality ไม่ใช่จำกัดเฉพาะสิ่งของที่สูญเปล่าเท่านั้น หากบริษัทเราทำงานไม่มี quality ทำให้ต้องเสียเวลาเสียเงิน ก็เป็นต้นทุนของคุณภาพเช่นกัน

ถ้าเป็นธนาคารพาณิชย์ เราต้องปิดบัญชีตอนเย็น ๆ ทุกวัน ทุกปี 3 โมงครึ่ง เมื่อเราปิดประตูสาขาแล้ว พนักงานก็จะทำบัญชี เช็คถอนยอดเงินฝาก เงินกู้ เงินโอน ต่าง ๆ อันที่จริงระบบบัญชีจะมีวงไว้อยู่แล้วว่า เงินมาจากไหน และเอาไปทำอะไร โอนมาจากไหน โอนไปทางไหน เราต้องจดไว้ทุกครั้ง ว่าเงินแต่ละก้อนของลูกค้านำมาจากไหน และไปทางไหน แต่พอตอนเย็นเรารวมยอดเงินทั้งหมดว่ามามากจากไหนและไปทางไหน เราก็จะพบว่ายอดรวมไม่เท่ากัน ยอดซ้ายขวาไม่เท่ากัน มูลเหตุก็เป็นเพราะมีบางรายการที่ลงบัญชีผิด เหตุเกิดจากความชุ่ยของใครคนหนึ่งในระหว่างวันลงตัวเลขผิดพลาดทำให้ยอดรวมผิด ต้องเสียเวลาค้นหาว่ารายการไหนผิดแล้วแก้ไขให้ถูก บางวันหารายการที่ผิดอยู่จนตีกันจึงจะเจอ ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายมากมาย หักค่าล่วงเวลา ค่าไฟฟ้า และพนักงานก็กลับบ้านมีค่า เกิดปัญหาทางครื้นเครือนครวอกรหง่านนี้ เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นกับทุกสาขาของธนาคาร เกิดขึ้นเกือบทุกวัน และเกิดมาแล้วตั้งแต่ก่อตั้งธนาคารมาหลายสิบปี และเกิดกับทุกธนาคารในโลกด้วย นี่คือ cost of quality อย่างหนึ่ง เพราะธนาคารทำเงินของครอบครัวไม่ได้ ต้องรับประกันความถูกต้อง 100% แต่ต้นทุนของการรักษาคุณภาพและความถูกต้องนี้แพงเหลือเกิน

เราลองมาพิจารณาในสำนักงานดูบ้าง เวลาท่านผู้บริหารเขียนจดหมายถึงลูกค้า คงจะเขียนอย่างระมัดระวัง และคงจะพิมพ้อย่างสวยงาม ก่อนที่ท่านจะลงนามส่งออกไป เมื่อลูกค้าได้รับจะหมายของเรา เขาคงจะนึกชม

ในใจว่า จดหมายของเรา ช่างมีคุณภาพเสียจริงๆ คราวนี้เราลองเดินไปบดูที่ตัวเลขของเรา เลขานางคนก่อนจะพิมพ์จดหมายได้สวยงาม หนึ่งฉบับ จะขยับหัวลงอยู่ในตะกร้า 3 ฉบับ ส่วน เลขานี้ที่ดี พิมพ์ฉบับเดียวใช้ได้เลย ในตะกร้า จะไม่มีจดหมายขยับหัวลงอยู่ อวย่างนี้แสดงว่า เลขานี้ไม่มีคุณภาพจะมีดันทุนของการรักษา คุณภาพสูงกว่าเลขานี้ที่มีคุณภาพ 3 เท่า หรือ 300% ในสำนักงานยังมีตัวอย่างของการไม่มี คุณภาพอีกมาก เช่น การแจ้งราคาให้แก่ลูกค้า โดยเปิดดูใบราคาที่ล้าสมัย การไม่โทรศัพท์ กลับไปหาลูกค้าที่รอดอยเรออย การไม่ว่าง แผนงานจนเกิดความลับสน การมีของเหลือใช้อยู่ในห้องเก็บของมากเกินไป การกรองข้อมูล คำสั่งซื้อของลูกค้าผิดพลาด การส่งของล่าช้า

คำว่าคุณภาพและผลิตภัณฑ์ครั้งหนึ่ง เรา มักจะมีความเข้าใจผิดมาตลอดคือ เราขอบคุณว่าการเพิ่มผลิตภัณฑ์คือ เราต้องขยัน เพิ่มขึ้นอีกหน่อย เหนื่อยเพิ่มขึ้นอีกหน่อย คือใช้ input เท่าเดิม แต่ output เพิ่มขึ้น หรือไม่ ก็ใช้สิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัดจำเป็น เช่น ทำงานโดยใช้บินให้น้อยลง ความรู้สึกนี้เป็นความรู้สึก ที่ผิด การเพิ่มผลิตภัณฑ์ถูกต้อง ต้องไม่ใช้อวย่างนั้น ต้องไม่ใช้วิธีที่เหนื่อยขึ้น หรือทำ แล้วเราต้องเสียสละมากมายอย่างไร การเพิ่ม ผลิตภัณฑ์ไม่เหนื่อย คือ เราเพิ่มผลิตภัณฑ์ด้วย วิธีเป็นธรรมชาติ และประเทศญี่ปุ่นก็บอกว่า ต้องใช้คำว่าคุณภาพ เพราะเรามุ่งคุณภาพ จะได้ผลิตภัณฑ์โดยไม่เหนื่อย ทำอย่างไร ก็หยุด ทำความผิดพลาด หยุดทำงานชั่วๆ เสียชี

การทำรายงานล่าช้า การขาดความรู้เกี่ยวกับ สินค้าและบริการขององค์กร และการเสนอ ขายสินค้าที่ขาดประสิทธิภาพ เป็นดัน สิ่ง เหล่านี้ทำให้เราต้องเกิดความผิดพลาดและ ต้องมาแก้ไขกันยกใหญ่ ๆ เสียกำลังกันไปมาก ๆ กว่างานจะเสร็จเรียบร้อยได้

เมื่อเราเข้าใจคำว่าดันทุนของการรักษา คุณภาพแล้ว เราลองมาทำความเข้าใจกับ

หยุดผลิตชั้นส่วนที่ผิดขนาด แล้วเราจะลด ตันทุนวัดถูกต้องได้ทันที คนทำงานก็เบา แรงลง คนตรวจสอบก็เหนื่อยน้อยลง คนรับ complain ของลูกค้าก็เหนื่อยน้อยลง ดันทุน ของคุณภาพก็จะลดลง เราจะผลิตสินค้าที่ดีได้ เท่าเดิม เราจะประหยัดเวลาได้มาก เพราะ เราหยุดผลิตของเสีย และทุกคนจะทำงาน เบาลง และถ้าเราเอารัตถูกต้องที่ประหยัดได้

กับเวลาที่ว่างลง มาผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ
มาก็จะเพิ่มผลผลิตได้ โดยใช้ทรัพยากร่นเดิม
นี่คือวิธีที่ไม่เห็นด้วย

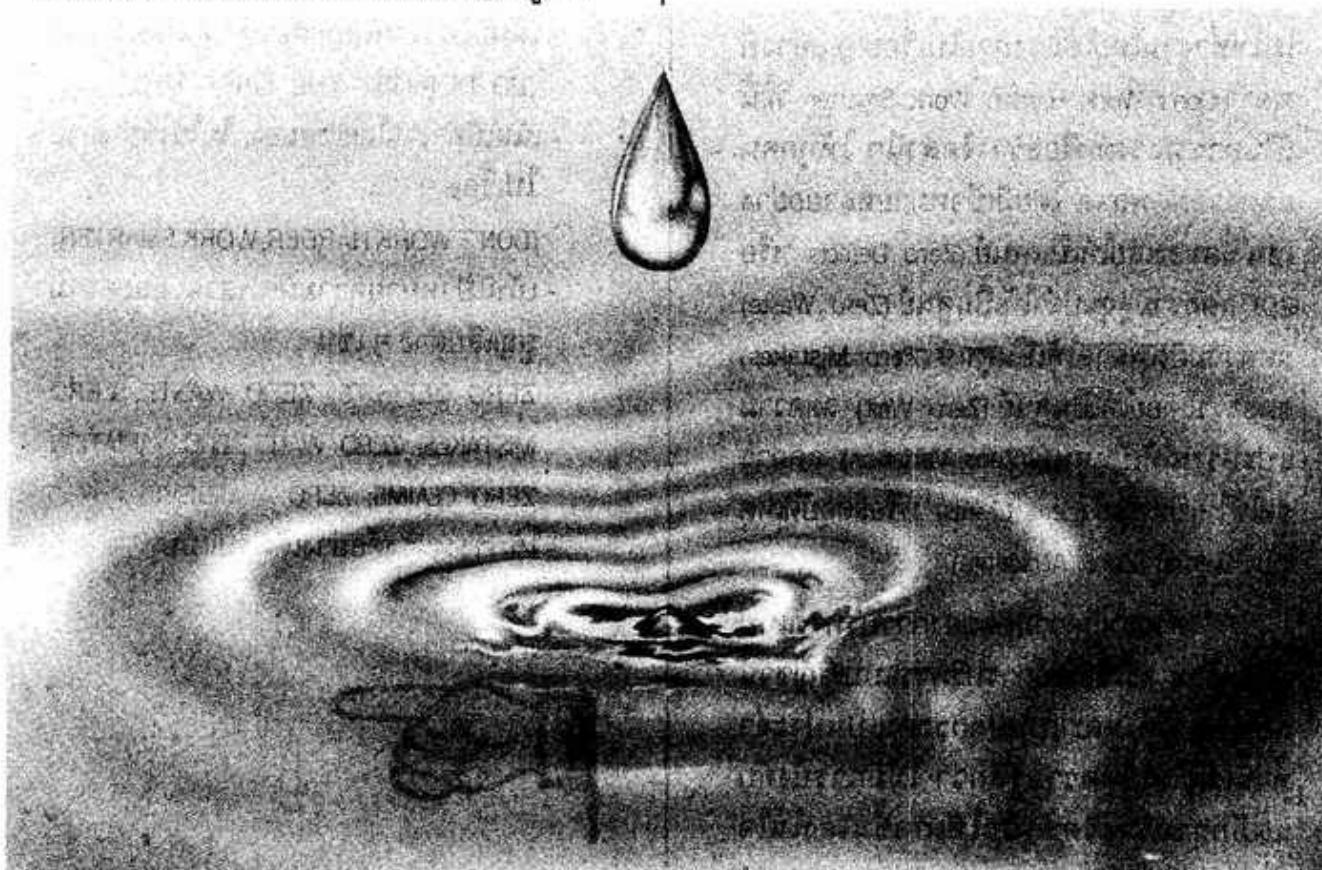
แล้วทำไม่ละ ญี่ปุ่นบอกว่า ถ้าเราจะ
เป็น 1 จะชนะคู่แข่งขันได้ เราต้องสร้างความ
พอใจให้แก่ลูกค้า สิ่งที่ลูกค้าต้องการมิใช่เรา
ขายของให้ขาดทุน เขายินดีที่จะจ่ายสินค้า
ที่คุ้มค่า บางค่าวัดคุณิต ค่าแรง ค่าเทคโนโลยี
น้ำก็ทำให้เราได้โดยไม่ต้องเสียตังค์ แต่ต้องรู้ว่าค่าความ
ชุ่ยที่บริษัททำขึ้นเอง ทำผิดเอง คันหาเอง
เสียหายเองเข้าไปด้วย แต่ปัจจุบันนี้ผู้ผลิตตั้ง
ราคาขายโดยรวมเอาทุกอย่าง และรวมเอา
ความไม่ประสิทธิภาพเข้าไปด้วย ถ้าเก่งจริง
ต้องลด cost of quality ลงให้ได้ 15% คุณก็จะ
ลดราคากลางได้ 15% ด้วยใช่ไหม ลูกค้าก็จะพอใจ
อย่าเอาความไม่ประสิทธิภาพไป charge ลูกค้า

มีผู้สำรวจว่า บริษัทที่ดีเยี่ยมของประเทศ
ญี่ปุ่น เข้าสามารถลด cost of quality เหลือ
เพียง 5% เท่านั้นได้ ในขณะที่บริษัทที่แย่ที่สุด
ของอเมริกันนั้นมี cost of quality อยู่ในระดับ
30% บริษัทที่เยี่ยมที่สุดของอเมริกัน จะลดลง
มาให้เหลือแค่ 12-13% แต่บริษัทญี่ปุ่นลงไปถึง
5% ได้ จึงเกิด cost advantage ขึ้นมาตั้งเกือบ
10% ตั้งนี้ถ้าเรามุ่งตรงนี้ได้ เราจะมี competitive advantage สูงขึ้นมาก

5. การลดต้นทุนของการรักษาคุณภาพ

(COST OF QUALITY)

- ต้นทุนในการรักษาคุณภาพ = ต้นทุนอัน
เกิดจากความชุ่ย
- ต้นทุนในการรักษาคุณภาพ = 15-30 %
ของยอดขาย

- ทำงานให้มีคุณภาพ จะลดต้นทุนของการผลิตได้โดยไม่เหนื่อย
- อาย่านำความไว้ประสิทธิภาพไป CHARGE กับลูกค้า
- การลดต้นทุนของการรักษาคุณภาพ ทำให้เกิดข้อได้เปรียบททางการแข่งขัน

6. การรณรงค์ลดความผิดพลาด และความสูญเสีย

การปรับปรุงคุณภาพและผลิตภาพ วิธีหนึ่ง ที่สำคัญความร่วมมือร่วมใจของพนักงาน คือการรณรงค์ลดความผิดพลาดและความสูญเสีย ส่วนมากจะใช้คำว่า Do It Right the First Time คือทำงานให้ถูกต้องเสียด้วยตัวแรก หรือทำงานทุกชิ้นให้ไม่มีที่ติด การทำงานทุกชิ้นให้ถูกต้อง ก็ต้องทำงานโดยใช้สมอง ไม่ใช่ทำงานโดยใช้แรงกายไปเรื่อย ๆ อย่างที่พูดว่า Don't Work Harder, Work Smarter วิธีนี้ เป็นการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึก ให้ทุกคน ลดความผิดพลาด โดยมีเป้าหมายหลักอย่าง เช่น ลดของเสียให้เป็นศูนย์ (Zero Defects หรือ ZD) ลดความสูญเปล่าให้เป็นศูนย์ (Zero Waste) ลดความผิดพลาดให้เป็นศูนย์ (Zero Mistakes) ลดการรอคอยให้เป็นศูนย์ (Zero Wait) ลดความแปรปรวนให้เป็นศูนย์ (Zero Variation) ลดการชำรุดให้เป็นศูนย์ (Zero Claims) หรือลดอุบัติเหตุ ให้เป็นศูนย์ (Zero Accidents)

ตามแนวความคิดของการบริหารแบบ มีส่วนร่วม จะใช้สตีล์การบริหารแบบเชิงชวน แบบรณรงค์ และแบบปลุกระดมเป็นประจำ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่า ไม่มีการบังคับ แต่มีการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นเองในใจ

พนักงาน ให้เข้าพร้อมที่จะร่วมมือร่วมใจขึ้น มาเอง

การรณรงค์ที่ดี จะต้องมีการประกาศ รณรงค์อย่างอีกทีกครึ่งโครม มีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง มีพนักงานและผู้บริหารเข้าร่วมอย่างพร้อมหน้า มีกิจกรรมที่ชัดเจน มีการวัดผลที่ดี มีการแข่งขันกันระหว่างหน่วยงาน มีกำหนดการวัดผลและประกาศผลการแข่งขันที่แน่นอน มีการจัดงานวันประกาศผลและแจกรางวัล แฟลกผู้บริหารระดับสูงต้องเข้าร่วมในพิธีการต่าง ๆ ด้วยอย่างพร้อมเพรียง

6. การรณรงค์ลดความผิดพลาด และความสูญเสีย (QUALITY CAMPAIGN)

- เน้นรณรงค์ให้พนักงานเกิดจิตสำนึก และอยากร่วมมือร่วมใจ
- เน้นให้ทำงานให้ถูกต้องเสียด้วยตัวแรก (DO IT RIGHT THE FIRST TIME)
- เน้นให้ทำงานโดยใช้สมอง, ไม่ใช่ใช้ร่างกายไปเรื่อย ๆ (DON'T WORK HARDER, WORK SMARTER)
- เน้นเป้าหมายความผิดพลาด และความสูญเสียต่าง ๆ เช่น ZERO DEFECTS, ZERO WASTE, ZERO MISTAKES, ZERO WAIT, ZERO VARIATION ZERO CLAIMS, ZERO ACCIDENTS
- ใช้การรณรงค์อย่างเต็มรูปแบบ

7. วางแผนงานเพื่อป้องกันความผิดพลาดมิให้เกิดขึ้นซ้ำ

ความผิดพลาดนั้นอาจจะเกิดขึ้นได้เสมอ ถึงแม้เราจะระมัดระวังอยู่เป็นประจำ แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารจะทำได้ คือการป้องกันความผิดพลาดมิให้เกิดขึ้นซ้ำอย่างที่เรียกว่า ผิดแล้วอย่าผิดอีก หรือผิดได้หนาเดียว สิ่งที่เราพบอยู่เสมอ และน่าแปลกใจเสมอ ก็คือ ผิดแล้วก็ยังผิดได้อีกอยู่เรื่อยๆ เราจะพบว่า ผู้บริหารของเรามีจำนวนมาก ไม่ได้ทำงาน เวลาจ้างมาให้บริหารและควบคุม แต่เราพบว่า บ่อยครั้ง ปัญหาเกิดขึ้นแล้วเกิดซ้ำอีก เราพบว่าในงานของเรา มีสินค้าผิดพลาด ถ้าเช็ครายละเอียดจะพบว่า defect บางอย่างมาจากการเครื่องจักรหลาย เครื่องจักรหลายมาเป็นปีแล้ว แต่ไม่มีครรุ ไม่มีครรแก้ไข มีของเสีย แต่ทำไม

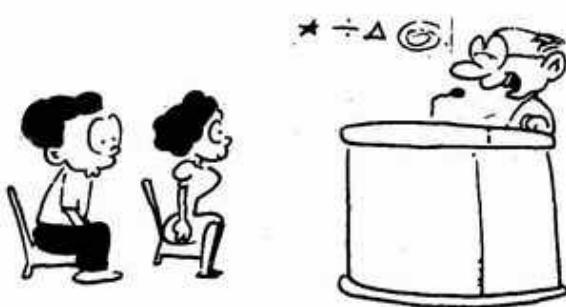
ถึงปล่อยให้เสียได้ทุกวัน ข้อคิดอันนี้บอกว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ทำให้ความผิดพลาดทั้งหลาย ต้องไม่เกิดขึ้นอีก ต้องรู้ว่าที่มี defect วันละ 10 ชิ้น มีสาเหตุมาจากอะไร อาจจะต้องกลับไปเช็คที่ต้นเหตุ และหยุดยั้งสาเหตุนั้นเสีย เมื่อมีความทุกข์ ก็ต้องค้นหาสมุทัย คือ สาเหตุให้เกิดทุกข์ แล้วหาทางดับสมุทัยนั้น เพื่อจะได้ดับทุกข์ให้หมดสิ้นไป ถ้าผู้บริหารไม่ค้นหาสาเหตุ ปล่อยให้ทุกอย่างเป็นไปตามโชคชะตา ก็เท่ากับบริหารงานโดยไม่ใช้สมอง แต่ อาศัยโชคชะตา หากเครื่องจักรหลายมาก ของเสียก็มาก หลวงน้อยของเสียก็น้อย อย่างนี้เราไม่ต้องมีผู้บริหารก็ได้ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างก็เป็นไปตามโชคชะตาอยู่แล้ว

สมมติว่าในสายการผลิต เราพบว่า มีการพ่นสีเป็นวันละ 10 ครั้ง ก่อนอื่นเราต้องมีการจดบันทึกก่อน หน่วย inspection จะต้องลงบันทึกเป็นสถิติว่า สิ้นเดือน 10 ชิ้น ที่เหลือ เหลือตรงไหนของสินค้า สีอะไร เหลือในลักษณะไหน ขั้นต่อไปสถิตินี้มิใช่เก็บไว้ที่หน่วย inspection แต่ต้องสำเนาส่งไปหน่วย operation ให้หน่วยผลิตเข้าทราบด้วย บางโรงงานบอกว่าส่งเหมือนกัน แต่ถูกอาทิตย์หนึ่ง ค่ายส่ง ก็ใช้ไม่ได้ เพราะความผิดพลาดที่เกิดวันนี้ คนทำต้องรู้วันนี้ จะต้องมี feedback ไป หากไม่มีการป้อนข้อมูลกลับ มีแต่การเก็บสถิติゴๆ แต่ไม่ทำให้เกิดการแก้ไข ก็เรียกว่า ยังไม่มีระบบ

หลักก็คือ ถ้าวันนี้สีเหลือง foreman ที่คุมทางด้านสีจะต้องรู้ และก็ไม่จบเพียงแค่นั้น ไม่ใช่บอกพนักงานว่า ต้องทำงานกันหน่อยนะ ระหว่างหน่อยนะ อย่างนี้ใช้ไม่ได้ เพราะพนักงานเข้าใจว่าเข้ายันอยู่แล้ว ต้องไปบ่นกว่า วันนี้

มีสิ่งเหละ ตรงนี้ ต้องจดไว้ด้วย เกิดที่ใคร ตรงไหน เพราะอะไร ทำไปประยุกต์พนักงาน แต่ละคน จะเริ่มรู้สาเหตุที่จะแก้ไขได้ คือรู้ว่า สิ่งที่เลอะนั้นเกิดจากสิ่งใด หรือที่พ่นสิ่งใด หรือคนพ่นสิ่งใดร่วง หรือคนอื่นมาทำให้เลอะ เป็นต้น ด้วยวิธีนี้ defect จึงจะหายไปโดยสิ้นเชิง เพราะเมื่อเรารู้สุมุทัย เราเก็บหานทางแก้ไขคือ โน Roth และเมื่อแก้ไขได้ผลแล้ว เราเก็บเอาไว แก้ไขมาวางเป็นระบบ เป็นมรรค ที่เราจะรักษามาตรฐานต่อเนื่องกันไป

ยกตัวอย่างในธนาคาร วันนี้ Teller ต่อว่า ลูกค้าไป 2 คน เพราะอารมณ์เสีย ถ้าวันไหน

ใช่คดี Teller อารมณ์ดี ก็ยังวันนันก็ perfect record ไปหมด ถ้าเป็นแบบนี้ก็ไม่ต้องมีหัวหน้างาน หัวหน้างานที่ดีจะต้องมี System มีการใช้ข้อมูล ใช้ Statistical quality control มี QC Technique ไม่ใช้การเดา อาจจะต้องมีการตั้งทีมผู้บริหารและทีมผู้ช้านาญการ มาช่วยกันควบคุมการทำงานให้มีคุณภาพในทุก ๆ จุด ทำให้เกิดการประกันคุณภาพในทุกขั้นตอนของการทำงาน

7. การวางแผนงานเพื่อป้องกันความผิดพลาด ไม่ให้เกิดซ้ำ

(PREVENTION AGAINST RECURRENT)

- ผิดแล้วอย่าผิดอีก ผิดได้หนเดียว
- ผู้บบิหารต้องใช้ฝีมือ ไม่อารย์โซคชาดา
- ต้องบบิหารด้วยความจริง ด้วยข้อมูล ด้วยเทคนิคสถิติ ด้วยระบบงาน (MANAGEMENT BY FACTS & DATA, BY SQC, BY SYSTEMS)
- ค้นหาสาเหตุ หยุดยั้งสาเหตุ และวางแผนขึ้นป้องกันด้วยอธิบัติ 4
- มีทีมบริหารคุณภาพ มาควบคุมคุณภาพ ในทุก ๆ จุด (QUALITY MANAGEMENT TEAMS)
- ประกันคุณภาพ (QUALITY ASSURANCE) ในทุกขั้นตอนของงาน

8. สร้างบรรยายศาสตร์ของการชุดคุณ ปัญหาเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง ให้ดีขึ้น

การปรับปรุงคุณภาพเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความอดทน และความตั้งมั่นอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำทีเดียวแล้วเลิก ที่ได้ไม่มีปัญหา ที่นั่น ไม่มีความเจริญ เพราะที่ได้ไม่มีหนทางปรับปรุง อีกแล้ว ที่นั่นคงจะอยู่กับที่ ไม่มีโอกาสเจริญ รุ่นหน้าไปได้อีกจึงกล่าวว่า No Problem, No Progress เท่ากับว่าระบบนี้เราต้องมีใจกว้าง ที่จะส่งเสริมทุกคนให้พูดถึงปัญหา โครงสร้าง ปัญหาเรามีชอบ โครงออกปัญหาเราราชบุรุษ เมื่อได้กีดามที่ลูกน้องของเราเจอบัญหา ให้ชุมชน ที่ช่วยกันปัญหา และให้เข้าคิดว่าจะช่วยแก้ปัญหาอย่างไร มิใช่พอบอกปัญหา ก็ต่อลูกน้อง

ถ้าเราสร้างบรรยายการนี้ขึ้นมาไม่ได้ เวลาใครบอกปัญหาเราค่าเขากันที่ ก็จะเกิดอาการกลับปัญหาหรือซ่อนปัญหา ซึ่งในบรรยายการเช่นนั้น หัวหน้างานจะไม่เห็นปัญหา ต้องรอให้น้ำผลดอฟลี๊ฟขึ้นมาเองอย่างนั้นประสิทธิภาพจะไม่มีวันดีขึ้น เพราะเราย้ายมาร่องสิงที่เป็นปัญหาไว้ ต้องเปลี่ยนใหม่ ทุกคนต้องช่วยกันบุดช่วยกันบอกปัญหา ชุมชนผู้ก้าวหน้าอยู่ที่พัฒนาความคิดพลาด วิธีนี้เป็นการที่เราย้ายมารังความริเริ่มใหม่ ๆ (Innovation) โดยอาจจะทำในรูป Suggestion Plan หรือคลังสมอง ให้ช่วยกันบุดปัญหาและหาทางแก้ เพื่อช่วยกันยกระดับคุณภาพของเรา หลายครั้งการเสนอแนะต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จะไปเจอกันเรื่อง System ที่ล้าสมัย ถ้า System ไม่ดีก็จะได้แก้ไข System ไปด้วย

8. สร้างบรรยายของ การบุดคุ้ยปัญหาเพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

- ที่ได้ไม่มีปัญหา ที่นั้นไม่มีความเจริญ (NO PROBLEM, NO PROGRESS)
- ผู้บริหารต้องใจกว้าง ส่งเสริมให้ทุกคนพูดถึงปัญหา
- ชุมชนผู้ก้าว ค้นพบสิ่งคิดพลาด
- หยุดปกปิด ความคิดพลาด
- สร้างความคิดริเริ่มใหม่ ๆ (INNOVATION)
- เริ่มระบบคลังสมอง (SUGGESTION PLAN)
- แก้ไขระบบงานที่ล้าสมัย (SYSTEMS CHANGE)

9. การสร้างคุณภาพเข้าไปในกระบวนการทำงาน

Build quality into the process คุณภาพต้องสร้างใส่เข้าไปในกระบวนการทำงาน "ไม่ใช่สร้างด้วยการตรวจสอบ สิ่งต่าง ๆ ที่เราพูดมาก็หมดก็คือ เราอย่างเปลี่ยนแนวความคิดว่า การที่เราจะทำงานให้มีคุณภาพและผลิตภาพสูงสุด ไม่ใช่ไปห่วงรอให้มีผู้ชำนาญการทำงานด้านคุณภาพและผลิตภาพ มาคอยคิดและตรวจสอบให้กับองค์กรของเรา ไม่ใช่มีหน่วยสร้างคุณภาพและผลิตภาพแล้วจะมีคุณภาพและผลิตภาพได้ เราไม่อาจจะได้รับว่า เราเมื่อมีหน่วยสร้างคุณภาพและผลิตภาพแล้ว เราไม่ต้องทำเหมือนกับว่าเรามีฝ่ายตรวจสอบเป็นฝ่ายตรวจว่ามีอะไรผิดบ้าง จะนั้น เราไม่ต้องคอยดู เดียวเขาก็เงื่อนเอง ถ้าไม่เงื่อนก็ไม่เป็นไร แนวความคิดยังไงก็ง่าย ๆ quality ต้อง built เข้าไปในทุกขั้นตอนการทำงาน ทุกคนต้องทำงานของตนเองให้ดีที่สุด ให้มีประสิทธิภาพที่สุด ถ้าจะให้ดีก็คือ ทุกคนตรวจสอบงานของตนเองไม่ต้องมีกรรมการตรวจสอบ เพราะการตรวจสอบไม่ได้ทำให้คุณภาพดีขึ้น เพียงแต่ทำให้พบว่าคุณภาพเลวแค่ไหนเท่านั้น ดังนั้น inspection ไม่ได้ improve quality มีแต่ว่ายิ่งเอา product ออกมาระยะ อาจจะยิ่งทำลายลง นี่พูดให้ extreme เราสำคัญผิดว่า ถ้าจะทำงานให้ดีต้องจ้างผู้คุ้มครอง แต่ปัจจุบันนี้ จะทำงานให้ดีต้องอยู่ที่ทุกคนต้องทำให้ดีมาตั้งแต่ต้น"

ในการที่สามารถใช้เทคโนโลยีช่วย ก็จะใช้กระบวนการที่เรียกว่า Process Control คือควบคุมกระบวนการผลิตด้วยระบบอัตโนมัติ ซึ่งอาจจะมีอุปกรณ์ช่วยวัดขนาด ช่วยตรวจสอบ

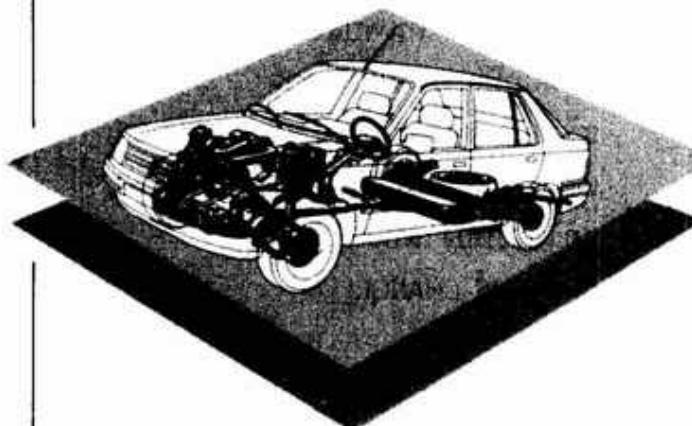
ความผิดพลาด แทนที่การใช้ตัด แล้วเมื่อ อุปกรณ์ตรวจสอบว่ามีความผิดพลาดเล็กน้อย ก็จะมีอุปกรณ์ที่ทำการแก้ไข ให้ความผิดพลาดลดลงทันที เป็นระบบอัตโนมัติ ในกรณีของ ขนาการพานิชย์ ระบบ process control ก็คือ การที่นำงานรับฝากรและถอนเงินเข้าคอมพิวเตอร์นั่นเอง งานของธนาคารนั้นต้องมี quality assurance ในด้านการเงิน อยู่ในระดับ สูงมาก เพราะธนาคารจะรับประทาน Zero Mistake เราไม่ทำเงินของครุหารัยแม้แต่สตางค์เดียว การใช้คอมพิวเตอร์ จึงเป็นวิธีหนึ่งที่ ช่วยควบคุมความผิดพลาดในระบบอัตโนมัติ

นอกจากการควบคุมความผิดพลาด ในทุก ๆ จุด ตลอดสายการผลิตแล้วเวลาที่ส่ง งานข้ามแผนกหรือข้ามฝ่าย ก็ต้องมีการควบคุม ความผิดพลาดแบบ cross-functional quality control ด้วย ซึ่งจะต้องอาศัยการประสานงาน ข้ามฝ่ายที่ดี และทุกคนรับผิดชอบงานของตน อย่างที่สุด ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นี้ก็เป็นการสร้างคุณภาพ เข้าไปในกระบวนการบริหาร โดยผู้บริหาร จะต้องทำงานเป็นทีมกับฝ่ายอื่น ๆ เพื่อแก้ ปัญหาในเชิงบริหาร

นอกจากการใช้เทคโนโลยีแล้ว การใช้ พลังทีมงานเพื่อควบคุมคุณภาพตลอดสาย การผลิต ก็ต้องทำความคู่กันไป จะต้องมีการ ทำงานเป็นทีมโดยผู้บริหารในลักษณะของ QC Teams และมีการตั้งกลุ่ม QC Circles ขึ้นในทุก ๆ ขั้นตอนของการทำงาน เพื่อร่วมพลังกันดูแล งานของตนเอง ให้มีความผิดพลาดน้อยที่สุด และทำต่อเนื่องอย่างเป็นลูกโซ่ตลอดสายงาน

9. การสร้างคุณภาพเข้าไปในกระบวนการทำงาน (BUILD QUALITY INTO THE PROCESS)

- คุณภาพต้องสร้างใส่เข้าไป ในทุกขั้นตอน การทำงาน
- ทุกคนต้องทำงานของตนเองให้ดีที่สุด ตรวจสอบงานตนเองด้วย
- การตรวจสอบไม่ได้ทำให้งานดีขึ้น แต่ดี เท่าเท่า
- ทุกคนต้องทำงานให้มีคุณภาพมาตรฐาน
- การควบคุมกระบวนการผลิตด้วยระบบ อัตโนมัติ (PROCESS CONTROL)
- การสร้างคุณภาพเข้าไปในกระบวนการ บริหาร (CROSS-FUNCTIONAL QUALITY CONTROL)
- การมีกลุ่ม QC หรือกลุ่มคุณภาพในระดับ บริหาร (MANAGEMENT QC TEAMS)
- การมีกลุ่ม QC ในทุก ๆ ขั้นตอนของการ ทำงาน (QC CIRCLES IN EVERY WORK UNIT)

10. คุณภาพเป็นหน้าที่ของทุก ๆ คน

การเพิ่มคุณภาพและผลิตภาพ ต้องการความร่วมมือของทุก ๆ คน ความร่วมมือในที่นี่หมายถึงความร่วมมือร่วมใจอย่างแท้จริง ซึ่งมักจะเกิดขึ้น เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Total participation) ผลิตภาพไม่ได้เกิดขึ้น เพราะเรามีหน่วยสร้างผลิตภาพ แต่ทุกคนต้องมีผลิตภาพ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสูงสุด หรือล่างสุดเราต้องดึงกลุ่ม QC เพื่อให้เดี๋รัดบัล ล่างทำงานให้มีคุณภาพ แต่เท่านี้ยังไม่พอ ผู้ใหญ่ต้องทำงานเป็นทีมเหมือนกัน ต้องมี quality control เมื่อมองกัน แนวความคิดนี้ก็คือ ทุกคน ทุกฝ่าย ทุกระดับ ต้องมีหน้าที่ในการบริหารคุณภาพ เมื่อมองที่ทางคนบอกว่าเรา มักจะเข้าใจผิดว่า Management is getting thing done through other people ที่จริงไม่ผิด แต่ ทำให้คนเข้าใจผิด ทำให้มีความรู้สึกว่า ถ้าเป็น Management เรา ก็ไม่ต้องทำเอง มีอะไรจะทำ ก็ส่งให้คนอื่นทำ เมื่อมองว่าถ้าเป็น Management แล้วเราคิดอย่างเดียว ถ้าเป็นเด็กไม่ต้องคิด ในความคิดใหม่เขานอกว่า Management นั้น เป็นงานของทุกคน คนงานก็เป็น Management ทุกคนต้อง Manage งานของตนเอง plan และ control งานตนเอง แม้ผู้มีอำนาจจะเป็นการโรงรมก็ต้อง plan งานการโรง ความสะอาดในบริเวณแข็งหนึ่ง ผู้มีหน้าที่อย่างนี้วันไหนทำอะไร ผู้ดูแล ควบคุมให้เป็นไปตามแผน ผู้ดูแลรับผิดชอบให้ได้ด้วย ไม่ต้องรอให้ฝ่ายธุรการมาดู ผู้สามารถ Manage พื้นที่ที่รับผิดชอบนี้ได้ ผู้สามารถตรวจสอบ System ให้ด้วยตนเอง เพื่อให้พื้นที่สะอาดได้ Concept นี้ก็คือทุกคน Manage งานของตนเองใน Capacity ของตนเอง เพราะทุกคน

รู้งานตนเองดีที่สุด การโรงรู้ดีกว่านายใหญ่ ในเรื่องการทำความสะอาด ผู้มีก็ต้องรับผิดชอบงานของผู้มีให้ดีที่สุด ถ้าได้อย่างนี้ ทุกคนก็จะ ทำสิ่งที่ผู้มีเรียกว่า daily quality control คือ สิ่งที่เราทำทุก ๆ วัน เราควบคุมและเฝ้าระวัง ของเราให้ดีที่สุด มี System ที่ดี แล้วก็จะเกิด Total quality control ขึ้นในองค์กรนั้น

หลักการสำคัญที่จะทำให้มีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้อย่างดื่องดื่น คือการสร้างความร่วมมือร่วมใจ (voluntariness) นั่นก็คือผู้บริหาร มีหน้าที่คอยเชิญชวนและชี้ชวนให้พนักงาน ทุกคน ได้เสียสละและร่วมใจกันควบคุมงาน ของตนให้มีคุณภาพสูง ในขณะเดียวกัน พนักงานทุกคนก็แสดงความร่วมมือ โดย พร้อมใจกันทำงานเป็นทีม เพื่อตอบสนอง แนวทางของผู้บริหาร ทั้งนี้โดยทำอย่างเต็มใจ และเต็มเปี่ยมด้วยพลังใจ

คำว่า voluntary นี้คือไทยขอบแปล ผิดว่า “โดยสมควรใจ” คำว่าสมควรใจนั้นทำให้

เข้าใจผิดกันหมด ผู้บริหารก็เข้าใจผิด โดยมักจะไปปอกพนักงานว่าเรื่องนี้ขอให้ทุกคนทำโดยสมัครใจนะ คราวนี้มือยากทำก็ไม่ต้องทำ ส่วนพนักงานก็คิดว่าเมื่อเขานอกให้สมัครใจ เรา ก็ขอพร้อมใจกันสมัครใจที่จะไม่ทำ ตามประสาคนไทย

มือย่างหรือที่ผู้บริหารจะไปปอกพนักงานว่า เรื่องของการปรับปรุงคุณภาพและผลิตภัณฑ์ ใจจะทำก็ได้ไม่ทำก็ไม่ว่า มือย่างหรือที่พนักงานจะพูดกันว่า พวกราสมัครใจกัน จะไม่ปรับปรุงคุณภาพและผลิตภัณฑ์ของเราทุกคนคงจะลืมกันไปว่า เมื่อคุณภาพเป็นนโยบายสำคัญขององค์กรแล้ว ผู้บริหารที่ไม่ส่งเสริมและสนับสนุนก็ต้องถือว่าขัดนโยบายขององค์การ ขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา หรือฝ่าฝืนนโยบายด้วยองค์กรของเราจะเจริญได้อย่างไร ถ้าผู้บริหารของเรายังอยู่พูดให้มันเสีย

ดังนั้นสไตล์การบริหารที่สำคัญคือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและชี้ขาดและค่อยให้กำลังใจในเชิงบวก ให้พนักงานทุกคนเข้ามีส่วนร่วม ในการปรับปรุงคุณภาพและผลิตภัณฑ์ทั้งองค์กร

10. คุณภาพ เป็นหน้าที่ของทุก ๆ คนที่ต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

(TOTAL PARTICIPATION)

- ทุกคน ทุกฝ่าย ทุกระดับ มีหน้าที่บริหารคุณภาพ

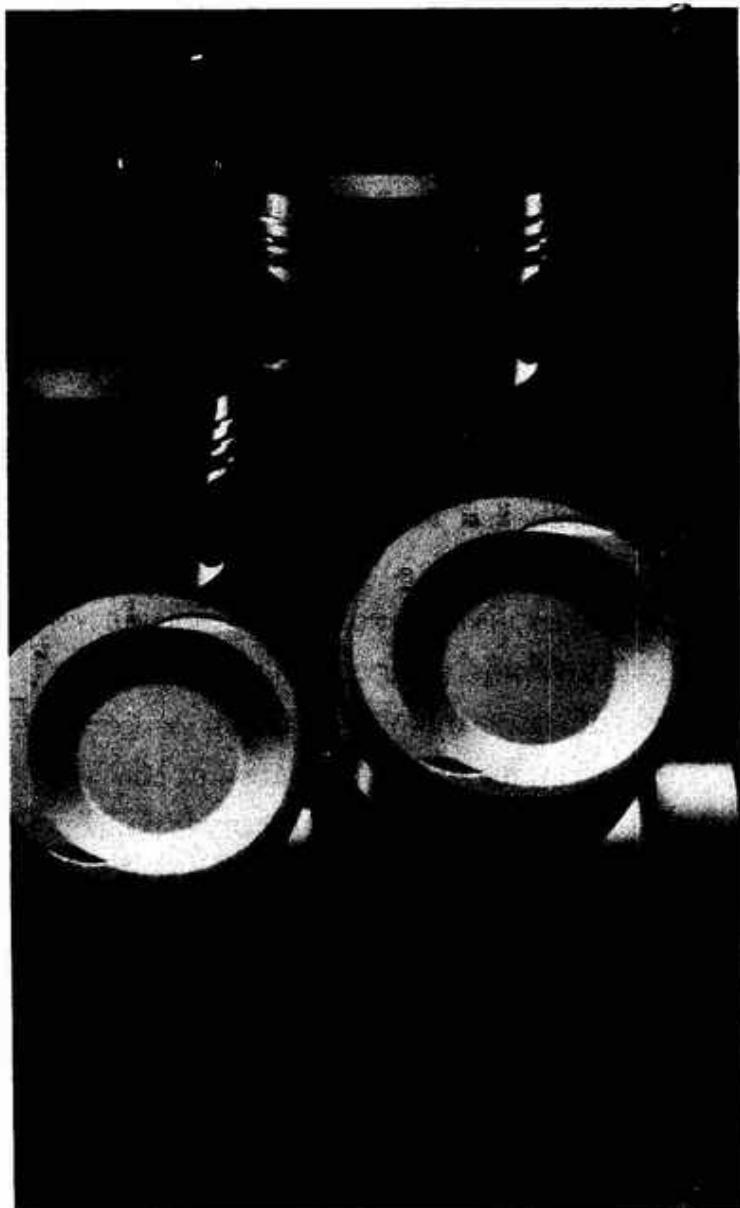
- ทุกคนบริหารงานตนเอง เพื่อระทุกคนรับงานของตนเองดีที่สุด

(MANAGEMENT BY EVERYONE)

- จนเกิดการควบคุมคุณภาพทั่วทั้งองค์การ

(TOTAL QUALITY CONTROL)

- บริหารโดยสร้างความร่วมมือร่วมใจ (MANAGEMENT BY VOLUNTARINESS)
- บริหารโดยเชี่ยวชาญ ชี้ขาด และให้กำลังใจในเชิงบวก (MANAGEMENT BY POSITIVE REINFORCEMENT)

วิธีการบริหารสมัยใหม่ ใน การปรับปรุงคุณภาพ และ ผลิตภาพ

วิธีการบริหาร แบบเบ็ดเตล็ด ที่เน้นภาคปฏิบัติ

การปรับปรุงคุณภาพและผลิตภาพขององค์การ เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารในทศวรรษนี้อย่างที่สุด องค์การจำนวนหนึ่งซึ่งมีการบริหารไม่ดี และมีประสิทธิภาพดี ดูเหมือนจะมีปัญหามากที่สุด เพราะองค์การเหล่านี้ยังไม่รู้ด้วยเลยว่าจะต้องปรับปรุงอะไร หรือจะปรับปรุงที่ไหน ยังมีองค์การอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งกำลังเจริญรุ่งเรือง กำลังขายดี กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนเกินความสามารถในการบริหารของตนเอง องค์การกลุ่มนี้ก็มีปัญหานอกแบบที่ว่า ประสบความสำเร็จมากจนมองไม่เห็นปัญหาของตนเอง เช่น สินค้าอาจจะมีคุณภาพไม่ดี หรือบริการเริ่มเสื่อมลง แต่เนื่องจากกำลังขายดี จึงไม่ได้คิดจะปรับปรุงอะไร หรือกิจการอาจมีการรั่วไหลมาก แต่เนื่องจากกำไรดีจึงมองไม่เห็นการรั่วไหล เป็นดัง

องค์การอีกประเภทหนึ่ง รู้ด้วยว่าควรจะปรับปรุง หรือมองเห็นจุดที่ควรจะปรับปรุง แต่ไม่รู้จะลงมือทำอย่างไร องค์การเหล่านี้มีระบบบริหารงานอยู่แล้ว แต่ยังมีความสามารถแก้ปัญหาให้หมดสิ้นได้ องค์การเหล่านี้มักจะจดอบรมผู้บริหารอยู่เป็นระยะ ๆ แต่มีความผิดหวังว่า การอบรมดังต่าง ๆ มีได้ทำให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจัง ดูเหมือนทุกคนจะดื้อยาต่อความรู้ทางการบริหาร เพราะอบรมครั้งใด ก็จะได้ยินเสียงประเมินว่า เคยฟังมาแล้ว เคยเรียนมาบ้างแล้ว แต่ปัญหาที่ยังคงเหมือนเดิม คือรู้กันอยู่ แต่ไม่เห็นมีการปฏิบัติ

ในสภาพเช่นนี้ ผู้บริหารจึงมักจะฝืนค้ำหัวไว้ทิการใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ให้เกิดผล ทุกคน

ต้องการวิธีการบริหารแบบสำเร็จรูป เมื่อตนนี่มีสำเร็จรูป มีวิธีการและขั้นตอนที่ชัดเจน นำมาใช้ได้โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับคุณภาพพิเศษ หรือบุคลิกภาพของผู้บริหารมากนัก เพียงแต่เดินหน้าร้อนก็รับประทานได้ วิธีการบริหารสมัยใหม่ จึงนิยมทำเป็นระบบบริหารแบบเบ็ดเสร็จ นำมาใช้โดยต้องมีการอบรมทั้งแนวคิดและวิธีปฏิบัติ โดยเฉพาะวิธีปฏิบัติ มากจะต้องทำการอบรม หรือสัมมนากันเป็นเวลา 3-4 วันเต็ม มุ่งเป้าหมาย คุณภาพและการทำงานเป็นทีม

ในที่นี้จะได้กล่าวถึงวิธีการบริหาร สมัยใหม่ ซึ่งนิยมใช้ในการปรับปรุงคุณภาพ และผลิตภาพ โดยมีข้อสังเกตที่สำคัญ 2 ประการ คือ แนวการบริหารเหล่านี้ ต่างกันเป้าหมาย คุณภาพและผลิตภาพ และวิธีการบริหารที่สำคัญคือ การทำงานเป็นทีม

เป้าหมายคุณภาพและวิธีการทำงาน เป็นทีม มุ่งจะแก้ปัญหาหลักโดยมีแนวคิดว่า การปรับปรุงคุณภาพและผลิตภาพนั้น ถ้า ทำเล่น ๆ ทำเป็นเรื่องเล็ก ๆ ก็จะไม่ค่อยได้ผล แต่ถ้าทำเป็นชีวิตจิตใจ ทำเป็นเรื่องใหญ่โต ก็ จะได้ผลอย่างคาดไม่ถึง อีกทั้งเวลาลงมือ ปฏิบัตินั้น ถ้าทำกันอยู่ไม่กี่คน ไม่กี่แผนก และ ต่างคนต่างทำละก็ จะไม่ได้ผลเช่นกัน จำเป็น ต้องระดมกันลงมือปฏิบัติโดยพร้อมเพรียงกัน ทุกจุด และในแต่ละจุดจะต้องทำกันอย่างเป็น ทีมด้วย

ก่อนอื่นเรามาพิจารณา ก่อนว่า ปัจจัยสำคัญในองค์การมี 2 ด้าน คือ งานกับคน ในด้านงานนั้น เรามีวิธีการบริหารต่าง ๆ อยู่แล้ว เช่น การวางแผนกลยุทธ์ หรือวางแผนระยะ ยาว การวางแผนประจำปี การบริหารงาน

ตามแผน และเรามีระบบงานต่าง ๆ ที่วางแผนและระบบงาน เป็นปัจจัยสำคัญ ที่เราใช้ในการบริหารงานให้ก้าวหน้า ส่วนในด้านคนนั้น เราคำนึงถึงวิธีการทำงานของผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารระดับกลาง ส่วนในหมู่พนักงานระดับล่างนั้น เราสนใจวิธีการทำงานประจำวันของพนักงานของเรา ทั้งหมด

วิธีการบริหารสมัยใหม่เน้นว่า การวางแผนและระบบงานของเรานั้น จะต้องมุ่งสู่ คุณภาพ และกระบวนการวางแผนหรือวางแผน ระบบงานจะต้องทำเป็นทีมให้หมด วิธีการทำงานของผู้บริหารนั้นเล่า ก็มุ่งความสนใจไปสู่คุณภาพ และทุกคนต้องทำงานเป็นทีม ส่วนพนักงานระดับล่างทุกคน จะต้องรู้จักการทำงานเป็นทีม โดยมุ่งการทำงานสู่เป้าหมาย คุณภาพด้วย

กลยุทธ์คุณภาพ (Quality Strategy)

ในระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา ธุรกิจจำนวนหนึ่งได้กำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งคุณภาพโดยเน้นให้ทุก ๆ หน่วยงานในองค์การต้องทำงานของตนให้มีคุณภาพ ทั้งนี้โดยถือว่าระดับคุณภาพที่เหมาะสม จะต้องกำหนดโดยลูกค้า หรือผู้รับบริการถัดจากหน่วยงานของตน ดังนั้นหน่วยงานที่ผลิตสินค้า ก็ต้องคำนึงถึงความพอใจ

ของลูกค้า เท่า ๆ กับหน่วยงานการตลาดพิ่ง
จะกระทำ มิใช่คำนึงถึงแต่ความสะดวกหรือ
ความมีประสิทธิภาพเฉพาะงานของตนเอง
นอกเหนือนั้นว่างานฝ่ายผลิตยังพยายามลด
ปัญหาความผิดพลาดและความสูญเสียใน
การผลิต เพื่อให้สินค้ามีคุณภาพสูงขึ้น และ
ยังทำให้สามารถลดราคาสินค้าลง เพราะ
ต้นทุนลดลงได้ด้วย ยังผลให้ธุรกิจกลุ่มนี้ประสบ
ความสำเร็จในตลาดโลกเป็นอย่างสูง ธุรกิจ
กลุ่มนี้ก็คือธุรกิจของประเทศไทยญี่ปุ่น ซึ่งได้นำ
นโยบายคุณภาพมาช่วงชิงความเป็นหนึ่ง
ในระดับโลกจนสำเร็จ

ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ธุรกิจในประเทศไทย
ชั้นนำทั่วโลก ต่างก็เห็นว่ากลยุทธ์คุณภาพ
ที่ประเทศไทยญี่ปุ่นนำมาใช้นี้ เป็นกลยุทธ์ที่ถูกต้อง
มิใช่แต่ถูกต้องในยุคสมัยนี้เท่านั้น แต่เป็น
กลยุทธ์ที่ถูกต้องตลอดกาล ทำให้ทุกประเทศ
ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกาหรือประเทศไทยชั้นนำ
ในยุโรป รวมทั้งประเทศไทยชั้นนำในเอเชียด้วย
ด้านที่มาเน้นคุณภาพให้เป็นกลยุทธ์และนโยบาย
อันดับหนึ่ง ซึ่งหมายถึงว่า การวางแผนกลยุทธ์
และนโยบาย ไม่ว่าจะเป็นด้านการตลาด
การผลิต การเงิน และการบริหาร จะต้องเน้น
คุณภาพเป็นสำคัญ

การวางแผนกลยุทธ์เป็นทีม (Strategic Team Planning)

ในการวางแผนกลยุทธ์ ทีบานคน
เรียกว่าการวางแผนระยะยาว หรือการวางแผน
นโยบายนั้น มีกระบวนการอันหนึ่งซึ่งนิยมใช้
ในปัจจุบันคือ การวางแผนกลยุทธ์เป็นทีม
แทนที่เราจะจ้างที่ปรึกษา (Consultant) มาจาก
ภายนอก ให้มาร่างแผนกลยุทธ์ให้มีน้ำหน้า
เอาผู้บริหารภายในองค์กร ซึ่งมีประสบการณ์
สูง รู้ดีถูกต้อง รู้ปัญหาดี มากร่วมกันวางแผน
ร่วมกันระดมสมอง โดยคิดว่าในงานด้านการ
ตลาด การผลิต การเงิน และการบริหารของ
องค์กรของเรานี้ มีปัจจัยอะไรที่มีความสำคัญ
สูงที่นำไปสู่ความสำเร็จ ที่เรียกว่า Critical
Success Factors บ้าง หรือว่าผู้บริหาร มี
ความคาดหวังอย่างไรให้งานเหล่านี้ประสบ
ความสำเร็จอย่างไร ที่เรียกว่าภาพอนาคต หรือ
Vision อย่างไร ซึ่งในปัจจุบันนี้ความคาดหวัง
คงจะต้องเน้นไปในด้านคุณภาพเป็นสำคัญ และ
เหตุใดในปัจจุบันนี้จึงยังไม่ประสบความสำเร็จ
คงจะต้องมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ และเมื่อ¹
ได้ปรึกษากันเป็นทีมถึงอุปสรรคเหล่านี้แล้ว
ก็จะช่วยกันกำหนดกลยุทธ์หรือนโยบายด้าน²
ต่าง ๆ โดยทำเป็นทีม และนำนโยบายเหล่านี้³
ไปวางแผนปฏิบัติเป็นแผนระยะยาว หลัง
จากนั้นทุก ๆ ปี ก็จะมีการทบทวนแผนกลยุทธ์
ด้วย ช่วงเวลาที่มักจะทบทวนแผนกลยุทธ์คือ⁴
เริ่มในช่วงต้นปีจะมีการประชุมกันว่า ปีที่⁵
ผ่านมา มีปัญหาอะไร ได้แก้ไขกันไปอย่างไร⁶
ยังมีปัญหาอะไรที่แก้ไม่ตก เอาปัญหาเหล่านี้⁷
มาอบรมรายกันไปทำการศึกษา แล้วกลับ⁸
มารายงานกันตอนกลางปีว่า กลยุทธ์แต่ละ⁹
ด้านต้องมีการทบทวนปรับปรุงกันบ้างใหม่¹⁰
เท่ากับมีการทบทวนกลยุทธ์ระยะยาวที่วางไว้¹¹
ทุก ๆ ปีด้วย

หากองค์การได้มีการวางแผนกลยุทธ์ไว้แล้ว ก็จะมีแผนระยะยาวยังคงดำเนินต่อไปแล้ว พomoถึงช่วงปลายปี ซึ่งเป็นฤดูหนาวแผนประจำปี เมื่อฝ่ายวางแผนส่งแบบฟอร์มมา ก็สามารถกำหนดแผนปีหน้า กำหนดงบประมาณ และกำลังคนได้อย่างรวดเร็วและรอบคอบ ถ้าหากไม่มีการคิดถึงแผนระยะยาวยังก่อนสัก 2-3 ปี เวลาวางแผนประจำปีก็มักจะรีบทำ เนื่องจากฤดูการวางแผนอยู่ในช่วงปลายปี เราจึงมักจะวางแผนกันอย่างรีบด่วนเสมอ ในขณะเดียวกันที่เรากำลังเร่งรัดงานในช่วงปลายปีด้วย ทำให้คุณภาพความคิดที่เราใส่เข้าไปในแผนด้อยลง ถ้าเราได้อ่านขั้นตอนการคิดไปทำตอนต้นปี ก็จะดีขึ้นมาก

การวางแผนปรับปรุงงาน (Improvement Plans)

ระบบการวางแผนที่ทุกองค์กรมีกันอยู่แล้ว ก็คือการวางแผนประจำปี ซึ่งมีเนื้อหาหลักคือ การวางแผนงานประจำ หรือ On-going Plans ถ้าเป็นหน่วยงานขายก็จะวางแผนทางด้านการขายและวางแผนกำไร ถ้าเป็นหน่วยงานบริหาร ก็จะวางแผนเกี่ยวกับบริษัทงานประจำที่จะต้องเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี และต้องกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่าย และกำลังคนที่จะต้องใช้ด้วย

นอกเหนือจากการประจำแล้ว จะต้องมีการวางแผนปรับปรุงงานด้วยเสมอ มิใช่ว่า

ไม่มีปัญหาจึงจะต้องวางแผนปรับปรุง หรือในกรณีอะไรได้ก็วางแผนแก้ไข แต่ทุกคนจะต้องมีแผนปรับปรุงงาน ถึงไม่มีปัญหา ก็ต้องมีแผนปรับปรุงด้วย ที่นี่ก็จะมีค่าตามว่า ถ้ามีปัญหาแล้วจะให้ปรับปรุงอะไร ก็ต้องกลับไปตั้งต้นใหม่ กันว่า ทุกคนต้องคิดว่าตนนี้จะต้องดีกว่าเมื่อวานถ้าทุก ๆ คนช่วยกันคิด ก็จะมองเห็นปัญหาที่ควรแก้ไขอยู่มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาคุณภาพของเรา มีงานใดบ้างที่ยังควรยกระดับคุณภาพขึ้นอีก มีงานใดบ้างที่ยังมีความผิดพลาดและความสูญเสียอยู่ เป็นต้น

ในสมัยที่สภาวะเศรษฐกิจเพื่องฟู และธุรกิจขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว ทุก ๆ คนไม่ค่อยให้ความสำคัญแก่ปัญหาบริหารภายในองค์กร แต่เมื่อธุรกิจชน เช่น การทำกำไรด้านธุรกิจ ยกล้ำนา กขึ้น ทุกคนเริ่มหันมาสนใจการควบคุมค่าใช้จ่าย และเริ่มมองเห็นความเสื่อมประสิทธิภาพ ซึ่งได้มีนานาแล้ว แต่ช่องว่างอยู่ เมื่อคนคำพังเพยที่ว่า น้ำลดต่อผล การบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ ก็คือตอกที่จมน้ำนานา ที่จะต้องชุดทึ้งเมื่อน้ำลดลง และความจริงหากเราชุดตอทึ้งดังแต่ตอนที่ยังกำไรดีอยู่ กิจการของเรายังจะกำไรดีกว่าเดิมเป็นอันมาก ดังนั้น การที่ทุกคนพยายามวางแผนปรับปรุงงาน จึงเป็นการพยายามเพิ่มกำไร ไม่ว่าเราจะกำไรดีอยู่แล้วหรือไม่ก็ตาม

การวางแผนปรับปรุงงาน ซึ่งจะทำโดยผู้บริหารมืออาชีพ มีการวิเคราะห์อย่างรอบคอบ และมีกระบวนการการติดตามผลอย่างรัดกุม. จะเป็นหัวใจของการเพิ่มคุณภาพและผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีการทำอย่างต่อเนื่อง และทำอย่างก้าวข้างหน้า ผู้ที่เป็น

ต้นแบบของการวางแผนปรับปรุงงานอย่างได้ผล ก็คือธุรกิจของประเทคโนโลยีปุ่นอีกเช่นกัน และเป็นต้นแบบที่ธุรกิจก้าวหน้าในประเทศค่า ๆ ได้หันมาเลียนแบบกันอย่างกว้างขวางด้วย

การวางแผนระดับฝ่ายโดยทำเป็นทีม (Departmental Team Planning)

การวางแผนเป็นทีม นอกจากจะทำกับแผนกลยุทธ์แล้ว ควรจะทำกับแผนของแต่ละฝ่ายด้วย จะแตกต่างกันก็ตรงที่ว่า แผนกลยุทธ์นั้นจะเป็นการประชุมระหว่างผู้บริหารระดับสูงหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมกับผู้บริหารที่เน้นกว่าฝ่าย ไปจนถึงผู้บริหารสูงสุด และจะประชุมเกี่ยวกับแผนขององค์กรส่วนรวม ส่วนการประชุมแผนของแต่ละฝ่ายนั้น จะประกอบด้วยผู้จัดการฝ่าย รองฝ่าย และหัวหน้าส่วน หรือหัวหน้าแผนก ซึ่งรวมกันเป็นทีมผู้บริหารของฝ่าย และประชุมเกี่ยวกับแผนของฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาปานกลาง 2-3 ปี หรือแผนประจำปีก็ตาม กระบวนการที่สำคัญก็คือการระดมสมอง โดยมีขั้นตอนตามระบบการวางแผนที่ดี

การวางแผนเป็นทีมนี้ เป็นหลักการเดียวกับระบบ MBO หรือระบบการบริหารโดยร่วมกำหนดเป้าหมาย นั้นก็คือในการวางแผน และการกำหนดเป้าหมายนั้น หัวหน้างานและลูกน้องจะต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย เพื่อ

ให้เกิดความเข้าใจชึ้นกันและกัน รู้ความคาดหมายและความหวังของกันและกัน เกิดความผูกพันที่จะต้องบรรลุเป้าหมายนั้น จึงเรียกว่า MBO แบบมีส่วนร่วม หรือ participative MBO เหตุที่ต้องย้ำเรื่องการมีส่วนร่วมนี้ ก็ เพราะว่า ในปัจจุบันได้มีการนำระบบ MBO ไปใช้ในทางที่ผิด คือใช้แบบเด็ดขาด หรือแบบบังคับ จึงทำให้ไม่ได้ประโยชน์มากไปกว่าการใช้อ่านางบังคับกันอย่างธรรมชาติ

หากจะมองหาความแตกต่างระหว่างการวางแผนเป็นทีม (Team Planning) และระบบ MBO แบบมีส่วนร่วม ก็คงจะอยู่ที่ว่าการวางแผนเป็นทีม เป็นการมีส่วนร่วมแบบเป็นกลุ่ม คือมีส่วนร่วมพร้อมกันหลายคน ๆ คน เกิดความเห็นพ้องต้องกันที่ละหลาย ๆ คน แต่ระบบ MBO นั้น มักจะเป็นกระบวนการระหว่างหัวหน้ากับลูกน้องที่ละคน จึงมีส่วนร่วมที่ละ 2 คนเท่านั้น

การปรับปรุงระบบงานโดยทีมคุณภาพระดับบริหาร หรือ QC Teams

ระบบงานคือกิจการต่าง ๆ ที่วางแผนเป็นทางการ เพื่อที่จะทำให้การทำงานราบรื่น ในขณะเดียวกับที่ป้องกันปัญหานางอย่าง ที่เคยเกิดในอดีตมิให้เกิดขึ้นซ้ำอีก ปกติเรามีหน่วยงานวางแผนระบบ มีวิศวกรอุตสาหกรรม (Industrial

Engineer) เป็นผู้วางแผน ถ้าเป็นธนาคาร พานิชย์ จะมีฝ่ายตรวจสอบเป็นผู้วางแผน ปัจจุบันเราพบว่าแค่นี้ไม่พอ เพราะว่าฝ่ายตรวจสอบวางแผนป่าวแล้ว ตัวเองไม่ได้ไปเห็นว่า ผู้ปฏิบัติทำงานกันอย่างไร เวลาปฏิบัติจริงไม่สามารถทำความระบบ ที่คุณกรุงเทพซึ่งนั้นอยู่ ห้องแอร์ ประดิษฐ์ขึ้นมาได้เสมอไป จะมีข้อ ยกเว้น มีปัญหาต่าง ๆ ซึ่งฝ่ายตรวจสอบไม่รู้ จึงได้เกิดมีผู้บริหารดังกลุ่มนี้ขึ้นมาปรับปรุง คุณภาพ เป็นทีมระดับหัวหน้างาน ซึ่งเป็น ผู้ปฏิบัติอยู่ในแนวหน้า เป็นคนเห็นปัญหาว่า ระบบในการทำงานหลาย ๆ อย่าง ยังไม่ชัดเจน จำเป็นที่ผู้ปฏิบัติจะต้องวางแผนวิธีการทำงานของ คนเองขึ้นมา หรือบางทีสิ่งที่จะทำไม่สอดคล้อง หรือไม่สามารถทำความคำสั่งหรือระเบียบงาน บางอย่างได้ จึงเสนอความคิดว่าต้องแก้ระบบ ปรับปรุงระบบ เพื่อกันเป็นการสร้างทีม พนักงานและหัวหน้างานขึ้นมาช่วยคิดปรับปรุง ระบบงาน ช่วยทำงานของวิศวกรและฝ่าย ตรวจสอบ แทนที่จะทำงานไปเรื่อย ๆ หั้ง ๆ ทั้งว่าระบบงานไม่เท่ากัน หรือทำงานผิด จากระบบไปเรื่อย ๆ หากพนักงานและหัวหน้า งานได้อ้าใจสักกันขนาดนี้ งานของวิศวกรและ ฝ่ายตรวจสอบก็จะเบาลงไปมาก ทีมปรับปรุง งานมักจะประกอบด้วยพนักงานหรือหัวหน้างาน จากหลาย ๆ งาน เราจึงเรียกว่า QC Team ตาม ชื่อที่ใช้ในประเทศญี่ปุ่น

การปรับปรุงระบบและวิธีทำงานโดยพนักงาน ระดับต้น

นอกจากประเทศญี่ปุ่นจะได้เน้นความ สำคัญของการมุ่งสู่คุณภาพ และการทำงาน เป็นทีมในระดับผู้บริหารแล้ว ยังได้เน้นสิ่ง เหล่านี้ในระดับพนักงานด้วย จุดนี้เป็นจุดที่ การบริหารงานในสหราชอาณาจักรได้มองข้าม ไปอย่างลื้นเชิง ดังนั้น ระบบต่าง ๆ ที่ประเทศ ญี่ปุ่นได้นำมาใช้ในระดับพนักงาน จึงได้รับ การกล่าวขวัญอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก ระบบ เหล่านี้ได้แก่

1. กลุ่มคุณภาพ หรือ QC Circle ถึง แม้ว่าบางองค์กรจะสามารถกำลังผู้ บริหาร เพื่อช่วยกันปรับปรุงระบบงาน ใน รูปของ QC Teams หรือคณะทำงานต่าง ๆ ก็ตาม แต่ผู้บริหารก็มักจะทำแต่เรื่องใหญ่ ๆ และเรื่องที่เห็นชัด ๆ ยังมีเรื่องเล็ก ๆ อีกจำนวน มาก ที่มิได้รับการเหลียวแล และเรื่องเหล่านี้ อาจจะไม่เกี่ยวกับระบบงาน แต่เป็นเรื่องขั้นตอน การทำงานหรือวิธีการทำงาน (work procedure) ขั้นตอนการทำงานนี้ในหน่วยงานต่าง ๆ อาจ จะแตกต่างกันไป แม้ว่าจะทำงานอย่างเดียวกัน เพาะสถานที่แตกต่างกัน แผนผังที่ทำงาน ต่างกัน อุปกรณ์ไม่เหมือนกัน ระบบที่ต้องต่อ กัน การทำงานแตกต่างกัน และนิสัยคนต่างกัน เป็นต้น และเราจะพบว่าในบางจุดจะมีประสิทธิภาพต่ำ โดยที่เขามิได้ทำงานผิดไปจาก ระบบเลย

ณ จุดนี้จึงเกิดระบบคิวซีขึ้นมา เพื่อ พัฒนาคนในระดับล่าง ให้มีความคิดมีจิตสำนึก และมีเทคนิคที่จะปรับปรุงงานที่ตนเองทำอยู่

โดยทำงานกันเป็นทีม ทำด้วยความร่วมมือร่วมใจ เพื่อค้นหาปัญหาคุณภาพที่มีอยู่ในงาน และหาทางแก้ไขไปโดยกำลังความสามารถของตนเอง ไม่ต้องรอหัวหน้างานมาบอก ไม่ต้องรอนักวางแผนงานมาเห็นและกลุ่มคิวซ์จะได้รับความภาคภูมิใจที่ตนสามารถแสดงฝีมือความสามารถเกินกว่าที่ครุ แม้แต่ตัวเอง จะคาดคิดได้

2. ระบบ 5 ส หรือ 5S เป็นระบบบริหารพื้นฐานอีกรอบหนึ่งซึ่งเน้นแนวปฏิบัติ 5 อย่างคือ หน้างาน สะอาด หมายถึงการทำจัดของที่ไม่จำเป็นออกไป ทำให้เรามุ่งความสนใจไปสู่ของที่จำเป็นเท่านั้น และทำให้ลดเนื้อที่การทำงานลงหรือลดจำนวนตู้เอกสารลง เป็นวิธีการที่จะช่วยคนน้าาหอบฟ้างได้ดีที่สุด สอง-สะอาด หมายถึงการทำจัดของที่จำเป็นให้อยู่เป็นระเบียบทຍิกก็ง่าย หายก็รู้ ดูก็งามตา รวมทั้งเอกสารภายในตู้เหล็กทั้งหลายด้วย เป็นวิธีการที่จะทำให้เราลดความสูญเสียเวลาในการหาของหรือหาเอกสาร ลดความแตกหักในระหว่างรื้อของ เพราะเราจะต้องจัดระบบการเก็บการหิน และการยึดเอกสารที่ต้องสาม-สะอาด หมายถึงการทำความสะอาดอุปกรณ์และสถานที่ เพื่อให้ง่ายต่อการดูแลรักษา เกิดความปลอดภัยในงาน ลดอุบัติเหตุ เพิ่มสุขภาพตลอดจนทำให้สินค้าและบริการพลอยสะอาดไปด้วย โรงงานบางแห่งจะรักษาความสะอาดจนดูดีกว่าห้องรับแขกที่บ้านบางคุณเสียอีก นอกจากนี้การที่คนงานเช็คถูกเครื่องจักรคุ้มชีพและหยุดน้ำมันเครื่อง ก็จะมองเห็นข้อมูลพร่องของเครื่อง เห็นนื้อดีที่หลวง จะได้ป้องกัน

เครื่องจักรก่อนที่จะเกิดอุบัติเหตุ และยังทำให้คนเกิดความทบทวนออมเครื่องจักรด้วย สี่-สุขลักษณะ หมายถึงการดูแลให้มีการสะอาด มีความสะดวก และมีความสะอาด อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องมีระบบการติดตามและควบคุมอยู่เสมอ และห้า-สร้างนิสัย หมายถึง การอบรมบ่มนิสัย และสร้างจิตสำนึก จนทุกๆ คน เป็นคนมีระเบียบวินัย ด้วยนิสัยของตนเอง มิใช่ว่าพอไม่มีใครมาติดตามควบคุม ก็จะเลิกลาภันไป

ระบบ 5 ส เป็นระบบพื้นฐาน ถ้าในองค์การได้มีระเบียบวินัย ก็ย่อมจะมีความสูญเสียเป็นจำนวนมาก มีความรกรุงรัง มีอุบัติเหตุบ่อยๆ ของหายบ่อยๆ งานล่าช้า สุขภาพจิตเสื่อมโกร姆

3. ระบบสนองความคิดริเริ่ม หรือ *Suggestion System* เป็นระบบการรณรงค์ให้พนักงานและผู้บริหารทุกคน มองไปรอบๆ ตัว และเสนอแนวทางปรับปรุงอะไรก็ได้ให้ดีขึ้น ระบบนี้คาดหวังว่าพนักงานที่ทำงานอยู่ทุกวัน

จะรู้ดีกว่าใคร ๆ ว่า งานที่ทำอยู่มีปัญหาอะไรบ้าง และเขาเป็นคนแรกที่จะรู้วิธีแก้ไขด้วย ขณะเดียวกันก็คาดหวังว่า เมื่อพนักงานและผู้บริหารได้มีสักดิณเอง ให้ปรับปรุงสิ่งรอบตัวอยู่ตลอดเวลา ก็จะทำให้เขาก็เกิดพลังสมอง ทำให้ความคิดหรือเริ่มของเขานำไปทางเรื่อง เกิดประโยชน์ ต่อองค์การได้อย่างใหญ่หลวง เขาอาจจะไม่สามารถเสนอความคิดที่ดีเด่นได้ทุก ๆ เดือน แต่ในบางเดือนเขาก็จะมีโอกาสฟลั๊ก ทำให้องค์การได้ประโยชน์จากความคิดของเข้าได้ และถ้าพนักงานจำนวนมากเข้าร่วมในระบบนี้ก็จะทำให้องค์กรมีโอกาสฟลั๊กได้ตลอดเวลา ดังปรากฏว่า องค์การที่ดีเด่นเช่นโนโตร้า หรือ ไอบีเอ็ม ยังสามารถประทับใจได้ปะหลาย สิบล้านเหรียญสหราชจากการเสนอความคิดหรือเริ่มนี้ โดยประทับใจได้สม่ำเสมอตลอดช่วงเวลา 10 ปีด้วยระบบการเสนอความคิดหรือเริ่ม จะมีการแจกรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อให้กำลังใจ และให้เกียรติคุณผู้คิดด้วย

4. การปรับปรุงคุณภาพชีวิตและกิจกรรมสังคม การปรับปรุงประสิทธิภาพอีกแนวทางหนึ่งคือ การปรับปรุงคุณภาพชีวิต และกิจกรรมของสังคมของพนักงานในองค์กร ลองคิดดูว่าหากพนักงาน และผู้บริหาร บางคน มีปัญหาครอบครัว ปัญหาจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้วยยาเสพติด หรือด้วยมุขต่าง ๆ ประสิทธิภาพของการทำงาน จะเสื่อมลง เพียงไหน ปัจจุบันนี้จึงมีการรณรงค์ หรือ movement อันหนึ่ง ที่พยายามให้คนระดับล่าง และระดับผู้บริหาร ได้ทำกิจกรรมบางอย่าง เพื่อปรับปรุง Quality of work life รวมทั้งมี Social

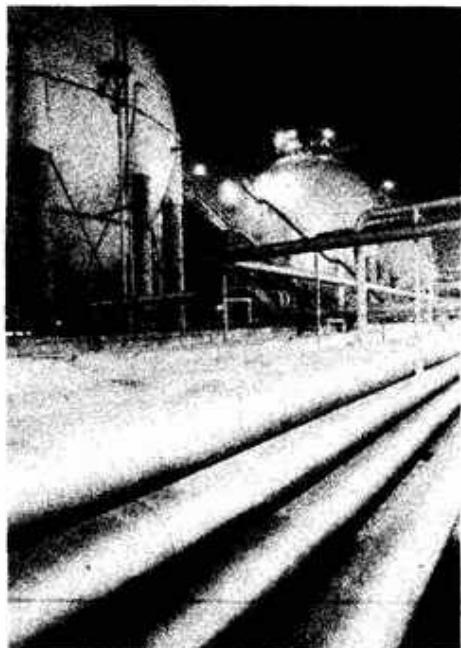
Activity ต่าง ๆ เช่น การกีฬา การปิกนิค การท่องเที่ยว การศึกษา เป็นต้น

5. การให้รางวัลพนักงานดีเด่น หรือ Employee Awards เป็นระบบการให้กำลังใจ พนักงานที่มีผลงานดีเด่นในด้านต่าง ๆ โดยการให้รางวัล ตลอดจนการจัดงานให้เกียรติแก่พนักงาน เช่น งานแจกโล่ห์ หรืองานเลี้ยงอาหาร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการบันทึกประวัติของพนักงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการเลื่อนขั้นและเลื่อนตำแหน่ง ในภายหลังด้วย การให้รางวัลเป็นการให้กำลังใจและเป็นการชูให้มีพลังสูง แต่อาจจะไม่มีผลต่อเนื่อง เพราะการแจกรางวัลไม่สามารถทำต่อเนื่องไปอย่างไม่มีสิ้นสุด ถูกทั้งความโลภของมนุษย์ก็ไม่มีจิตจำกัดด้วย

การแจกรางวัลที่เป็นตัวเงิน จะต้องทำคู่ไปกับการให้รางวัลทางจิตใจซึ่งกิจกรรมอื่น ๆ จะเน้นทางจิตใจมากกว่าตัวเงิน ไม่ว่า กิจกรรม QC Circles กิจกรรม 5 ส หรือการเสนอความคิดหรือเริ่ม มักจะมีรางวัลเป็นตัวเงินแต่น้อย แต่จะให้เกียรติและให้ความภูมิใจมากกว่า ทั้งนี้ ตรงกับหลักพฤติกรรมศาสตร์ที่ว่า ความต้องการปัจจัยสี่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดก็จริง แต่มนุษย์ที่มีปัจจัยสี่แล้ว จะต้องการความรักด้วยการความอนุญาตเพื่อร่วมงาน ต้องการแสดงผ่านความสามารถ และต้องการพิสูจน์ตนเองว่า ตนสามารถสร้างสรรค์และเสียสละให้แก่องค์กร ของตนเองได้ คนที่มีจิตใจสูงและมีคุณธรรมสูง จึงต้องการให้กำลังใจมากกว่าตัวเงิน

คนที่จะมีจิตใจสูงส่งและมีคุณธรรมสูงนั้น มิใช่ว่าต้องเป็นคนที่มีฐานะดี มีปัจจัยสี่บิญูรณ์ หมวด เพาะดตามหลักพุทธศาสนานั้น แม้ว่า เราจะมีฐานะไม่สูงส่ง แต่ถ้าเรารู้จักกินน้อย ใช้น้อย เรายังจักทำงานให้มาก เรา ก็จะมีรายได้ และทรัพย์สมบัติเหลือกินเหลือใช้ได้ และถ้า เรา รู้จักเอาส่วนที่เหลือนี้ ไปบริจาคและเพื่อแผ่ ให้คนที่ด้อยฐานะกว่า เรา ก็จะสร้างสรรค์ให้ มนุษย์โลกมีความสุขมากขึ้น และอีกคนหนึ่งที่มี ความสุขมากขึ้น ก็คือตัวผู้เสียสละนั้นด้วย

6. การรักษาความปลอดภัยในงาน หรือ Safety เป็นระบบงานพื้นฐานอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าที่อาจมีความเสี่ยง ทั้งที่เสี่ยง น้อยและเสี่ยงมาก ระบบนี้จะให้ความรู้ความ เข้าใจแก่พนักงาน และเตือนให้ทุกคนระมัด ระวังถึงผลกระทบที่ร้ายแรงเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น บางครั้งอุบัติเหตุทำให้เกิดความพิการและการ เสียชีวิต เกิดการเสียชีวิตไปทั่วองค์การ และ อุบัติเหตุบางอย่าง สามารถทำลายความมั่นคง ขององค์การได้ด้วย

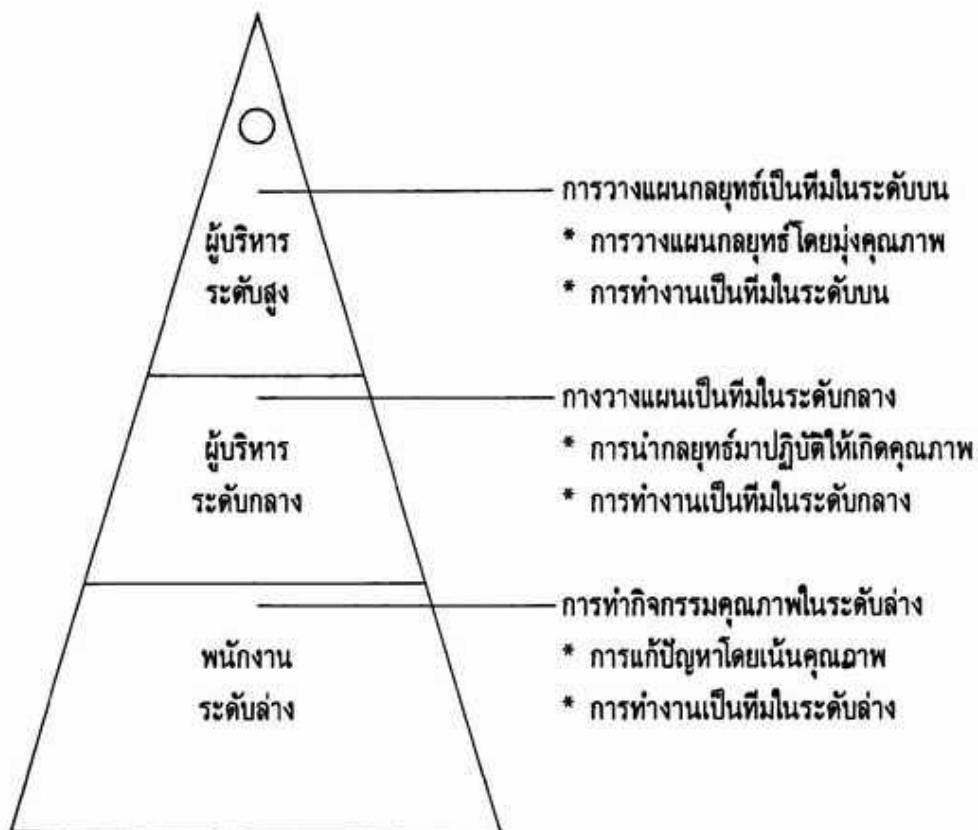

การปรับปรุงคุณภาพและผลิตภาพทั่วทั้งองค์กร คือ TQC

การปรับปรุงคุณภาพและผลิตภาพ ตามแนวทางบริหารสมัยใหม่นี้ ก็คือแนวความคิด ขององค์การในประเทศญี่ปุ่น ที่เรียกว่า TQC หรือ Total Quality Control หรือเรียกอีกชื่อ หนึ่งว่า CWQC หรือ Company-Wide Quality Control ส่วนในภาษาอังกฤษแบบสากล เรียกว่า Total Quality Management หรือ การบริหาร คุณภาพทั่วทั้งองค์การนั้นเอง

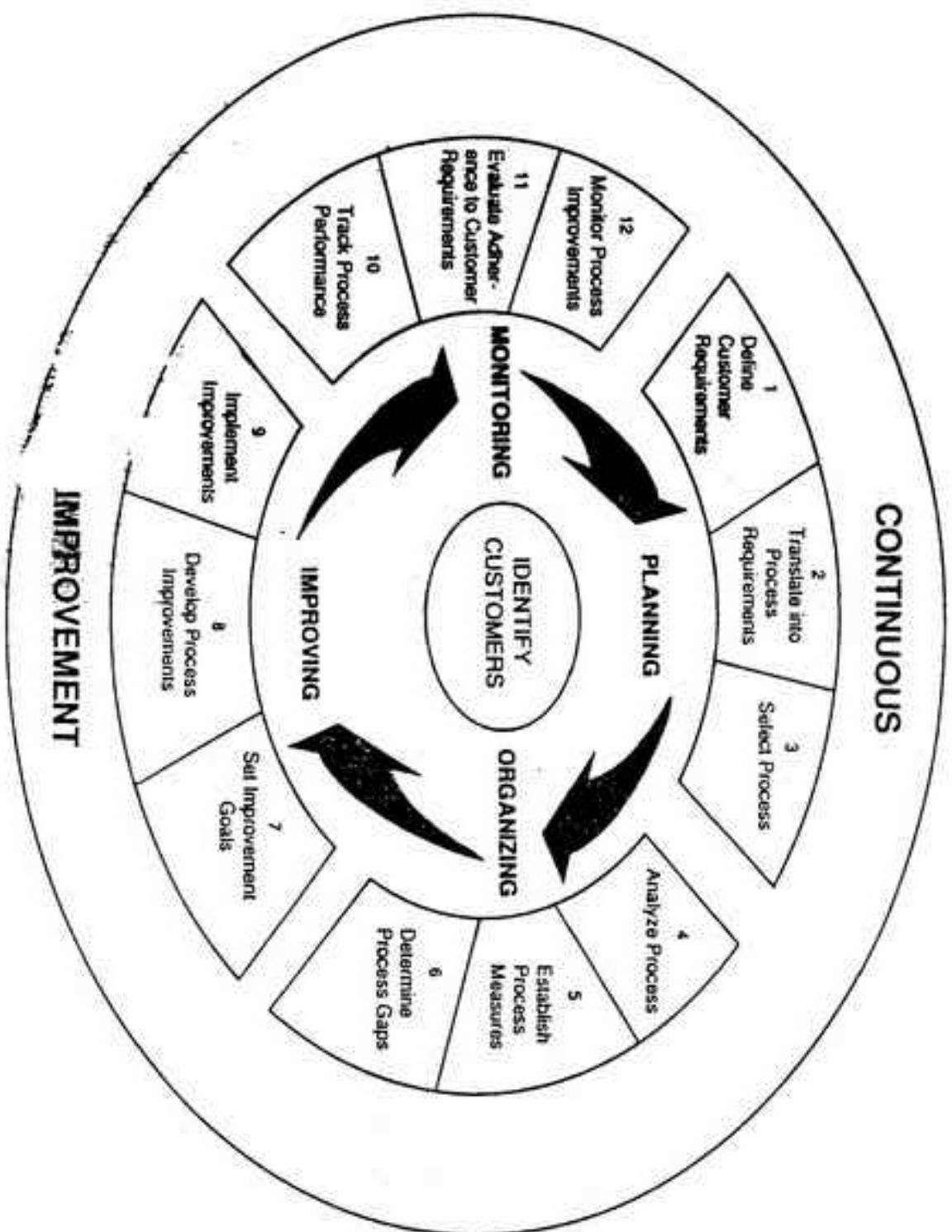
ถ้าจะแสดงเป็นภาพ ก็จะแสดงว่าผู้ บริหารระดับสูง ระดับกลาง และพนักงาน ระดับล่างจะต้องเข้าร่วมอย่างก้าวหน้า และ ทั้งสองระดับจะมีวิธีการสำคัญ 2 อย่าง อย่างแรกคือ ทุกระดับต้องมุ่งไปสู่คุณภาพ ผู้บริหารระดับกลางต้องมุ่งนำกลยุทธ์ เพื่อมุ่งไปสู่ คุณภาพ ผู้บริหารระดับกลางต้องมุ่งนำกลยุทธ์ มาใช้ให้เกิดคุณภาพในงาน และพนักงาน ระดับล่างต้องลงมือแก้ไขปัญหาโดยเน้นคุณภาพ ส่วนวิธีการสำคัญอย่างที่สอง คือ ทุกระดับ จะต้องทำงานเป็นทีม แผนกลยุทธ์ต้องวางแผน เป็นทีม การวางแผนบริหารงานทุกด้านต้อง ทำเป็นทีม และกิจกรรมของพนักงานทั้งหมด จะต้องทำเป็นทีม

การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร-ทุกฝ่าย-ทุกระดับ

ASTD's Quality Improvement Model

ທ່ອ ໄມເລີຍ

ເກອງໄປ

ອ່ານໂນໂນໝາວັນທີ່ໃນຫຼາຍໜັງສືອພິມພໍ ຮາຍວັນ ກີ່ໄດ້ພັບສິ່ງທີ່ນ່າສັນໃຈ

ຮ້ານສຽງພສິນຄ້າຂໍ້ອັດງແທ່ງໜຶ່ງໜຶ່ງຈຶ່ງຈະ
ໄມ່ຂອນອກຊື່ອ ໂນ ທີ່ນີ້ ໄດ້ປະກາດໂນໂນໝາລດ
ຮາຄາສິນຄ້າຫລາຍອຍ່າງ ໂດຍມີຜ້າມ່ານ້ອງນ້າ
ຈຶ່ງ “ເກອງໄປ” ຕ້ອງກາຣຽມອູ້ດ້ວຍ

ປະກອບກັນກາຣໂນໂນໝາລດຮາຄາສິນຄ້າ
ໂດຍເພະຜ້າມ່ານ້ອງນ້ານີ້ ນ້າສັນໃຈມາກເພຣະ
ລດຮາຄາຖິ່ງ 50 ເປົ້ອງເຊັ້ນດົດ

จึงตัดสินใจเดินทางไปยังร้านสรรพสินค้านั้น เพื่อจะซื้อผ้าม่านห้องน้ำดังกล่าว

แต่ก็ต้องพบกับความผิดหวัง เพราะพนักงานขายได้ชี้แจงว่า ผ้าม่านห้องน้ำที่ต้องการจะซื้อนั้น หมดสต็อกแล้ว

จึงขอพบหัวหน้าฝ่ายขายของแผนกนี้ เพื่อขอคำชี้แจง เพราะในโฆษณาของร้านสรรพสินค้านี้ ไม่ได้ระบุว่า ผ้าม่านห้องน้ำที่จะลดราคานี้มีกี่ชิ้น ดังนั้น การโฆษณาของห้างสรรพสินค้านี้จึงเข้าข่ายหลอกลวงประชาชน

คำตอบที่ได้รับมีแต่คำขอโทษ และด้วยความประนโนดีของผู้จัดการฝ่ายขายของแผนกนี้

ได้อธิบายว่าจะจัดการค่าเสื่อมค่าตามที่ได้โฆษณาไว้และขอให้มารับของในวันรุ่งขึ้น

แต่เมื่อขอดูด้วยตัวอย่างสินค้า เพื่อจะได้พิจารณาดูว่าเหมาะสมสมกับราคาก็จะซื้อหรือไม่ คำตอบก็คือไม่มีตัวอย่างสินค้า

ก็คงไม่มีใครที่จะซื้อสินค้าโดยไม่เห็นตัวอย่างมาก่อน

นี่เป็นหนึ่งในหลาย ๆ ตัวอย่าง ที่โฆษณาแล้วไม่เป็นความจริงตามที่ได้โฆษณาไว้

ท่านผู้อ่านคงจะได้ยินโฆษณาที่เกินเลยกับความเป็นจริงท่านของน้อยบ้าง

เช่น “ลดครึ่งราคา ทุกชั้น ทุกแผนก”

ประชาชนผู้บริโภคก็เข้าใจว่า สินค้าทุกชนิดในห้างสรรพสินค้านี้ ลดครึ่งราคา

แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า อาจมีสินค้าเพียงอย่างเดียวในแผนกนั้น ที่ลดครึ่งราคาตามที่ได้โฆษณาไว้

ก็คงพอ ๆ กับโฆษณาที่ว่า “ครึ่งวัน ครึ่งราคา” นั้นแหล่

โฆษณาทำนองนี้ “เทอร์โบ” ถือว่า เป็นโฆษณาที่หลอกลวงประชาชน

อย่างไรก็ตาม ร้านสรรพสินค้าส่วนใหญ่ ก็ยังคงกระทำการ เช่นนี้อยู่ เพราะได้ผลทางการค้ามาก

ประชาชนที่ทราบว่าทางห้างจะลดราคасินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่โฆษณาว่าจะลดราคามากกว่าครึ่งหรือครึ่งราคา

ก็จะเดินทางไปยังห้างสรรพสินค้านั้น บางครั้งไม่ได้ค่านึงถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือค่าน้ำมันรถหรือเวลาที่เสียไปด้วยซ้ำ

ทั้งนี้ ก็เพื่อจะซื้อสินค้าซึ่งลดราคานั้น และเมื่อไปถึงห้างสรรพสินค้าดังกล่าว บางครั้งแม้ว่าจะไม่ได้ซื้อของตามที่ได้ตั้งใจไว้ แต่ก็อาจซื้อสินค้าอย่างโดยย่างหนึงติดไม้ติดมือกลับบ้าน

ยังโชคดีที่ร้านสรรพสินค้าทุกร้านไม่ได้ทำเช่นนี้เหมือนกันหมด

มีห้างสรรพสินค้าที่ดี ๆ หลายร้าน ที่โฆษณาโดยไม่หลอกลวงประชาชน

ห้างสรรพสินค้าที่ดีเข้าจะโฆษณาว่า จะลดราคасินค้าให้บ้าง เท่าไร และมีสินค้าที่จะลดราคากี่ชิ้น

ประชาชนเมื่อเห็นโฆษณาดังกล่าว ก็จะเครื่องรำขูญว่า สมควรจะไปซื้อสินค้านั้น หรือไม่ เพราะสินค้าที่ลดราคานั้นมีจำนวนจำกัด

หากจะไปซื้อ ก็ต้องรีบไปเข้าคิวตั้งแต่ร้านเปิด และคงต้องเตรียมตัวเตรียมใจไว้รับกับความผิดหวัง หากไม่อาจซื้อสินค้านั้นได้ เพราะมีผู้อื่นที่มาก่อนซื้อไปหมดแล้ว

ลองมาดูของเมืองนอกเมืองนาเขากันว่า เขายำเนินการในเรื่องนี้อย่างไร

การโฆษณาของร้านค้าเท่าที่เห็นมานั้น เขายังระมัดระวังมากเป็นพิเศษ ไม่กระทำการใดๆ ในลักษณะที่เข้าข่ายหลอกลวงประชาชน

เช่น ในการโฆษณาลดราคาสินค้า หากไม่ได้ระบุว่าสินค้านั้นมีจำนวนกี่ชิ้น เมื่อสินค้าหมดสต็อก และยังมีผู้บริโภคต้องการสินค้านั้นอยู่

ร้านค้าจะขอให้ผู้บริโภคที่ต้องการสินค้านั้นชำระเงิน (แนนอนที่ต้องมีตัวอย่างสินค้า) พร้อมทั้งแจ้งชื่อและที่อยู่ไว้ และทางร้านจะส่งสินค้านั้นให้ถึงบ้านภายใน 1 สัปดาห์ โดยไม่คิดค่าส่ง

ร้านค้าเข้าใจกลัวคำบ่นของผู้บริโภคมากที่สุด

เพราะหากผู้บริโภคไม่พอใจกับการให้บริการของร้านค้าไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และแจ้งไปยังสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค

เมื่อสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคของเขาก็ได้รับคำร้อง ก็จะรับดำเนินการสอบสวน

หากผลปรากฏว่า เป็นไปตามคำร้องของผู้บริโภค คือเป็นความผิดของร้านค้านั้นๆ จริง

ไทยที่ร้านค้าได้รับนั้นหนัก ถึงขนาดต้องปิดร้านเป็นเวลาหลาย ๆ วัน ตามสมควร แก่ความผิด

ท่านผู้อ่านคงสงสัยว่า ในเมืองไทย
ของเรามีมีการคุ้มครองผู้บุริโภคบ้างหรือ

คำตอบก็คือมี เป็นกฎหมายเสียด้วย
เชื่อว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บุริโภค
พ.ศ. 2522”

พระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้ผู้บุริโภค
มีสิทธิได้รับความคุ้มครองหลายประการ

เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ก็คือ
มีสิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพารณາ
คุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้า
หรือบริการ

พระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บุริโภค ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี
เป็นประธาน และให้มีการจัดตั้งสำนักงาน
คณะกรรมการคุ้มครองผู้บุริโภคขึ้นในสำนัก
เลขานุการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี

อ่านดูพระราชบัญญัตินี้ทั้งฉบับ
แล้ว ครอบคลุมหมดเกือบทุกส่วน โดยเฉพาะ
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณา ได้บัญญัติ
ไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งได้มีบทลงโทษไว้ด้วย
แต่ก็ยังสงสัยในทางปฏิบัติ

ว่าคณะกรรมการคุ้มครองผู้บุริโภค¹
และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บุริโภค²
ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติตั้งกล่าวครึ่นถ้วน
หรือไม่

เพราะเคยโทรศัพท์ไปยังสำนักงาน
คณะกรรมการคุ้มครองผู้บุริโภค แจ้งเรื่องถูก
ห้ามสรรพสินค้าหลอกเรื่องผ้าม่านห้องน้ำ แต่
คำตอบที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานนี้
ก็คือ ไม่อาจดำเนินการได ฯ

ทั้งๆ ที่ หน้าที่ของสำนักงานแห่งนี้
ก็คือ รับเรื่องราวของทุกข์จากผู้บุริโภคที่ได้รับ³
ความเดือดร้อน หรือเสียหายอันเนื่องมาจากการ
กระทำการของผู้ประกอบธุรกิจ ติดตาม⁴
และสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจ
ซึ่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิด
สิทธิของผู้บุริโภค

สำนักงานนี้จึงต้องปฏิบัติการอย่าง
ดีๆ เพื่อระลึกฐานการโฆษณาอย่างมีอยู่และ
ผู้บุริโภคร้องเรียน

ไม่เข้าใจอยู่อย่างหนึ่งก็คือ ทำไม⁵
สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บุริโภคจึง
ขึ้นอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรี

น่าจะเป็นกองหรือสำนักซึ่งขึ้นอยู่กับ
กรรมการค้ายใน กระทรวงพาณิชย์

หรือจะเป็นสำนักงานซึ่งมีฐานะเป็น
กรมในกระทรวงพาณิชย์

แต่ขึ้นอยู่ที่ไหนก็ช่างเดิม ขอให้ปฏิบัติ
อย่างจริงจัง

ให้สามารถคุ้มครองผู้บุริโภคได้จริง ๆ แล้วก็ไม่ควรทำงานในเชิงรับ คืออยู่รับแต่คำร้องเรียน

ควรจะรับดำเนินการในเชิงรุก คือสิ่งใดที่เห็นว่าผู้ประกอบธุรกิจจะละเมิดสิทธิผู้บุริโภค เช่น การโฆษณาที่เกินเลยความเป็นจริง ดังที่ได้ยกตัวอย่างไปแล้วข้างต้น ก็ควรจะดำเนินการตามกฎหมายได้ โดยไม่ต้องรอให้ผู้บุริโภคร้องเรียน

กฎหมายมาตราใดที่อาจจะไม่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน เพราะกฎหมายฉบับนี้ออกมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522

ก็ควรรับดำเนินการขอปรับปรุงแก้ไขเสียให้รัดกุม และเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติได้โดยรวดเร็ว

เรื่องสิทธิประโยชน์ของประชาชนเช่นนี้ไม่ต้องเป็นห่วง หากเสนอกฎหมายนี้เข้าสภาก็คงจะผ่านการพิจารณาของทั้งสองสภา 3 วาระรวด

ที่จริงสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค น่าจะประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบบ้างว่า ผู้บุริโภคควรจะดำเนินการอย่างไร เมื่อเข้าถูกกลະเมิดสิทธิ ก็คงเช่นเดียวกัน เรื่องสิทธิประโยชน์ของประชาชนเช่นนี้

สื่อมวลชนทุกแขนงคงยินดีที่จะประชาสัมพันธ์ให้แน่นอน

ขอให้ประชาชนสัมพันธ์อย่างจริงจังเกิด

กฎหมาย ระเบียบ ข้าราชการใหม่

ประมูล สุวรรณภักดิ์

วารสารข้าราชการฉบับนี้ขอนำเสนอ
หนังสือเวียนมติ ก.พ.เป็นส่วนใหญ่ครับ
มีหนังสือเวียนมติคณะรัฐมนตรีแทรกมาอยู่
ฉบับหนึ่ง และได้นำเสนอเป็นเรื่องแรกของ
คอลัมน์นี้ คือ เรื่อง การเบิกจ่ายค่าตอบ
แทนการปฏิบัติงาน สำหรับผู้อยู่ใน
รักษาการณ์ ซึ่งเดิมคณะรัฐมนตรีเห็นว่า
การอยู่ในรักษาการประจำสถานที่เป็น
การปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติ จึงไม่
สามารถเบิกจ่ายเงินค่าอาหารล่วงเวลาได้ แต่
บัดนี้คณะรัฐมนตรีได้ทบทวนมติดังกล่าว แล้ว
มีมติให้ผู้อยู่ในรักษาการณ์ตั้งกล่าวมีสิทธิเบิก
จ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา
ราชการได้ เรื่องที่สองเป็นเรื่อง การลงโทษ
ข้าราชการที่กระทำการผิดวินัยกรณีเบิกเงิน
ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทางและ
เงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ เดิมนั้น
ก.พ.เห็นว่าเพื่อประโยชน์แก่การป้องกันและ
ปราบปรามการกระทำการผิดวินัยในเรื่องนี้ จึง
มีมติว่ากระทำการบุกรุกกรรมคราวลงโทษผู้กระ
ทำการผิดดังกล่าวในสถานหนัก ทำนองเดียวกับ
ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ (ลงโทษ
ไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ) ครั้นบัดนี้
ก.พ.เห็นว่าลักษณะของการกระทำการผิดวินัยใน
เรื่องนี้ค่อนข้างจะแตกต่างไม่เสมอเมื่อนอกนั้น
การพิจารณาโทษผู้กระทำการผิดวินัยจึงควรคู
พฤติกรรมแห่งการกระทำการเป็นเรื่อง ๆ ไป ก.พ.
จึงมีมติว่า ถ้าเป็นการใช้สิทธิของเบิกเงินจาก
ทางราชการเป็นเท็จ โดยเจตนาทุจริตด้วยโง
เงินของทางราชการอย่างแน่นชัด ก็เป็นความผิด
วินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ที่จะต้องลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงตามควรแก่กรณี เรื่องที่สามได้แก่เรื่อง การเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีให้แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้รับอนุญาตให้ลาิกิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการลาคลอดบุตร สืบเนื่องจากคณะกรรมการรัฐมนตรีได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนี้ไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2535 ว่า “ให้ข้าราชการที่ลาคลอดบุตรมีสิทธิลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อจากการลาคลอดบุตรได้อีก 30 วัน ทำการโดยได้รับเงินเดือน และการลานี้ให้เป็นการลาิกิจส่วนตัว และคณะกรรมการรัฐมนตรีได้ให้ ก.พ.พิจารณาแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2535 ด้วย (มีฉะนั้น ข้าราชการที่ลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรฯ อาจจะไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนในปีนั้น) ก.พ.จึงได้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายพ.ดังกล่าว และในระหว่างที่ยังไม่แล้วเสร็จให้บังคับได้นั้น ก.พ.ก็ได้มีมติอนุમติเป็นหลักการให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ 2537 ให้แก่ผู้ที่ลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรฯ ที่มีวันลาดังกล่าวรวมกับวันลาิกิจ และลาป่วยในเงื่อนไขที่ ก.พ.กำหนด เรื่องที่สี่คือเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ เรื่องนี้เป็นหลักการใหม่ที่เพิ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 เพื่อให้สอดคล้อง

กับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่กำหนดให้มีการพัฒนานัก耘การของทางราชการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ก.พ.จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นไว้โดยจัดทำเป็นคู่มือ และเรื่องสุดท้าย เป็นเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการมอบหมายอำนาจในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญ ที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 บัญญัติให้ ก.พ.กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการมอบหมายอำนาจของอธิบดีในการสั่งบรรจุข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ลงมา ก.พ.จึงได้ดำเนินการตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ข้างต้น ซึ่งจะมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ใดดำเนินการในเรื่องนี้ได้เพียง一人นั้น ติดตามอ่านได้ตามหนังสือเวียนมติ ก.พ.ที่น่าลงให้ดูแล้วได้ครับ

การเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานสำหรับผู้อยู่ในราชการนี้

หลักการและเหตุผลในการออกหนังสือเวียนฉบับนี้

เดิมคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2495 ว่า การอยู่ในราชการเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติ จึงไม่ถือเป็นการเบิกจ่ายเงินค่าอาหาร ส่วนเวลาสำหรับข้าราชการที่มาอยู่ในราชการประจำสถานที่ตั้งกล่าว ครั้นวันที่ 12 ตุลาคม 2536 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาบทวน มติดังกล่าวข้างต้น และได้มีมติให้ยกเลิกมติ ดังกล่าว และอนุมัติให้ข้าราชการและลูกจ้าง

ของทางราชการที่อยู่ในราชการมีสิทธิเบิกจ่ายค่าตอบแทน ตามหลักเกณฑ์และอัตราตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ พ.ศ. 2536 ซึ่งคราวนี้ท่านข้าราชการและลูกจ้างของทางราชการทั้งหลายที่ต้องอยู่ในราชการก็ทำเรื่องขอเบิกเงินค่าตอบแทนได้แล้วครับ และเมื่อทางราชการได้จ่ายเงินค่าตอบแทนให้แล้ว ก็หวังว่าท่านจะปฏิบัติหน้าที่กันอย่างเข้มแข็งยิ่งกว่าเดิมนะครับ

ที่ น.ว. ๑๐๓/๒๕๗๕

กรมเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี

๔ กันยายน ๒๕๗๕

เรื่อง การเบิกจ่ายค่าอาหารให้แก่ผู้ที่อยู่ในราชการ
เรียน (เวียนกระบรรพ ทบวง กรมต่าง ๆ)

เนื่องจากคณะกรรมการได้ลงมติให้สถานที่ราชการจัดให้มีเวร์กษาราชการประจำสถานที่ตามหนังสือที่ น.ว. ๑๐๑/๒๕๗๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๗๕ นั้น บัดนี้ ปรากฏว่าได้มีการเบิกจ่ายเงินค่าอาหารล่วงเวลาให้ข้าราชการผู้ที่มาอยู่ในราชการประจำสถานที่ดังกล่าวด้วย

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาเรื่องนี้ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๗๕ เห็นว่า การมาอยู่ในราชการในกรณีนี้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติ จึงลงมติไม่อนุญาตให้เบิกจ่ายเงินค่าอาหารล่วงเวลาสำหรับข้าราชการที่มาอยู่ในราชการประจำสถานที่ดังกล่าว

จึงขออภัยมา เพื่อดือดีเป็นหลักปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) หลวงช้านาญอักษร
(หลวงช้านาญอักษร)
เลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี.

14 ตุลาคม 2536

เรื่อง การเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานสำหรับผู้อยู่บ่อกษากาภารณ์
เรียน เลขานุการ ก.พ.
ถังถึง หนังสือรัฐธรรมนูญ ที่ นว 219/2495 ลงวันที่ 5 กันยายน 2495

ตามที่ได้ยินบันดิตคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเบิกจ่ายค่าอาหารให้แก่ผู้ที่อยู่บ่อกษากาภารณ์ฯ
ไม่อนุญาตให้เบิกจ่ายเงินค่าอาหารล่วงเวลา นั้น

บัดนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาบททวนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว
โดยให้ผู้ที่ไม่อยู่บ่อกษากาภารณ์มีสิทธิเบิกค่าตอบแทนได้ตามความเหมาะสม หรือได้วันความช่วยเหลือ
สวัสดิการอื่น ๆ ด้วย ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นควรทบทวนมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้
โดยให้ข้าราชการและลูกจ้างของทางราชการที่อยู่บ่อกษากาภารณ์มีสิทธิเบิกจ่ายค่าตอบแทนตาม
หลักเกณฑ์และอัตราตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา
ราชการ พ.ศ. 2536

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2536 ว่า

- ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2495 เรื่องการเบิกจ่ายค่าอาหารให้แก่ผู้
ที่อยู่บ่อกษากาภารณ์
- อนุมัติให้ข้าราชการและลูกจ้างของทางราชการที่อยู่บ่อกษากาภารณ์มีสิทธิเบิกจ่ายค่าตอบแทน
ตามหลักเกณฑ์และอัตราตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงาน
นอกเวลาราชการ พ.ศ. 2536

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

วิชณุ เครืองาม

(นายวิชณุ เครืองาม)

เลขานุการคณะรัฐมนตรี

กองประมาณและติดตามผลมติคณะรัฐมนตรี

โทร. 2827193

โทรสาร 2824045

การลงโทษข้าราชการที่กระทำการผิดด้วยการเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทาง และเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ

หลักการและเหตุผลในการออกหนังสือเวียนฉบับนี้

เดิม ก.พ.ได้มีมติว่าการที่ข้าราชการทุจริตฉ้อโกงเงินของทางราชการ โดยทำการเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทาง ตลอดจนเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่ว อายุร้ายแรง และความร้ายแรงแห่งกรณีและพฤติกรรมมิได้ยังหย่อนไปกว่าทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แต่ส่วนมากมักจะมีการลงโทษกันเพียงสถานเบา หรือให้ออกจากราชการซึ่งผู้ถูกลงโทษยังมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ จึงยังมีการกระทำการผิดกันอยู่เนื่องๆ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการบังคับและปราบปรามในเรื่องนี้ จึงควรลงโทษผู้กระทำการผิดในสถานหนัก ทำนองเดียวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

อย่างไรก็ตามมติดังที่กล่าวมา ได้มีไว้ดังเด่นะที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 ใช้บังคับ และการที่ได้กำหนดให้ลงโทษผู้กระทำการผิดวินัยในเรื่องนี้ในระดับปล่อยออกหรือปลดออกจากราชการเพื่อมิให้ผู้ถูกลงโทษได้รับบำเหน็จบำนาญนั้น ก็เพื่อมิให้มีสิทธิเดียวกับข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้ที่ถูกออกจากราชการโดยมีเวลาราชการ

สำหรับคำแนะนำบำเหน็จบำนาญไม่ถึงสิบปีบริบูรณ์ เพราะข้าราชการผู้ซึ่กลาออกในช่วงระยะเวลาที่ ก.พ. มีมติดังกล่าว หากมีอายุราชการสำหรับคำแนะนำบำเหน็จบำนาญไม่ถึงสิบปีบริบูรณ์แล้ว จะไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญแต่อย่างใด แต่หากกรณีเป็นการลงโทษให้ออกจากราชการแล้ว พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 มาตรา 90 วรรคสาม บัญญัติให้ถือว่าเป็นกรณีมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด ตามความหมายแห่งกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ในขณะนั้นบัญญัติให้การออกจากราชการในกรณีที่มีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิดนั้น ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติหากมีเวลาราชการสำหรับคำแนะนำบำเหน็จบำนาญครบหนึ่งปีบริบูรณ์ อันจะเห็นได้ว่าเป็นการทำให้ผู้ที่ถูกลงโทษให้ออกจากราชการมีสิทธิในการรับบำเหน็จบำนาญในบางกรณีเดียวกับผู้ที่ถูกออกจากราชการ จึงได้มีการกำหนดแนวทางการลงโทษข้าราชการที่กระทำการผิดวินัยกรณีทุจริตเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทางและเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ โดยให้ลงโทษไม่ปลดออกจากราชการ

ครั้นต่อมาภูมาย่าวด้วยระเบียนข้าราชการพลเรือนเกี่ยวกับเรื่องการให้ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญได้เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว (ผู้ถูกลงโทษปลดออกจากมาตรา 104 แห่งพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ) ก.พ.จึงพิจารณาเห็นว่า מידเกี่ยวกับเรื่องนี้มีแต่เมื่อครั้งยังใช้บังคับพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 อยู่ ประกอบกับการพิจารณาการกระทำผิดวินัยในเรื่องนี้

ควรพิจารณารายละเอียดของพฤติกรรมแห่งการกระทำผิดเป็นรายๆ ไป ซึ่งในแต่ละรายอาจจะไม่เสมอเหมือนกัน และองค์ประกอบความผิดก็แตกต่างกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการด้วย ก.พ. จึงบททวนมีมติในเรื่องนี้ใหม่ว่า ถ้าเป็นกรณีที่ได้ความว่าเป็นการใช้สิทธิของเบิกเงินจากทางราชการเป็นเหตุโดยเจตนาทุจริตฉ้อโกงเงินของทางราชการอย่างแน่นัด ก็เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงที่จะต้องลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงตามควรแก่กรณี

บ้ำใจไม่ตรี ที่มีต่อกัน บอกความ สัมพันธ์ อันเพื่อบัน พี่น้อง

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
เพื่อนคู่คิดมิตรคู่บ้าน

(สำเนา)

ที่ นر 0709.2/ว 8

สำนักงาน ก.พ.
ถนนพิชณุโลก กท 10300

26 กรกฎาคม 2536

เรื่อง   การลงโทษข้าราชการที่กระทำการผิดวินัยกรณีเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงค่าพาหนะเดินทาง
                และเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเหตุ
เรียน   (เวียนกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด)
อ้างถึง   หนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ สร 0905/ว ๖ ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2511

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งมติ ก.พ.ว่าการที่ข้าราชการทุจริตฉ้อโกงเงินของทางราชการ
โดยทำการเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางตลอดจนเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเหตุ
เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และความร้ายแรงแห่งกรณีและ
พฤติกรรมมิได้ยิ่งหย่อนไปกว่าการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แต่ส่วนมากมักจะลงโทษกันเพียง
สถานเบา หรือให้ออกจากราชการมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ จึงยังมีการกระทำการผิดกันอยู่เนื่องๆ
ก.พ.เห็นว่าเพื่อประโยชน์แก่การป้องกันและปราบปรามในเรื่องนี้ กระทรวงทบวงกรมควรลงโทษ
ผู้กระทำการผิดดังกล่าวในสถานหนักทำนองเดียวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ความ
ละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ ก.พ.พิจารณาเห็นว่า มติดังกล่าวได้มีไว้ดังแต่ขณะที่พระราชบัญญัติระเบียบข้า-
ราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 ใช้นั้นคับ ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเกี่ยวกับ
เรื่องการให้ผู้ถูกกลงโทษมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญได้เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว และการพิจารณา
โทษในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนใช้สิทธิเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางตลอดจนเงินอื่น
ในทำนองเดียวกันเป็นเหตุนี้ เป็นกรณีที่ควรพิจารณารายละเอียดพฤติกรรมในแต่ละรายซึ่งอาจ
ไม่เสมอเหมือนกัน และองค์ประกอบความผิดก็แตกต่างกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ
กรณีจึงเป็นเรื่องที่ควรพิจารณารายละเอียดพฤติกรรมแห่งการกระทำการผิดเป็นรายๆ ไป ถ้าเป็น

กรณีที่ได้ความว่าเป็นการใช้สิทธิขอเบิกเงินจากทางราชการเป็นเท็จ โดยเจตนาทุจริตฉ้อโกงเงินของทางราชการอย่างแน่นชัด ก็เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงที่จะต้องลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงตามควรแก่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ชนา อินสว่าง

(นายชนา อินสว่าง)

รองเลขานุการ ก.พ.ปฏิบัติราชการแทน

เลขานุการ ก.พ.

สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม

ส่วนรักษามาตรฐานวินัย

โทร. 2818677

โทรสาร 2814973

คุณทุ่มเทหลัยสิง....

เพื่อทำให้คำสัญญาเป็นจริง

กรณีที่ได้ความว่าเป็นเท็จ จำนวน 200
เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ให้กับเด็ก 10 ถึง 15 ปี
เด็กนักเรียนในชั้นประถมศึกษา 10 ถึง 15 ปี
เด็กนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 11 ถึง 15 ปี

เด็กนักเรียน 10 ปี
เด็กนักเรียน 200
รวมกัน 1000

ใบอนุญาตมีผลบังคับใช้
ให้กับเด็กนักเรียนที่ได้รับ
และการใช้เอกสารที่ออกโดยหน่วยงาน

ให้สิ่งของทางการเมืองและภารกิจ
ซึ่งเป็นภารกิจ

การเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีให้แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ ที่ได้รับอนุญาตให้ลาภิส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการ คลอดบุตร

หลักการและเหตุผลในการออกหนังสือเวียนฉบับนี้

เนื่องด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลาภิส่วนตัว เพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการคลอดบุตร ว่าข้าราชการที่ลากคลอดบุตรหากประสงค์จะ ลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อจากการคลอดบุตร ก็ ให้มีสิทธิลาภิส่วนตัวโดยได้รับเงินเดือนไม่เกิน 30 วันทำการ

แต่ปรากฏว่ากฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อน ขั้นเงินเดือนไดระบุว่าผู้ที่จะเลื่อนขั้นเงินเดือน ประจำปีไปได้นั้น จะต้องมีวันลาภิส่วน ลาป่วย ในรอบปีที่แล้วรวมกันไม่เกิน 45 วันทำการ ซึ่งหากมีการลาภิส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อ เนื่องจากการคลอดบุตรอีก 30 วันทำการแล้ว ก็จะเป็นผลให้ข้าราชการผู้ขอลามีสิทธิลาภิส่วน ลาป่วยตามปกติรวมกันได้อีกไม่เกิน 15 วันทำการ จึงจะได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนในปี นั้นได้ ซึ่งค่อนข้างจะเป็นการลำบากแก่ข้าราชการ ผู้ขอลา ประกอบกับหลักการในการอนุญาต ให้ลาภิส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการ คลอดบุตรก็มิได้ประสงค์ที่จะให้มีผล กระทบต่อสิทธิการลาภิส่วนตัวป่วยปกติที่จะ ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน คณะรัฐมนตรีจึง

ให้ ก.พ. พิจารณาแก้ไขกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อน ขั้นเงินเดือนให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2535 ในเรื่องดังกล่าวด้วย

ก.พ.จึงได้พิจารณาแก้ไขกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน และขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการประกาศใช้ต่อไป อย่างไร ก็ตามเนื่องจากกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนฉบับใหม่ยังไม่ได้ประกาศใช้ ปัญหา เกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนซึ่งมีผลมาจากการขอลาภิส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่อง จากการคลอดบุตรตามที่กล่าวมาข้างต้น จึงยังมีอยู่ ก.พ. จึงได้มีมติอนุมัติเป็นหลักการ ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนพิจารณา เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ 2537 (1 ตุลาคม 2536) ให้แก่ข้าราชการพลเรือน สามัญที่ได้รับอนุญาตให้ลาภิส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการคลอดบุตร และมีวันลา ดังกล่าวรวมกับวันลาภิส่วนตัวป่วยในรอบปี ที่แล้วมาเกิน 45 วันทำการได้ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ ดังๆ ตามหนังสือเวียนที่ได้นำลงให้ดูแล้ว และ เมื่อกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน ฉบับใหม่ประกาศใช้แล้วปัญหาข้างต้นก็คงจะ หมดไปครับ

(สำเนา)

ที่ นร 0708.1/ว 9

สำนักงาน ก.พ.
ถนนพิษณุโลก กท. 10300

11 สิงหาคม 2536

เรื่อง   การเลื่อนขันเงินเดือนประจำปีให้แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้รับอนุญาตให้ลาภิจส่วนตัว เพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการลากคลอดบุตร
เรียน   (เวียนกระ功劳 ทบวง กรม และจังหวัด)

ด้วยคณะกรรมการได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลาภิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการลากคลอดบุตรไว้ในระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2535 ว่า ข้าราชการที่ลาคลอดบุตรหากประสงค์จะลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อจากการลากคลอดบุตรให้มีสิทธิลาภิจส่วนตัว โดยได้รับเงินเดือนไม่เกิน 30 วันทำการ และให้ ก.พ. พิจารณาแก้ไขกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขันเงินเดือนให้สอดคล้องกับระเบียบดังกล่าวต่อไปด้วย

ก.พ. "ได้พิจารณาแก้ไขกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขันเงินเดือนโดยอนุวัติตามมติคณะกรรมการฯ ครั้งที่ดังกล่าวแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการประกาศใช้ต่อไป และสำหรับการพิจารณาดำเนินการสั่งเลื่อนขันเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2537 นั้น ก.พ. ได้มีมติอนุมัติเป็นหลักการให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขันเงินเดือนพิจารณาเลื่อนขันเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2537 (1 ตุลาคม 2536) ให้แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้รับอนุญาตให้ลาภิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการลากคลอดบุตร และมีวันลาดังกล่าวรวมกับวันลาภิจและลาป่วยในรอบปีที่แล้ว มาเกิน 45 วันทำการได้สำหรับผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ในรอบปีที่แล้วมาได้รับอนุญาตให้ลาภิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรต่อเนื่องจากการลากคลอดบุตรไม่เกิน 30 วันทำการ

2. อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนขันเงินเดือนในประการอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขันเงินเดือน

3. ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนได้พิจารณาผลการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่ ก.พ.กำหนดแล้วเห็นสมควรให้เลื่อนขั้นเงินเดือนได้ จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ
วิลเลศ สิงห์วิสัย
(นายวิลเลศ สิงห์วิสัย)
เลขานุการ ก.พ.

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลภาครัฐ
ส่วนระบบและมาตรฐานการบริหารงานบุคคล
โทร.2821828
โทรสาร 2814973

มั่นใจกว่า ถ้าจำนำกับ สถานธนานุเคราะห์ โรงรับจำนำของรัฐบาล อัตราดอกเบี้ยต่ำ^{*} สำนักงานธนานุเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

หลักการและเหตุผลในการออกหนังสือเวียนฉบับนี้

โดยที่การพัฒนาข้าราชการนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รัฐบาลจึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบราชการไว้อย่างชัดเจน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 โดยในส่วนขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลนั้น ได้กำหนดให้จัดและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างมีระบบและต่อเนื่อง นับตั้งแต่เริ่มรับการบรรจุ การเลื่อนตำแหน่งหรือย้ายเปลี่ยนหน้าที่ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้วย ตลอดจนให้ส่วนราชการเน้นการพัฒนาและฝึกอบรมเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานดังนั้น ราชการพลเรือนจึงได้กำหนดการพัฒนาดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 หมวดที่ ๓ ว่าด้วย “การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ” ซึ่งเป็นหลักการใหม่ที่เพิ่งกำหนดไว้โดยชัดเจนในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 นี้ ทั้งนี้มาตรา ๗๕ ได้บัญญัติให้มีการพัฒนาผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ก่อนมอบหมาย

หน้าที่ให้ปฏิบัติ เพื่อให้รู้ระเบียบแบบแผนของทางราชการ หลักและวิธีปฏิบัติราชการ บทบาทและหน้าที่ของข้าราชการในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และแนวทางปฏิบัติตามที่ได้รับการฝึกอบรมและวิธีการ

เกี่ยวกับการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น โดยจัดทำเป็นเอกสารคู่มือเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งในคู่มือดังกล่าวจะประกอบด้วย ๒ ส่วน กล่าวคือ ส่วนที่ ๑ เป็นสาระสำคัญของหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการบรรจุใหม่ สำหรับนักบริหารและผู้บังคับบัญชาจะได้ทราบสาระสำคัญโดยย่อเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชา และส่วนที่ ๒ เป็นรายละเอียดสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและรับผิดชอบงานพัฒนาข้าราชการของหน่วยงาน จะได้ใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติต่อไป ส่วนรายละเอียดของเอกสารคู่มือนี้ เนื่องจากมีจำนวนมาก จึงมิได้นำลงให้ดู แต่สำหรับท่านที่ต้องการทราบก็ติดต่อขอทราบได้ที่ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ครับ

(สำเนา)

ที่ นร 0706.2/ว.10

สำนักงาน ก.พ.
ถนนพิษณุโลก กท.10300

9 กันยายน 2536

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ได้รับบรรจุเข้ารับราชการ
เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

เรียน (เวียน กระทรง ทบวง กรม และจังหวัด)

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็น^{ข้าราชการพลเรือนสามัญ ก่อนมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติ}

ด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 75 "ได้บัญญัติให้มีการพัฒนาผู้ได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตามมาตรา 46 วรรคหนึ่ง และมาตรา 50 ก่อนมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติ เพื่อให้รู้ระเบียบแบบแผนของทางราชการ หลัก และวิธีปฏิบัติราชการ บทบาทและหน้าที่ของราชการในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหาชนิตริย์ ทรงเป็นประมุข และแนวทางปฏิบัติดนเพื่อเป็นข้าราชการที่ดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.กำหนด

บัดนี้ ก.พ.ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ได้รับบรรจุเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตามมาตรา 46 วรรคหนึ่ง และมาตรา 50 ก่อนมอบหมายหน้าที่ ให้ปฏิบัติตามนัยแห่งบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ดังปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดต่าง ๆ ทราบ ด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) วิลาศ สิงหวิสัย
(นายวิลาศ สิงหวิสัย)
เลขานุการ ก.พ.

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน
ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ
โทร. 281-5606
โทรสาร 281-5007

หลักเกณฑ์และวิธีการมอนามายอำนวยในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญ

หลักการและเหตุผลในการออกหนังสือเวียนฉบับนี้

เดิมสำนักงาน ก.พ.ได้มีหนังสือเวียนลงวันที่ 4 มีนาคม 2534 แจ้งมติ ก.พ.ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการมอนามายการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญ และหลักเกณฑ์และวิธีการรายงานความสมควรพร้อมทั้งเหตุผลในการเสนอบุคคลเพื่อแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งครั้นเมื่อพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ใช้บังคับแล้ว มาตรา 52 (6) บัญญัติให้ ก.พ.กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการมอนามายอำนวยอำนาจของอธิบดีในการสั่งบรรจุข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ลงมา ก.พ.จึงมีมติให้ยกเลิกหลักเกณฑ์และวิธีการมอนามายการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญตามที่ ก.พ.ได้มีมติไปแล้วข้างต้น เนื่องจากในส่วนของการมอนามาย (ส่วนรับหลักเกณฑ์และวิธีการรายงานความสมควรพร้อมทั้งเหตุผลฯ นั้น คงเป็นไปตามเดิม) และมีมติกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการมอนามายอำนวยอำนาจของอธิบดีในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญเสียใหม่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 และสอดคล้องกับแนวโน้มนโยบายรัฐบาลในเรื่อง

การมอนามายและการกระจายอำนาจในการบริหารราชการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานบุคคลภายในกรม ซึ่งอธิบดีจะมอนามายให้รองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดี ผู้บังคับบัญชาซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่อย่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่ากองที่เห็นสมควรในการหรือมอนามายให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญได้ในการถีชั่นไรบังนัน ติดตามทราบรายละเอียดได้ตามหนังสือเวียนที่นำลงให้ดูแล้วนั้น อย่างไรก็ตามการมอนามายหรือมอนามายในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามที่กล่าวมาข้างต้น จะต้องทำเป็นหนังสือ ทั้งนี้ ผู้รับมอบจะต้องเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในส่วนราชการนั้น ไม่พึงมอนามายในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งแก่ผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการหนึ่งให้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งในส่วนราชการอื่นที่ผู้นั้นมิใช่ผู้บังคับบัญชา และเมื่อผู้รับมอบอำนาจจากอธิบดีได้ดำเนินการเกี่ยวกับการสั่งบรรจุและแต่งตั้งไปอย่างไรแล้ว จะต้องรายงานผลการดำเนินการให้อธิบดีทราบด้วย

(สำเนา)

ที่ นร 0708.1/ว 15

สำนักงาน ก.พ.
ถนนพิษณุโลก กท.10300

24 กันยายน 2536

เรื่อง   หลักเกณฑ์และวิธีการมอนิเตอร์ยานพาหนะในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญ
เรียน   (เดิมกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด)
อ้างอิง   หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 0711/ว 3 ลงวันที่ 4 มีนาคม 2534

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการมอนิเตอร์ยานพาหนะในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญ และหลักเกณฑ์และวิธีการรายงานความสมควรพร้อมทั้งเหตุผลในการเสนอเพื่อแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ.กำหนดตามนัยมาตรา 44 (5) และมาตรา 44 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติราชบัญญัติเรื่องข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ 35 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2534 มาเพื่อถือปฏิบัติ ความจริงแล้ว นั้น

โดยที่พระราชบัญญัติราชบัญญัติเรื่องข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 52 (6) บัญญัติให้ ก.พ.กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการมอนิเตอร์ยานพาหนะของอธิบดีในการสั่งบรรจุข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ลงมา ก.พ.จึงมีมติให้ยกเลิกความในข้อ 1 ของ หนังสือที่อ้างถึง และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการมอนิเตอร์ยานพาหนะของอธิบดีในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามนัยมาตรา 52 (6) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มนโยบาย รัฐบาลในเรื่องการมอนิเตอร์ยานพาหนะและการกระจายอำนาจในการบริหารราชการ และเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานบุคคลภายในกรม ไว้ดังต่อไปนี้

1. อธิบดีผู้บังคับบัญชาอาจมอนิเตอร์ยานพาหนะให้รองอธิบดี หรือผู้ช่วยอธิบดี ที่เห็นสมควรในกรณี เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญได้ในกรณีดังต่อไปนี้

1.1 การบรรจุผู้สอบแข่งขันได้หรือผู้ได้รับคัดเลือกเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 1 ถึงระดับ 5 ระดับใดระดับหนึ่งหรือหลายระดับตามที่เห็นสมควร

1.2 การรับโอนข้าราชการพลเรือนสามัญหรือการบรรจุบุคคลกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 1 ถึงระดับ 7 ระดับใดระดับหนึ่งหรือหลายระดับตามที่เห็นสมควร

1.3 การเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นตั้งแต่ระดับ 7 ลงมาตามที่เห็นสมควร

1.4 การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญระหว่างส่วนราชการระดับกอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออ่ายอื่นซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่ากองไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ลงมาในกรณีตามที่เห็นสมควร

1.5 การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการณ์อื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

2. อธิบดีผู้บังคับบัญชาอาจมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออ่ายอื่นซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่ากองที่เห็นสมควรในกรณีเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญได้ในการณ์ต่อไปนี้

2.1 การเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในตำแหน่งระดับควบระดับใดระดับหนึ่ง หรือหลายระดับตามที่เห็นสมควร

2.2 การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญภายในส่วนราชการระดับกอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออ่ายอื่นซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่ากองไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ลงมาตามที่เห็นสมควร

2.3 การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการณ์อื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

3. อธิบดีผู้บังคับบัญชาอาจมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญได้ในการณ์ต่อไปนี้

3.1 การเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในตำแหน่งระดับควบระดับใดระดับหนึ่งหรือหลายระดับ หรือตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ลงมา ตามที่เห็นสมควร

3.2 การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ลงมาตามที่เห็นสมควร

3.3 การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นตั้งแต่ระดับ 7 ลงมาตามที่เห็นสมควร

4. การมอบหมายหรือการมอบอำนาจในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามข้อ 1. ข้อ 2. หรือข้อ 3. ดังกล่าวข้างต้นให้ทำเป็นหนังสือ ทั้งนี้ ผู้รับมอบจะต้องเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ

ในส่วนราชการนั้น ไม่พึงมอบอำนาจในการสั่งบรรจุและแต่งตั้งแก่ผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการ หนึ่งให้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งในส่วนราชการอื่นที่ผู้นั้นมิใช่เป็นผู้บังคับบัญชา

5. ผู้รับมอบอำนาจจากอธิบดีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.กำหนดข้างต้นนี้จะต้องรายงานผลการดำเนินการให้อธิบดีได้ทราบ ทั้งนี้ ตามวิธีการรายงานที่ส่วนราชการนั้น ๆ กำหนด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาเป็นแนวปฏิบัติอ้างอิง ทั้งนี้ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ของแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **วิลาศ สิงหวิสัย**

(นายวิลาศ สิงหวิสัย)

เลขานุการ ก.พ.

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลภาครัฐ
ส่วนระบบและมาตรฐานการบริหารงานบุคคล
โทร.2821828
โทรสาร 2814973

การประกันภัยเป็นการสร้าง หลักประกันที่มั่นคง สำหรับเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้นได้...ในอนาคต

รับประกันวินาศภัย

- อุบัติเหตุส่วนบุคคล
- อุบัติเหตุเดินทาง
- ผู้เล่นกอล์ฟ
- ความรับผิดชอบบุคคลภายนอก
- ฯลฯ

หากทำประกันคงจะทราบรายละเอียด โปรดติดต่อบริษัทฯ หรือสำนักงานติดต่อ
หรือตัวแทนบริษัทฯ ทั่วประเทศ

บริษัท นำสินประกันภัย จำกัด (มหาชน)

司 公 限 有 份 股 險 保 成 南

NAM SENG INSURANCE PUBLIC COMPANY LIMITED

438/16, 30 ถนนเจริญ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

โทร. 2450134, 2460225 โทรสาร 2465741, 2465743

อุทาหรณ์ก่อนทำพิด

เอกสารศึกษา ตรีกูรณาสวัสดิ์

ผนังตอก รถกีติด ทางด่วนก็บิดเกลียวเล่น เก็บค่าผ่านทางสำหรับรถเก่งธรรมชาติ วันละ 80-90 บาท ผู้ใช้รถกีติดหน้าเที่ยวแห้งไปตามๆ กัน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อจ่ายเงินแล้วต้องให้ คุณค่าหน่ออยนะครับ มิใช่กล้ายเป็นจุดที่เพิ่มรถติดขึ้นมาอีก โดยเฉพาะทางขึ้นและทางลงทำให้ เสียความรู้สึกที่ดี ไปเสียเปล่าๆ เอาละครับ งวดนี้ยังมีของเก็บตกหลังเหลืออยู่อีก 1 ชุด ก็เลย นำมาฝากก่อนช่วยรับไว้พิจารณาอีกเช่นกัน.....เชิญติดตามได้เลยครับ....

ข้อที่ 6

ลูกกุญแจหาย

ทางราชการสั่งให้นายเสี้ยวไปปฏิบัติหน้าที่ราชการตามวันเวลาที่กำหนด ปรากฏว่า นายเสี้ยวไม่ไปปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย นายเสียนซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหัวหน้างาน มาตรวจสอบไม่พบนายเสี้ยว จึงได้ทำหนังสือให้ชั้นจังเหตุผล นายเสี้ยวได้รับหนังสือดังกล่าว แล้วกลับขึ้นห้องสือทั้งต่อหน้านายเสียนและไม่ชั้นเองได้ นอกจากนั้น นายเสี้ยวยังพูดจาไม่สุภาพ แสดงกริยาข่มขู่นายเสียนต่อหน้า ข้าราชการคนอื่น ๆ อีกด้วย การกระทำของนายเสี้ยวเป็นความผิดวินัยฐานขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาและไม่สุภาพเรียบร้อย ตามมาตรา 71 และมาตรา 76 แห่งพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือภาคทัณฑ์.....เพลาก หน่อยเพื่อน เดียว จะหาว่าไม่เดือนกันนะ.....

นายชรา เป็นผู้รับผิดชอบเก็บรักษา กุญแจตู้เชฟเก็บรักษาเงินของทางราชการ จำเป็นต้องเดินทางไปราชการเป็นเวลาหลายวัน ทางราชการจึงได้มอบกุญแจเชฟให้นางสาว ครีโอลาร์ เป็นผู้เก็บรักษาและเปิด-ปิดตู้เชฟแทน ปรากฏว่า นางสาวครีโอลาร์ทำลูกกุญแจ ลังกล่าวสูญหายไป ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการตรวจสอบแล้ว ยังไม่เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ การกระทำของนางสาวครีโอลาร์ เป็นการมิ่งเมืองไปปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียน ของทางราชการด้วยความประมัตระวังรักษา ประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือภาคทัณฑ์..... ที่หลังเอาเชือกร้อยแล้วผูกเอาไว้บน ลูก กุญแจจะได้ไม่วิ่งหนีหายไปได้อีก.....

พูดไม่ห่วงคี

ทางราชการได้ดำเนินโครงการเรื่องหนึ่ง pragmatism ว่า มีการบกพร่องเกี่ยวกับการนิยมจ่ายเงินตามโครงการ ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อย แต่นายจ้อยกลับให้ข่าวต่อหนังสือพิมพ์ว่ามีความบกพร่องและยังไม่ได้แก้ไข หลังจากนั้น นายจ้อยยังกล่าวหาผู้บังคับบัญชาต่อผู้บังคับบัญชา率为ดับสูงอีกว่าผู้บังคับบัญชาของตนได้นำเงินโครงการที่เบิกมาจากการทางราชการไปฟากชนาหารเพื่อหาประโยชน์จากดอกเบี้ย ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วผู้บังคับบัญชาได้นำไปฝ่ากบัญชีกระแสรายวันซึ่งไม่ได้ดอกเบี้ยแต่อย่างใด

นอกจากนั้นายจ้อยไม่สามารถปกคล้องบังคับบัญชาลูกน้องจนเกิดการทะเลาะวิวาทแตกความสามัคคีกันอีก การกระทำของนายจ้อยเป็นความผิดวินัยฐานไม่ดังใจปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามกฎหมายและระเบียบราชการ และไม่รักษาความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามมาตรา 68 และมาตรา 76 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น.....จะทำตัวเป็นพลเมืองดี ต้องดูให้ตลอดเสียก่อนแล้วจึงค่อยทำความดี มีฉะนั้นอาจจะได้รับรางวัลที่ไม่อยากได้เช่นนี้.....

หลังจากออกเวรเที่ยงคืนแล้ว นางดอกไม้และนางสาวดอกบัวได้ขึ้นนอนที่ห้องพักเวร ต่อมายามได้พูดคุยกับนายแมลงภู่พยาบาลซึ่งกลับจากมีสุราและมีอาการมึนเมาพอสมควร ยามจึงพาไปพักที่ห้องเวรชายซึ่งอยู่ติดกับห้องเวรหญิง เวลาประมาณเดี๋ยวนางดอกไม้ซึ่งกำลังนอนอยู่รู้สึกตัวว่ามีคนมาดึงที่ชายกระโปรง ตื่นขึ้นมาเห็นนายแมลงภู่จึงสะกิดนางสาวดอกบัว ซึ่งนอนเตียงถัดไปแล้วหันสองคนจึงร้องและวิงอออกจากห้องลงไปข้างล่าง และมีผู้โทรแจ้งผู้อำนวยการโรงพยาบาลรุ่งขันตอนบ่ายวันเดียวกันผู้อำนวยการโรงพยาบาลได้ไปตรวจสอบที่เกิดเหตุพบรอยมือและรอยเท้าจำนวนมาก และเรียกนายแมลงภู่มาสอบสวน ครั้งแรกผู้นี้ให้การปฏิเสธ ต่อเมื่อผู้อำนวยการบอกว่าต้องรีบตรวจที่ตรวจรอยมือและรอยเท้าที่พบแจ้งว่าตรงกับรอยนิ้วมือของผู้นี้ที่เคยพิมพ์ไว้ที่สถานีตำรวจนครบาลเข้ารับราชการ นายแมลงภู่จึงรับสารภาพว่าได้ปืนหน้าด่างเข้าไปในห้องพักเวรหญิงจริง และกระทำการดังกล่าวการกระทำของนายแมลงภู่เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วดามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ไทยที่ได้รับคือลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น..... เหล้าเข้าปากแล้วก็เป็นอย่างนี้ รู้สึกตัวอีกทีก็ไม่มีดีเหลือ..... ชะแล้วซี..... กลุ้ม ๆ ๆ

ฝากรถยนต์เชฟ

นายอีด เป็นผู้ช่วยหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการเปิดปิดคลังเป็นประจำทุกวัน ร่วมกับนายลินซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด และมีหน้าที่รับผิดชอบงานคลังจังหวัดโดยตรง นายอีดซึ้งเกี่ยวไปทำการเปิดปิดคลังทุก ๆ วัน จึงได้ฝากรถยนต์คลังไว้กับนายลิน และให้นายลินเป็นผู้ทำการเปิด-ปิดคลังตามลำพัง ทำให้นายลินฉวยโอกาสหินเอาเงินของทางราชการไปใช้ส่วนตัวเป็นจำนวนมาก เมื่อทางราชการตรวจสอบ จึงได้ดำเนินคดีกับนายอีดและนายลินที่สุดศาลฎีกาพิพากษาว่า ให้นายลินรับผิดชอบใช้เงินให้แก่ทางราชการ ส่วนการกระทำของนายอีดยังไม่ถึงขนาดที่จะซึ่งขาดได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่อ จึงพิพากษายกฟ้องการกระทำของนายอีดเป็นความผิดวินัยฐานไม่ดังใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบของทางราชการ ตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ไทยที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน 10% 2 เดือน..... โทษของความซึ่งเกี่ยวก็เป็นอย่างนี้แหละ ระวังกันหน่อยนะ

ไม่ให้เสียเกี๊ยว

นายเหลืองได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการ
จังหวัดให้มาอบรมที่กรุงเทพฯ เป็นเวลา 1 อาทิตย์
ปรากฏว่าเมื่อเดินทางมาถึงจึงทราบว่า การ
ฝึกอบรมนั้นดัง นายเหลืองคิดว่าในนั้น ๆ ก็
เดินทางมาแล้วอย่าให้เสียเที่ยวเลี้ยงจะดีกว่า
จึงเข้าไปปิดต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อขออนุญาต
อยู่ศึกษาดูงานที่กระทรวงแทนและได้รับอนุญาต
ตามที่ขอ เมื่อกลับไปก็ทำรายงานขอเบิก
เบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางตามปกติเช่น
เดิมตามที่ได้รับอนุญาตมาครั้งแรกโดยไม่ได้
รายงานความจริงให้จังหวัดทราบ พฤติการณ์
ของนายเหลืองเป็นความผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติ
ตามแบบธรรมเนียมของทางราชการและรายงาน
เท็จต่อผู้บังคับบัญชาตามมาตรา 73 และมาตรา
74 แห่งพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือตัดเงินเดือน
10% 6 เดือน.....อิ.....อิ.....เดินทางมาแล้ว
ก็ไม่ให้เสียเที่ยว ไม่ได้เบี้ยวจริงๆ นะ.....

ปล่อยไก่

นายเหินฟ้าพักอาศัยอยู่บ้านพักของ
ทางราชการซึ่งอยู่ที่หลังสำนักงาน นายเหินฟ้า
ได้เลี้ยงไก่ที่บ้านพักเพื่อหารายได้เพิ่มเติม แต่
ปรากฏว่านายเหินฟ้าปล่อยไก่เป็นอิสระแผล
บริเวณบ้านพัก โดยไม่ได้ทำการ拴ไว้ เป็นเหตุ
ให้ไก่ทำความเสื่อมเสื่อมให้แก่บ้านพักและที่
ทำการของทางราชการ ผู้บังคับบัญชาเบื้องต้น
สั่งให้ทำความสะอาดและจัดทำการ拴ไว้เสีย

นายเหินฟ้าก็ผัดฝ่อนและบ่ายเบี้ยงอยู่เสมอ
จนในที่สุดหัวหน้าสำนักงานทันไม่ไหว จึงสั่ง^{ให้}ให้ระงับการเลี้ยงไก่และทำความสะอาดให้เรียบร้อย
นายเหินฟ้าลงชื่อรับทราบแล้ว แต่ก็ยังเหมือน
เดิม พฤติการณ์ของนายเหินฟ้าเป็นความผิด
วินัยฐานขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาตามมาตรา 71
แห่งพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือภาคทัณฑ์.....
อิสระเสรีเกินขอบเขตไปหน่อยนะ เพล่า ๆ ลง
เสียบ้าง ก็จะดีหรอก.....

เบิกข้าราชการ

ทางราชการได้จัดสร้างสะพานคอนกรีต เสริมเหล็กข้ามลำน้ำแห่งหนึ่งเรียบรองรับ คณะกรรมการตรวจรับการจ้างตรวจสอบแล้ว ลงนามถูกต้อง จึงส่งเรื่องให้ฝ่ายการเงิน ดำเนินการเบิกจ่ายต่อไป นายลูกชี้นเป็นผู้ ตรวจสอบภารกิจเบิกเงินค่าสร้างสะพานแห่งนี้ และพบว่าได้จ่ายให้กับผู้รับเหมาไปแล้ว แต่ ยังผลดสั่งในสำคัญอยู่ นายลูกชี้นกลับอาศัย ช่วงระยะเวลาอันจำกัดทำภารกิจของเบิกเงินค่าก่อ สร้างจำนวนนี้อีกครั้งแล้วนำเงินไปใช้ส่วนตัว

ต่อมาเมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจพบว่ามีการเบิกจ่ายซ้ำซ้อน นายลูกชี้น จึงนำเงินส่วนที่เบิกคืนให้แก่ทางราชการ พฤติกรรม ของนายลูกชี้นเป็นความผิดวินัยฐานทุจริต ต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 67 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ไทย ที่ได้รับคือปลดออกจากราชการ.....ตรวจ สอนเอง แล้วเบิกเอง ก็เลยอมก่อน

ยกค่าขันย้าย

นายชีพจรได้รับคำสั่งให้ย้ายไปดำรง ตำแหน่งอีกอำเภอหนึ่ง เมื่อเดินทางแล้วนาย ชีพจรจึงได้ทำประมวลการขอเบิกเงินค่าขันย้าย ครอบครัวจากทางราชการ พร้อมรายงานการ เดินทางและใบสำคัญยื่นต่อนายเชิดชำนาญ ผู้บังคับบัญชาตามระเบียบ เมื่อทางราชการ ได้อนุมัติจ่ายนายเชิดชำนาญก็ได้ไปขอรับเงิน ดังกล่าวโดยลงลายมือชื่อรับเงินไว้เป็นหลักฐาน แล้วมิได้นำไปจ่ายให้กับนายชีพจรถโดยเก็บไว้ กับตัวเอง แม้นายชีพจรถจะมาติดตามทางตาม กับนายเชิดชำนาญหลายครั้ง ก็ยังไม่จ่ายเงิน ให้โดยอ้างว่ายังไม่ได้รับมาจากจังหวัด ต่อมา นายชีพจรถได้ไปติดตามทางตามจากจังหวัดจึง ทราบเรื่องว่านายเชิดชำนาญได้มำติดต่อขอ

รับเงินค่าขันย้ายดังกล่าวไปนานประมาณ เกือบครึ่งปีแล้ว นายชีพจรถจึงรับเดินทางกลับ มาทางตามอีกครั้ง นายเชิดชำนาญจึงยินยอม จ่ายเงินคืนให้โดยอ้างว่าหลงลืม พฤติกรรม ของนายเชิดชำนาญเป็นความผิดวินัยฐาน ทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่าง ร้ายแรงตามมาตรา 67 วรรคสาม และมาตรา 81 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ไทยที่ได้รับ คือปลดออกจากราชการ.....เก็บข้าวของ ขันย้าย แต่ละทีก็เห็นอยู่旁อยู่แล้ว ยัง จะต้องมาจ่ายภัยกับความมักง่ายเห็นแก่ตัว ของผู้คนรอบข้างอีก.....สุดทึ่งจังเลย.....

หลอกเจา: ไข่แดง

นายแสนหมื่นกับนางแสนหวีเป็นสามีภรรยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย นายแสนหมื่นไปติดพันสาวน้อยวัยรุ่นนางหนึ่งชื่อนางสาวแสนดีที่น่ารัก และเจรจาพาทีหลอกลวงจนสาวน้อยเชื่อว่าตนยังเป็นโสด จึงได้ตกลงปลงใจยอมร่วมห้องครองรักกันโดยจัดพิธีแต่งงานกันตามประเพณีที่บ้านของฝ่ายเจ้าสาว และอยู่กินกันมานานนั่งนางแสนดีดังครรภ์ และต้องการให้นายแสนหมื่นไปจดทะเบียนสมรสให้แต่นายแสนหมื่นไม่ยอม เพราะว่าได้จดทะเบียนสมรสกับนางแสนหวีแล้ว ความจริงจึงปรากฏขึ้นและมีการร้องเรียนตามมา การกระทำของนายแสนหมื่นเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา 81 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือ ให้ออกจากราชการ ส่วนการกระทำของนางสาวแสนดีเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วตามมาตรา 81 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น ..... โทษของการหลอกลวงนั้นสามมั้นแล้ว แต่น่าสังสารผู้ที่ถูกหลอกลวง นอกจากจะเปลี่ยงดัวเปลี่ยงใจแล้วยังจะต้องมาเสียใจที่ถูกลงโทษอีก..... เอ้อ ๆ ๆ .....

ของราชภรร্ত-ของหลวง

นายหมອเทวดา ทำงานในโรงพยาบาลของทางราชการ ตกตอนเย็นก็ไปทำคลินิกส่วนตัวมีลูกค้ามากหน้าหลายตา นายหมอเทวดาได้นำเอาใบเสร็จรับเงินของทางโรงพยาบาลไปออกรหัสผู้ป่วยที่มารับการตรวจรักษามาเพื่อจะได้นำใบเสร็จรับเงินดังกล่าวไปเบิกคืนจากทางราชการได้ ขณะเดียวกันเมื่อนายหมอเทวดาตรวจรักษารหัสผู้ป่วยที่โรงพยาบาล ก็ออกใบสั่งยาให้ ผู้ป่วยไปรับยาที่คลินิกของตนเองและรับเงินค่ายาไว้เอง นอกจากนั้นในการถูเงินจากธนาคารเพื่อซื้อรถยนต์ส่วนตัว ก็ได้นำบัญชีเงินรายได้ของส่วนราชการที่ฝากไว้กับธนาคารแห่งนั้นไปค้ำประกันเงินกู้ดังกล่าว พฤติกรรมของนายหมอเทวดาเป็นความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา 67 วรรคสาม และมาตรา 81 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือปลดออกจากราชการ.....สาชุด.....สาชุด.....ความหวังดีเพื่อสร้างศรัทธาต่อประชาชนในลักษณะเช่นนี้อย่าพึ่งนำไปปฏิบัติเล่นนะ.....

พับถุงขาย

ทางราชการส่งนายชุยไปปั่นวาราชการเพื่อเร่งรัดการแบ่งแยกที่ดินที่ถูกเขตชลประทาน นายชุยได้เบิกแบบพิมพ์จำนวน 200 คู่ จากทางราชการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานดังกล่าว เมื่อปฏิบัติงานเสร็จแล้วและมีแบบพิมพ์เหลืออยู่อีก นายชุยก็มีได้จัดทำบัญชีแสดงรายละเอียดให้ทราบว่าได้ใช้ไปเท่าใดเหลือเท่าใด พร้อมกับส่งแบบพิมพ์ที่เหลือคืนทางราชการ กลับเก็บรักษาไว้เองโดยมิได้สนใจเป็นเวลานาน

หลายปีเป็นเหตุให้มีผู้ลักลอบนำแบบพิมพ์ดังกล่าวไปพับเป็นถุงกระดาษ เพื่อใช้บรรจุสิ่งของตามร้านค้า การกระทำการของนายชุยเป็นความผิดวินัยฐานไม่ดังใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเจตนา สำหรับวัสดุกระดาษและเงินที่ได้รับคือตัดเงินเดือน 10% 4 เดือน..... จำอาญาไว้ให้ดี ของเหลือใช้ต้องส่งคืน มิฉะนั้นอาจเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ได้อีก.....

เอาใบอาสา

นายแสนแสบ - ได้เสนอเรื่องต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อขออนุญาตไปราชการท้องที่เป็นเวลา 10 วัน ผู้บังคับบัญชาพิจารณาแล้วเห็นว่าดันลง ก็กำลังจะเดินทางไปราชการท้องที่แคนันในช่วงเดียวกันอยู่แล้ว จึงสั่งให้นายแสนแสบรอไปพร้อมกัน โดยใช้รถของทางราชการ และไม่ได้สั่งอนุญาตตามที่ขอ แต่นายแสนแสบไม่สนใจกลับเดินทางไปราชการท้องที่แต่เพียงผู้เดียว ตามที่เสนอขออนุญาตไว้โดยไม่รอไปกับผู้บังคับบัญชาตามที่สั่งการไว้ หลังจากนั้นบนสถานที่ทำงาน ผู้บังคับบัญชาเดินมาสั่งให้นายแสนแสบขยับโต๊ะทำงานให้พ้นจากทางเดิน เพราะว่า กีดขวาง แต่นายแสนแสบไม่กระทำตามคำสั่ง และแสดงกิริยาว่าไม่สุภาพต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนข้าราชการและประชาชนที่มาติดต่อราชการว่า “ไม่ยับอยู่ตรงนี้ดแล้ว นั่งหันหลังให้กระเดิ กูไม่นั่งทำงานเอาอย่างไรก็ເກັນ ทำงานຄອຍຈັບຜິດຍ່າງນີ້ ກຸ່ມືກໍາ” หลังจากพูดแล้วก็ปิดประตูโถมคราม การกระทำการของนายแสนแสบเป็นความผิดวินัยฐานขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาและไม่สุภาพเรียบร้อยต่อผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา 68 และมาตรา 76 แห่งพระราชบัญญัติระเบียนข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 โทษที่ได้รับคือลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น..... นั่งที่ไหนก็ทำงานได้ ไม่น่าจะมีปัญหา เลยนะ หรือว่าจะทำให้ไม่มีอารมณ์ทำงาน.....

ค้าประภันเงินกู้

นายหมอยาเหว่าซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาต้องการซื้อรถยนต์ส่วนตัวใหม่ จึงได้ยื่นเรื่องขอภัยเงินจากธนาคารแฉ่หลักทรัพย์ไม่พอที่จะค้าประภันเงินกู้ได้ ผู้จัดการธนาคารได้แนะนำว่าหน่วยงานของผู้จะกู้มีบัญชีเงินรายได้ฝากอยู่สามารถนำมาค้าประภันได้ นายหมอยาเหว่าจึงเรียกนายสนองใจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบและมีอำนาจเบิกจ่ายเงินมาสอบถ้ามีข้อให้ดำเนินการซ่อมเหลือในการทำสัญญาค้าประภันเงินกู้ส่วนตัวครั้งนี้ นายสนองใจจึงนำบัญชีเงินรายได้ของโรงพยาบาลที่ฝากไว้กับธนาคารไปค้าประภันเงินกู้ของผู้บังคับบัญชารายนี้ การกระทำการของนายสนองใจเป็นการยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ของตนหาประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น ตามมาตรา 67 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ไทยที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน 10% 2 เดือน.....เข้อ ๆ .....รายการนี้เป็นเรื่องน้ำท่วมปากเท้าซางเหยียบปากเปิด ซึ่งแบบอยู่แล้ว ให้แบบมากยิ่งขึ้น หากไม่ยอมค้าประภันให้ก็ขัดใจผู้บังคับบัญชา พาลจะอยู่ด้วยกันไม่ได้อีก.....ขัดใจ ไม่ผิดวินัยก็จริง แต่โทษหนักกว่านะจ๊ะ

ข้อบกพร่อง

เจ้าน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยอยู่ใกล้บ้านเที่ยง มีนายเปื่อยมาติดต่อขอให้คลินิกหันมุปลายอย่าวะสีบพันธุ์ ผู้นี้ได้ดำเนินการคลินิกให้นายเปื่อยตามต้องการแล้วดำเนินการเย็บแผลให้ ปรากฏว่า ฝีมือของผู้นี้ไม่เข้าขั้นทำให้บาดแผลของนายเปื่อยมีเลือดออกมาน้ำเป็นอันตรายและเจ้าน้าที่ผู้อื่นได้ช่วยรักษาพยาบาลจนปลอดภัยแล้ว การกระทำการของผู้นี้เป็นการปฏิบัติหน้าที่เกินขอบเขตที่ทางราชการกำหนดไว้ พฤติกรรมของผู้นี้เป็นความผิดวินัยฐานไม่ดังใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการให้เกิดผลดี ตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ไทยที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน 10% 4 เดือน.....หาดเสียวแทนนายเปื่อยจริง ๆ .....หากใจเย็นปล่อยทิ้งไว้นานอาจจะต้องตัดออกหมด กล้ายเป็นขันทีไปเลยก็ได้..... อิ ๆ อิ ๆ .....

สั่ง หนุ ลงพ.

ชั้นสี" 32

“อาวุธยิ่งดีศัตรูยิ่งกล้าแข้ง กฎระเบียบยิ่งมากยิ่งเปิดช่องโหว
ยิ่งบังคับควบคุมยิ่งไร้ประสิทธิภาพ และคำสั่งยิ่งมากยิ่งผิดพลาดอยู่เสมอ”

ที่นี่ สกพ.ขอร่วมเฉลิมพระเกียรตินี้ในวโรกาสครบ 100 ปี แห่ง^๑ วันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปักเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยข่าวฉับบันนี้
งานเฉลิบพระเกียรติ 100 ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปักเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในระหว่างวันที่ 8-12 พฤศจิกายน 2536 ที่ผ่านมาคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิม
พระเกียรติ 100 ปี พระบาทสมเด็จพระปักเกล้าเจ้าอยู่หัว สำนักงาน ก.พ., ชุมชนนักบริหารข้าราชการ
พลเรือน, ชุมชนนักบริหารงานบุคคล และสมาคมส่งเสริมการพัฒนาจิตใจและคุณธรรมได้ร่วมใจกัน
จัดงานเฉลิมพระเกียรติ 100 ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปักเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้น
ณ สำนักงาน ก.พ. เพื่อเป็นการน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านที่ทรงวางรากฐาน
ระบบราชการพลเรือนไว้

สำหรับรายการที่นำเสนอในงานนี้ มีทั้งนิทรรศการ และการปาฐกถาพิเศษ การอภิปรายและการบรรยายเป็นคณาฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมามากมาย ซึ่งสืบได้มีโอกาสเข้าร่วมรับรู้รับฟังบ้างในบางส่วน โดยเฉพาะการอภิปรายและการบรรยายซึ่งดำเนินต่อเนื่องเป็น 3 วัน 3 ช่วง สืบไปดังแต่การอภิปรายวันแรก 9 พฤศจิกายน 2536 เรื่อง พระบาทสมเด็จพระปกาเกล้าเจ้าอยู่หัวกับระบบราชการ พลเรือน คณาฯ ผู้ร่วมอภิปราย ประกอบด้วย นายไสร์ สุจิตรกุล อธิบดีเขตราชการ ก.พ. ดร. อาชา เมฆสวัրค์ รองประธานวุฒิสภา โดยมีนายสีมา สีมานันท์ ผู้ช่วยเขตราชการ ก.พ. เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย การอภิปรายวันแรกนี้ เป็นการเริ่มถึงการปฏิรูประบบราชการ พลเรือนในรัชสมัยรัชกาลที่ 7 นั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงจากระบบอุดมภาร์มาใช้ระบบคุณธรรม โดยการปฏิรูปครั้งนี้เป็นการตัดส่วนกิน เช่นยุบเลิกตำแหน่งที่ไม่จำเป็นสะกัดกัน คนไม่มีดี ไม่มีความรู้ความสามารถให้เข้ารับราชการ, ปลดคนไม่มีดีออกจากราชการ, เปิดสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ, คัดเลือกนักบริหารระดับสูง, เริ่มใช้ตำแหน่งเป็นหลักในการบริหารงานบุคคล, ใช้หลักให้ผู้มีวิชาชีพบรรจุในระดับสูงได้, ให้มีการเลื่อนตำแหน่งจากภายใน, มีการจูงใจและรับราชการเป็นอาชีพ, ให้ข้าราชการมีวินัย และให้มีองค์การกลางบริหารงานบุคคลเป็นครั้งแรก คือ ก.ร.พ. (คณะกรรมการวิชาพระราชนักบัญญัติ ระบุเป็นข้าราชการพลเรือน) กล่าวได้ว่า การปฏิรูปดังกล่าวเป็นการวางแผนฐานะระบบข้าราชการพลเรือนไว้เป็นหลักสำคัญ 4 ประการ คือ ให้ข้าราชการพลเรือนทั้งหมดต้องบุ่มก้าวให้ระเบียบ

เดียวกัน, ให้เลือกสรรผู้มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการโดยเสนอภาคและบุติธรรม, ให้ข้าราชการพลเรือนรับราชการเป็นอาชีพ และให้ข้าราชการพลเรือนมีวินัย กฎเจหรือปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิรูประบบราชการในสัมัยนั้น ผู้อภิปรายวิเคราะห์ว่ามี 6 ประการ คือ พระบาทสมเด็จพระปกาเกล้าทรงเป็นผู้นำอย่างเข้มแข็งในการปฏิรูปครั้งนี้โดยตลอด, มีการกำหนดเป็นนโยบายชัดเจน, ข้อเสนอในเบื้องต้นดีมาก, มีผู้สนับสนุน ซึ่งเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ที่มีบทบาทสำคัญเป็นจำนวนมาก, มีการเตรียมการที่ดี และมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี

ผลที่ได้รับจากการปฏิรูปครั้งนั้น ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประหยัด ทำให้ประชาชนดื่นด้นในการศึกษาหาความรู้, สร้างมาตรฐานการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือน, สร้างจิตวิญญาณ การเป็นข้าราชการพลเรือนและช่วยลดช่องว่างระหว่างชนชั้น เนื่องจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถไม่ว่าจะมาจากชนชั้นใด ก็สามารถเข้ารับราชการได้

ในวันที่สองของงานเฉลิมพระเกียรติฯ ได้มีการปาฐกถาพิเศษ โดย ฯพณฯ องคมนตรี พล.ต.ต.อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร เรื่องพระผู้ทรงวาระฐานะแห่งระบบบินัยข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นการเริ่มน้ำวินัยข้าราชการพลเรือน ใน พ.ร.บ.ระบุเป็นข้าราชการพลเรือนต้องปฏิบัติคือ อุทิศเวลาทั้งหมดของตนให้แก่ราชการ รักษาซื่อสัตย์ ให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว, เคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา, ถือประโยชน์ของราชการ แผ่นดินเป็นที่ดี แล้วไม่กระทำการใด ๆ อันอาจเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

และวินัยที่ห้ามมิให้ข้าราชการพลเรือนปฏิบัติคือ ห้ามมิให้อาศัยอำนาจหน้าที่ราชการจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม เพื่อหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือญาติมิตรของตน, ห้ามมิให้เป็นด้วกรทำการในห้องหุ้นส่วนหรือบริษัทใดๆ กระทำการหาผลประโยชน์อย่างใดๆ อันอาจเป็นทางให้เสียความเที่ยงธรรมในตำแหน่งหน้าที่ของตน, ใน การปฏิบัติราชการ ห้ามมิให้กระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเห็นใจตน เร้นไว้แต่จะได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วครั้งชั่วคราว และคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาจักต้องปฏิบัติตาม ถ้าไม่เห็นพ้องด้วยจะเสนอความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษร ก็ได้ แต่ต้องเสนอทันที และเมื่อได้ทั้งท่าน ดังกล่าวมาหนึ่งแล้ว ผู้บังคับบัญชาไม่ได้สั่งถอนหรือแก้คำสั่งที่สั่งไป ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาจักต้องปฏิบัติตาม

หากไม่ปฏิบัติตามมีโทษผิดวินัย 4 สтанคือ ไล่ออก, ลดตำแหน่งหรือลดชั้น, ตัดเงินเดือน, ดำเนินโทษเป็นลายลักษณ์อักษร

วินัยข้าราชการพลเรือนดังกล่าวได้ยึดถือเป็นแนวทางในกฎหมายข้าราชการพลเรือน ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน และย พญฯ องคมนตรียังได้ทิ้งข้อคิดไว้ว่า การที่กล่าวกันว่าการเป็นข้าราชการนั้นเข้าง่าย ออกยากนั้นไม่จริง เพราะถ้าพิจารณาตามวินัยข้าราชการพลเรือนแล้วจะเห็นว่าออกได้ง่าย แต่ทิ้งนี้ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติว่าจะจริงจังเพียงใด

ในภาคต่อมาเป็นการอภิปรายเป็นคณะกรรมการคดีเลขานุการ ก.พ. (นายประวิณ นคร), เลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี (ดร.วิษณุ เครืองาม) และเลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ป. (ดร.ประสิทธิ์ ดำรงชัย) ร่วมอภิปราย โดยผู้อำนวย

การสำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ. (นายสุวรรณ ชนะส่องคราม) เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย สรุปได้ว่า ที่มาหรือแรงจูงใจให้พระบาทสมเด็จพระปกาเกล้าฯ ทรงโปรดให้ตราไว้ใน พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2471 น่าจะมาจากทรงคุ้นเคยกับระบบวินัยของทหารที่มีมา ก่อน การใช้กฎหมายเขียนมา แรงจูงใจทางศาสนา แรงจูงใจส่วนพระองค์ที่ได้จากข้าราชการอังกฤษ และแรงสนับสนุนจากพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งอยู่ใกล้ชิด แนวคิดเบื้องหลังการตราไว้ข้าราชการพลเรือนนั้นคือ มีแนวคิดในการเปลี่ยนฐานะของข้าราชการจากข้าแผ่นดินเป็นลูกจ้าง จึงให้สิทธิที่จะลาออกจากได้ให้ยกเลิกโทษคุณขังและปรับใหม่ และให้มีระบบจูงใจในการทำงาน ซึ่งระบบจูงใจดังกล่าวมาปรากฏชัดในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ที่ใช้ในปัจจุบันคือหมวด ๓ การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ

สำหรับวันสุดท้ายเป็นการมองไปข้างหน้าว่าการจะสามารถต่อแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปกาเกล้าเจ้าอยู่หัว เที่ยวกับระบบราชการจะทำได้อย่างไร การบรรยายเป็นชุดในวันนี้ประกอบด้วยเลขานุการ ก.พ. (ดร.วิจัศ สิงหวิสัย), อธีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (พล.ต.อ.วสิษฐ์ เดชาภูมิชร.), อธีดปลัดกรุงเทพมหานคร (นายทองต่อ กลัวปี้มัย ณ อยุธยา) และปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (ดร.วิจิตร ศรีสัean) โดยมีรองเลขานุการ ก.พ. (นายธีรบุร์ พล่อเลิศรัตน์) เป็นผู้ดำเนินรายการ ในหัวข้อ “เราจะพัฒนาระบบราชการพลเรือนเพื่อสืบทอดแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปกาเกล้าเจ้าอยู่หัว

“ได้อย่างไร” สรุปได้ว่า การสืบต่อแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช 4 ประการนั้น ผู้ร่วมบรรยายเห็นว่า

1. ให้ข้าราชการพลเรือนทั้งหมดอยู่ภายใต้ระบบที่เป็นเดียวกัน โดยมีพระราชดำริว่า เพื่อให้เกิดเอกภาพในด้านนโยบายและมาตรฐาน การบริหารงานบุคคล และความเสมอภาค โดยทรงโปรดให้มีคณะกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ก.ร.พ.) ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคล ของข้าราชการพลเรือนเพียงแห่งเดียว แต่ ปัจจุบันมีการแยกองค์กรกลางบริหารงานบุคคลในฝ่ายพลเรือนออกไปถึง 11 แห่ง ซึ่ง สาเหตุอาจเนื่องจากงานของส่วนราชการต่าง ๆ มีการพัฒนาขยายตัวไปมาก และองค์กรกลางบริหารงานบุคคลซึ่งเดิมมีแห่งเดียวันนี้ไม่ได้สร้างกฎระเบียบให้ยั่งยืนและสามารถใช้ร่วมกันได้ คณะรัฐมนตรีจึงตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองงานบริหารงานบุคคล (ก.ก.บ.) ทำหน้าที่แทน แนวทางพัฒนาต่อไป คือต้องให้มีนโยบาย มาตรฐานและหลักการร่วมกัน แต่ ยอมรับให้แตกต่างได้ในจุดที่มีความแตกต่าง และสร้างความเข้มแข็งให้สำนักงาน ก.พ. เพื่อ เป็นแกนในการดำเนินการเรื่องนี้ต่อไป

2. ให้เลือกสรรผู้มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการโดยสมอภาคและบุติธรรม เนื่องจากปัจจุบันยังคงมีระบบอุปถัมภ์แฟงอยู่ในการเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการอยู่ ดังนั้น แนวทางสืบทอดพระราชดำริข้อนี้คือ ต้องสร้างกฎเกณฑ์ ระเบียบในเรื่องนี้ให้ชัดเจน และ ยึดหลักการตามแนวพระราชดำริไว้ และต้องเน้นในเรื่องความเป็นกลางทางการเมืองของข้าราชการด้วย

3. ให้ข้าราชการพลเรือนรับราชการเป็นอาชีพ โดยทั่วไปงานที่จะถือว่าเป็นอาชีพได้นั้น ต้องมีองค์ประกอบสำคัญคือ มีความมั่นคงถาวร, มีค่าตอบแทนเหมาะสมและมีความ

ก้าวหน้าในอาชีพ ในช่วงแรกนั้นข้าราชการพลเรือนสามารถรับราชการเป็นอาชีพได้ แต่ ในปัจจุบันมีความมั่นคงน้อยลง ค่าตอบแทนไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพได้อย่างเหมาะสม โดยต่ำกว่าภาคเอกชน 3-5 เท่า และโอกาสก้าวหน้าในสายงานต่าง ๆ น้อยลง แนวคิดที่จะพัฒนาต่อไปเพื่อสืบทอดแนวพระราชดำริในเรื่องนี้คือ ปรับปรุงระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ มีข้าราชการการน้อยลง แต่มีโอกาสก้าวหน้ามากขึ้น และค่าตอบแทนใกล้เคียงกับภาคเอกชนมากขึ้น

4. ให้ข้าราชการพลเรือนมีวินัย เรื่องนี้มีแนวคิดว่าจะต้องส่งเสริมให้มีจรรยาอาชีพ, เมื่อกับจรรยาบรรณของวิชาชีพต่าง ๆ เนื่องจากอาชีพรับราชการน่าจะถือว่าเป็นวิชาชีพได้ด้วย เนื่องจากมีองค์ประกอบคือ มีบริการให้กับสังคมที่ไม่ซ้ำซ้อนกับอาชีพอื่น, การให้บริการดังกล่าวต้องใช้ถูกแห่งปัญญาเป็นพื้นฐาน ซึ่งต้องผ่านการฝึกอบรมมาพอ โดยถือกันว่าจะต้องแต่ปริญญาตรีขึ้นไป, ต้องมีความเป็นอิสระในการวินิจฉัยพoSมควรและต้องมีจรรยาบรรณยึดมั่นในวิชาชีพนั้น โดยรวมทั้งส่วนที่เป็นวินัยและส่วนที่วินัยไม่ได้กำหนดไว้ด้วย

สำหรับแนวทางพัฒนาดังกล่าว ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยเฉพาะในการเสนอมาตรการปรับปรุงระบบราชการและระบบข้าราชการให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบตามข้อเสนอดังกล่าวแล้วเมื่อ 7 มกราคม 2535 และได้มีการปัจจุบันแก้ไข พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่ 1 เมษายน 2535 เป็นต้นมาจนกระทั่งปัจจุบัน

ฉบับนี้ก็คงเป็นการรายงานข่าวได้เพียงแค่นี้ แล้วพบกันใหม่ ฉบับหน้า สวัสดี.

บริหารกาย

อย่างโยค

โยคเป็นทั้งศาสตร์และปรัชญาอันลึกซึ้งเพื่อชีวิตมนุษย์โดยแท้ ก้ามเดินในประเทศอันเดิมเมื่อหลายพันปีก่อน โยคยังเป็นระบบการดูแลสุขภาพคนเองระบบหนึ่งจากจำนวนหลาย ๆ ระบบ ความรู้ที่มีมาแต่โบราณและสืบทอดจนถึงปัจจุบัน ระบบการดูแลสุขภาพคนเองจากในรูปแบบนั้น มักจะให้ความสำคัญกับร่างกายจิตใจ (อารมณ์) จิตวิญญาณ (รู้ดี-ชัว) และสภาพแวดล้อมด้วยเสมอ จะนั่น การป้องกันและรักษาโรคจึงเป็นเรื่องของรักษาสุขภาพอย่างกลมกลืนกันของสิ่งเหล่านี้ และระหว่างแก้ไขภาระรับสมดุลก่อนที่จะมีผลกระทบบุรุณแรงต่อไป

ในปรัชญาของโยคกล่าวว่า ร่างกายเปรียบเสมือนยานพาหนะ จิตใจ และจิตวิญญาณเป็นตัวคนขับยานพาหนะนั้น ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ดังนั้น กล่าวได้ว่าจิตใจมีความสัมพันธ์กับร่างกายมาก และถ้างส่งผลซึ่งกันและกันต่อสุขภาพและการดำเนินชีวิตทั้งหมด นอก จากนี้การกระทำ (การปฏิบัติดุณ) อารมณ์และปัญญา คือ พลังกำลัง 3 ด้าน ที่ค่อยผลักดันร่างกายให้ดำเนินอยู่ จะนั่น โยคจึงเป็นเรื่องของการดูแลหามดุลของพลังกำลัง 3 ด้านนี้ด้วยเพื่อให้คุณแต่ละคนพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์ และผ่านกลมกลืนให้ได้พงกับชีวิตภัยในอย่างสันติสุข

โยคได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสุขภาพไว้อีกว่า สุขภาพที่ดีจึงเป็นต้องมีข้ออันเล็กอ่อนไหวอย่างเหล่านี้

- อาหารดี คือการเลือกินอาหารที่เป็นคุณต่อร่างกาย ซึ่งมีประโยชน์ทางโภชนาการ แต่หมายถึงอาหารที่ครบถ้วนด้วยคุณค่าต่อร่างกาย

2. สภาพแวดล้อมที่ดี ได้แก่ น้ำ อากาศที่บริสุทธิ์

3. การบริหารกายที่เหมาะสม ตามสภาพชีวิต อายุ เพศ

4. การพักผ่อนอย่างเพียงพอ เป็นการทำงานตามกลไกอันมหัศจรรย์ของร่างกายที่ตอบแก่ไขและเติมพลังให้กับชีวิต

5. จิตใจผ่อนคลาย รู้จักลดอาการตึงเครียดต่อ กังวลต่าง ๆ และฝึกจิตให้มั่นคง

การบริหารแบบโยคเน้นจะมีคุณประโยชน์อย่างมาก ในโลกปัจจุบัน โลกที่แห่งแย่งชิงเวลาของท่านไปกับการเดินทาง การทำงาน ความเร่งรีบต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งเร้าและความกดดันนานาชนิดอันเป็นปัจจัยของความเครียด

การบริหารโยคเน้นจะน่าความสมบูรณ์ของร่างกาย และจิตใจอันเป็นรากฐานสำคัญของสุขภาพมาให้ท่านอย่างแน่นอน โดยท่านใช้เวลาปฏิบัติในแต่ละวันไม่มาก ใช้สถานที่ได้ก็ได้ ใช้ได้กับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ประยุกต์ไม่ต้องใช้อุปกรณ์อะไร นอกจากเสื้อ หัวผ้ามุ่ม ๆ รองพื้นเท่านั้น

ข้อแนะนำการปฏิบัติ

1. ใช้เวลา 20-30 นาทีในการปฏิบัติ

2. เริ่มฝึกจากท่า易于 โดยเฉพาะท่าที่นั่งบนเก้าอี้ สำหรับท่านยาก ๆ ต้องให้เวลาฝึกฝนอย่างค่อยเป็นค่อยไป

3. เลือกเวลาปฏิบัติในช่วงเวลาสบาย ๆ ไม่มีกิจกรรมด่วน วุ่นวาย และปฏิบัติในบริเวณสะอาดสงบ มีอากาศถ่ายเทสะดวก

4. ควรลิมดชาขณะปฏิบัติ เพื่อสังเกตเห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ และรักษาสมดุลของร่างกายไม่ให้ล้มเหลว ขณะปฏิบัติร่างกายท่านนั้นที่เคลื่อนไหว จิตใจจะสงบลง ตื่นตัวและฝ่าสังเกตการเคลื่อนไหว ไม่ควรคิดพุงขานเรื่องต่าง ๆ

5. การหายใจนั้นควรหายใจเข้า-ออกช้า ๆ และสูดลมให้ลึกเต็มท้อง เต็มปอดโดยเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ตามลมหายใจเข้า-ออก ซึ่งจะเป็นไปอย่างช้า ๆ ไม่เร่งรีบ เช่นกัน

โยค สำหรับคนวัยทำงาน

แบบชุดการฝึก ทั้ง 14 ท่านี้ เหมาะสมสำหรับคนวัยทำงาน โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานในสำนักงาน เมื่อท่านฝึกบริหาร ตามท่าเหล่านี้เป็นประจำจะช่วยให้กล้ามเนื้อและอวัยวะต่างๆ ทำงานได้อย่างคล่องแคล่วอิ่ว และเหมาะสมอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับอาการปวดหลังปวดเอว

• ศักดิ์ชาติ ศรีมหาชัย “เพื่อนธรรมชาติ”

กุญแจรัมภ์สุรินทร์ กุญแจรัมภ์

